slag: daar krijg je een beter Boxtel van

Begroting 2027

Inhoudsopgave

Algemeen ... 3
Inleiding ... 3
Begroting in beeld ... 5
Leeswijzer begroting 2027 ... 7
Financiële samenvatting ... 9
Portefeuilleverdeling ... 11
Programmaplan ... 16
Duurzame Transformatie ... 16
Sociale Kracht ... 31
Leefbare Ruimte ... 46
Vitaal Ondernemen ... 61
Meewerkend Bestuur ... 68
Paragrafen ... 78
Lokale heffingen ... 78
Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 89
Kapitaalgoederen ... 95
Financiering ... 101
Bedrijfsvoering ... 105
Verbonden partijen ... 106
Grondbeleid ... 119
Financiën ... 123
Uitgangspunten en grondslagen begroting 2027 en meerjarenramingen 2028-2030 ... 123
Samenvattend overzicht ontwikkeling begrotingssaldo ... 124
Meerjarig overzicht van baten en lasten en de resultaatbestemming per programma ... 126
Incidentele baten en lasten op programmaniveau ... 129
Stand van zaken te realiseren taakstellingen en restant stelposten ... 132
Reserves ... 133
Voorzieningen ... 139
Nieuw beleid ... 141
Investeringen ... 142
Meerjarig overzicht balans ... 147
Overzicht van baten en lasten en presentatie structureel begrotingssaldo ... 148
Bijlagen ... 150
Bijlagenboek ... 150
Beleidsindicatoren ... 151
Lijst met afkortingen ... 153
Begrippenlijst ... 156

Algemeen

Inleiding

Voor u ligt de Programmabegroting 2027 van de gemeente Boxtel, inclusief de financiële onderbouwing en de meerjarenramingen tot en met 2030. Het is de eerste begroting waarin het college de ambities uit het in juni 2026 gesloten coalitieakkoord “Met elkaar maken we het verschil” vertaalt naar concrete activiteiten, investeringen en resultaten.

Het college is ambitieus. We willen bouwen aan een sociaal, leefbaar en toekomstbestendig Boxtel, waarin iedereen kan meedoen en waar het prettig wonen, werken en leven is. Tegelijkertijd moeten we realistisch zijn. De financiële ruimte is beperkt. Hoewel de voorliggende meerjarenbegroting ook meerjarig een positief resultaat laat zien, zijn de financiële uitdagingen voor de toekomst groot. De kosten voor onder meer jeugdzorg en Wmo stijgen, terwijl de inkomsten uit het Gemeentefonds onzeker zijn. Ook staan we voor omvangrijke investeringen in onderwijshuisvesting, maatschappelijke accommodaties, infrastructuur en duurzaamheid. Rekening houdend met de negatieve bijstellingen die met de tweede bestuursrapportage worden doorgevoerd, betekent dit dat niet alles tegelijkertijd kan. We moeten prioriteiten stellen, plannen faseren en steeds zorgvuldig afwegen waar de inzet van gemeenschapsgeld het meeste verschil maakt. Daarbij blijven we de inwoners die onze ondersteuning het hardst nodig hebben zoveel mogelijk financieel ontzien.

Ondanks deze financiële uitdagingen kiest het college ervoor om vooruit te blijven kijken en gericht te investeren. In deze begroting geven we prioriteit aan vier samenhangende opgaven.

Allereerst zetten we in op meer betaalbare en passende woningen. De woningbouwopgave voor Boxtel is groot. We werken verder aan onder andere Boxtel-Noordwest, Boxtel-Zuid en de stationsomgeving. Daarnaast willen we de bestaande woningvoorraad beter benutten door woningdelen, woningsplitsing, transformatie en nieuwe woonvormen mogelijk te maken. Zo willen we starters, gezinnen, senioren en mensen met een zorgvraag meer kans geven op een passende woning.

Daarnaast investeren we in sterke gemeenschappen. De kracht van Boxtel zit in inwoners die naar elkaar omzien, vrijwilligers die zich inzetten en verenigingen en maatschappelijke organisaties die mensen bij elkaar brengen. We ondersteunen initiatieven in wijken en dorpen, versterken ontmoetingsplekken en bouwen verder aan een sterke sociale basis.

Een derde prioriteit is goede en veilige bereikbaarheid. We investeren in verkeersveiligheid, veilige wandel- en fietsroutes, duurzame mobiliteit en goede verbindingen tussen de kernen en de regio. Het station en de stationsomgeving ontwikkelen we verder als belangrijk knooppunt voor openbaar vervoer, fiets en deelmobiliteit. Mobiliteit verbinden we daarbij nadrukkelijk met woningbouw, leefbaarheid en de inrichting van de openbare ruimte.

Tot slot werken we aan een gezonde en duurzame leefomgeving. We vergroenen straten, pleinen en wijken, maken ruimte voor water, versterken natuur en biodiversiteit en bereiden Boxtel voor op een veranderend klimaat. Ook ondersteunen we inwoners en ondernemers bij energiebesparing en verduurzaming. Zo investeren we niet alleen in de kwaliteit van leven van vandaag, maar ook in een leefbare gemeente voor toekomstige generaties.

Om deze ambities mogelijk te maken, kiezen we ervoor om een deel van onze reserves gericht in te zetten. Boxtel beschikt over een solide financiële positie en reserves van circa € 60 miljoen. Reserves zijn geen doel op zichzelf. Geld dat beschikbaar is voor maatschappelijke opgaven hoeft niet onnodig

op de balans te blijven staan wanneer het nu verantwoord kan worden ingezet voor noodzakelijke investeringen en concrete resultaten voor onze inwoners. We zetten daarom een deel van de reserves in ter dekking van de exploitatielasten. Daarbij bewaken we vanzelfsprekend dat voldoende financiële weerbaarheid behouden blijft en dat structurele lasten op termijn ook structureel kunnen worden gedragen.

Deze begroting laat daarmee zien dat ambitie en financiële verantwoordelijkheid hand in hand kunnen gaan. We maken duidelijke keuzes, investeren waar dat het hardst nodig is en werken samen met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners aan de toekomst van Boxtel. Niet alles kan tegelijk, maar door focus aan te brengen en samen op te trekken, kunnen we veel bereiken. Met elkaar maken we het verschil!

Boxtel, 28 september 2026

Begroting in beeld

lasten hier gaat het geld heen

duurzame transformatie

20,2 MILJOEN

Natuur, landschap en biodiversiteit	€ 6.906.000
Energie en circulariteit	€ 6.247.000
Klimaatadaptatie & Water	€ 5.536.800
Warmte	€ 1.171.600
Vitaal landelijk gebied	€ 314.000

sociale kracht

64,7 MILJOEN

Bouwen aan gelijke kansen	€ 30.335.300
Bestaanszekerheid bieden	€ 25.833.570
Zorgen voor houdbaarheid Sociaal Domein	€ 3.173.563
Versterken sociale cohesie	€ 2.589.328
Bevorderen van gezondheid	€ 1.995.600
Bevorderen van integratie van migranten	€ 534.300
De samenleving inclusiever maken	€ 254.900

leefbare ruimte

31,1 MILJOEN

Accommodaties & Voorzieningen	€ 11.428.849
Duurzame mobiliteit en beheer openbare ruimte	€ 10.018.700
Wonen en Ruimtelijke ontwikkeling	€ 9.664.200

vitaal ondernemen

3,2 MILJOEN

Recreatie & Toerisme	€ 2.075.115
Economie	€ 1.144.000

meewerkend bestuur

21,4 MILJOEN

Bedrijfsvoering	€ 12.970.875
Veiligheid	€ 4.328.900
Participatie	€ 2.343.700
Saldo/resultaat	€ 1.713.300

Leeswijzer begroting 2027

Met de vaststelling van de Begroting 2027 autoriseert de gemeenteraad het college om het beleid voor 2027 uit te voeren en stelt zij de daarvoor beschikbare middelen vast.

Deze begroting is opgebouwd uit de volgende onderdelen.

Algemeen
Dit onderdeel vormt de inleiding op de begroting. Hierin worden de belangrijkste ontwikkelingen beschreven en is een samenvatting van het financiële resultaat opgenomen.

Programma's
De Begroting 2027 bestaat uit vijf programma's. De gemeenteraad autoriseert de baten en lasten per programma.

De opbouw van een programma ziet er als volgt uit:

1. Titel van het programma;
2. Algemene beleidsdoelstelling;
3. Maatschappelijk effect;
4. Ambities uit het coalitieakkoord;
5. Regulier werk (weergegeven in een infographic);
6. Dit kost het.

De ambities uit het coalitieakkoord zijn uitgewerkt in concrete onderwerpen. Per onderwerp beantwoorden wij de volgende vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Hoe kunnen we dit meten?

Per programma is een financiële toelichting opgenomen op de belangrijkste ontwikkelingen tussen de Begroting 2026 na wijziging en de Begroting 2027. Omdat bij alle programma's sprake is van prijsindexering en ontwikkelingen in de bijdrage aan MijnGemeenteDichtbij, lichten wij deze ontwikkelingen niet afzonderlijk toe.

In lijn met de inhoudelijke toelichting per onderwerp zijn de financiële tabellen per programma vanaf deze begroting eveneens per onderwerp opgebouwd. Tot en met de Begroting 2026 was deze indeling gebaseerd op beleidsproducten.

Daarnaast is per programma een overzicht opgenomen van de begrote en voorgenomen investeringen.

Tot slot zijn in bijlage 2 in deze begroting de wettelijk voorgeschreven BBV-beleidsindicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn voor alle gemeenten gelijk en kunnen worden geraadpleegd via www.waarstaatjegemeente.nl. Hierdoor is het mogelijk de prestaties van onze gemeente te vergelijken met die van andere gemeenten. In het overzicht zijn tevens de landelijke cijfers opgenomen.

Paragrafen
De paragrafen behandelen financiële en bedrijfsvoeringsonderwerpen die meerdere programma's raken. Alle paragrafen zijn wettelijk voorgeschreven. De onderwerpen in deze paragrafen zijn van belang voor het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Financiën
Dit onderdeel bevat een uiteenzetting van de financiële positie van onze gemeente. De meeste overzichten zijn wettelijk voorgeschreven. Onder andere komen de volgende onderwerpen aan bod:

1. De ontwikkeling van het begrotingssaldo;
2. De geprognosticeerde balans in meerjarenperspectief;
3. Het meerjarig overzicht van baten en lasten;
4. De investeringsplanning;
5. Een overzicht van reserves en voorzieningen.

Bijlagen
Deze begroting wordt aangevuld met een aantal bijlagen. Een deel daarvan is opgenomen in het afzonderlijke bijlagenboek dat bij deze begroting hoort.

Website begroting
De begroting is als website raadpleegbaar via: Begroting 2027

Financiële samenvatting

Samenvattend geeft de begroting het volgende beeld:

Financiële samenvatting (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten programma:					
Duurzame Transformatie	11.242	10.270	11.056	11.369	11.629
Sociale Kracht	19.329	13.676	14.082	14.684	14.686
Leefbare Ruimte	6.805	7.379	10.478	10.976	8.017
Vitaal Ondernemen	729	141	144	124	124
Meewerkend Bestuur	97.892	104.075	99.289	99.793	103.200
Totaal baten	**135.996**	**135.541**	**135.049**	**136.946**	**137.655**
Lasten programma:					
Duurzame Transformatie	22.417	20.175	19.734	20.181	20.653
Sociale Kracht	71.403	64.670	65.165	65.030	64.835
Leefbare Ruimte	27.502	26.939	31.464	30.581	30.153
Vitaal Ondernemen	3.412	3.219	3.229	3.264	3.311
Meewerkend Bestuur	14.740	19.643	16.648	16.480	18.151
Totaal lasten	**139.475**	**134.646**	**136.240**	**135.535**	**137.104**
Saldo van baten en lasten voor bestemming resultaat	-3.479	895	-1.191	1.411	551
Mutaties reserves programma:					
Duurzame Transformatie	849	268			
Sociale Kracht	1.382	601	45	137	-47
Leefbare Ruimte	-1.883	-3.083	-509	-2.800	-914
Vitaal Ondernemen					
Meewerkend Bestuur	3.317	3.033	2.720	1.614	1.446
Mutaties reserves	**3.665**	**819**	**2.256**	**-1.049**	**485**
Begrotingssaldo	**186**	**1.713**	**1.066**	**363**	**1.035**
Saldo incidentele baten en lasten	-10	-463	43	-239	148
Structureel en reëel begrotingsbeeld	**177**	**1.251**	**1.109**	**124**	**1.183**

Uitgangspunten begroting

De begroting 2027-2030 is opgesteld op basis van de uitgangspunten zoals vastgesteld in de Eerste bestuursrapportage 2026. Deze uitgangspunten zijn in deze begroting opgenomen in het hoofdstuk Financiën (Uitgangspunten en grondslagen begroting 2027 en meerjarenramingen 2028-2030). De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- **Ontwikkeling loonkosten**
  De loonkosten zijn doorgerekend in lijn met de huidige cao gemeenten. Deze cao heeft een looptijd tot 1 april 2027. Na deze datum gaan we uit van een jaarlijkse trendmatige indexering van 2,75%.
- **Inflatie (exploitatie)budgetten**
  De budgetten worden jaarlijks aangepast op basis van de verwachte ontwikkeling van de inflatie. De inschatting van de inflatie baseren we op het percentage zoals meegenomen in

de septembercirculaire van het afgelopen jaar (‘netto materiële overheidsconsumptie’). Wij nemen deze geprognosticeerde inflatie (2,5%) over voor de eerste twee jaren (2026 en 2027). Voor de daaropvolgende jaren hanteren wij het gemiddelde inflatiepercentage over de afgelopen 20 jaar (2%). Hiermee streven wij naar stabiliteit in onze financiële ramingen.

- **Inflatiecorrectie belastingen en tarieven**
  Voor de inflatiecorrectie voor belastingen en tarieven hanteren we een gewogen percentage. Dit percentage bestaat voor één derde uit de prijsmutatie van de budgetten en voor twee derde uit de ontwikkeling van de loonkosten. De index voor 2027 bedraagt 2,9%.
- **Rente**
  De renteontwikkeling is gebaseerd op de actuele ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Op basis van onze liquiditeitspositie zijn de gevolgen voor de begroting 2027 nihil. Wel is in de begroting budget opgenomen voor rentekosten omdat we verwachten dat vanaf 2028 aanvullende financiering nodig is vanuit de kapitaalmarkt.
- **Omslagrente kapitaallasten en grondexploitatie**
  De omslagrente voor kapitaallasten en grondexploitatie is gebaseerd op de werkelijke rentekosten en onze vermogenspositie. Het percentage voor de begroting 2027 en volgende jaren is gebaseerd op de realisatie 2025 en is berekend op 0,57%.

De begroting is verder gebaseerd op de mutaties zoals meegenomen met de op 7 juli 2026 vastgestelde Eerste bestuursrapportage 2026. Daarnaast zijn de gevolgen van de meicirculaire 2026 verwerkt en is het Coalitieakkoord 2026-2030 'Met elkaar maken we het verschil' doorgerekend in deze begroting.

Sluitende meerjarenbegroting
In lijn met de uitgangspunten van het Coalitieakkoord is een sluitende meerjarenbegroting opgesteld.

Provinciaal toezicht
De provincie beoordeelt onze begroting en toetst hierbij of de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Om te beoordelen of de structurele lasten in de begroting worden gedekt door structurele baten wordt het begrotingssaldo gecorrigeerd met de incidentele baten en lasten. Hieruit volgt het structureel en reëel begrotingsbeeld. Zoals blijkt uit de Financiële samenvatting voldoet onze begroting zowel voor het begrotingsjaar 2027 als voor het structurele begrotingsjaar 2030 aan deze toets.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen bedraagt 8,7. Aangezien wij een minimale norm van 1,0 hanteren, kan worden geconcludeerd dat het weerstandsvermogen ruim voldoende is.

Het weerstandsvermogen geeft aan of en in welke mate we in staat zijn om risico's met financieel gevolg op te vangen vanuit de bestaande weerstandscapaciteit. Voor een uitgebreide toelichting hierop verwijzen we u naar de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Portefeuilleverdeling

Ronald van Meygaarden

Ronald van Meygaarden | Burgemeester | Portefeuille:

- Openbare orde en veiligheid, brandweer, crisisbeheersing en crisiscommunicatie en rampenbestrijding
- Communicatie, PR en kabinetszaken
- Toezicht en Handhaving
- Algemeen juridische zaken en rechtsbescherming
- Regionale en (inter)nationale betrekkingen
- Dienstverlening
- Personeel
- Migratie, asielzoekers, statushouders en Oekraïneopvang

Désiré van Laarhoven - van Abeelen

Désiré van Laarhoven- van Abeelen | Wethouder en 1e locoburgemeester | Portefeuille:

- Ruimtelijke ordening/ontwikkeling
- Volkshuisvesting
- Grondexploitaties en grondzaken
- Vergunningen
- Milieu
- Energietransitie
- Plattelandsontwikkeling
- Landbouw
- Natuur en landschap
- Coördinatieportefeuilles:
    - Leefbaarheid
    - Wonen-Zorg-Welzijn

Projecten

- Omgevingsplan
- Boxtel-Noordwest
- Boxtel-Zuid
- Hoogbouwvisie
- Visie Hoogheem
- Visie Stationsgebied
- Inbreidingsvisie

Wijkwethouder

- Lennisheuvel
- Esch

Michael Ninaber van Eijben

Michael Ninaber van Eijben | Wethouder en 2e locoburgemeester | Portefeuille:

- Sport
- Kunst en cultuur (inclusief huisvesting Podium Boxtel en MUBO)
- Gemeenschapshuizen
- Erfgoed en monumentenzorg
- Klimaatadaptatie
- Economische ontwikkeling (inclusief bedrijventerreinen en centrum)
- Werkgelegenheid, arbeidsmarkt en arbeidsmarkttoeleiding (inclusief WSD)
- Arbeidsmigranten
- Toerisme en recreatie (inclusief kermissen)

Projecten

- Visie Centrum
- Visie Ladonk
- GreenTech Park Brabant
- Bibliotheek

Wijkwethouder

- Liempde
- Munsel-Selissen

Rob Vorstenbosch

Rob Vorstenbosch | Wethouder en 3e locoburgemeester | Portefeuille:

- Wmo
- Jeugdzorg
- Jeugd- en jongerenwerk
- Volksgezondheid
- Samenwerking maatschappelijke partners
- Onderwijs, inclusief onderwijshuisvesting
- Inkomensvoorziening en armoedebeleid
- MGD AB

Project

- Ouderenagenda

Wijkwethouder

- Selissenwal
- Boxtel-Oost

Roel de Los Hoyos

Roel de Los Hoyos | Wethouder en 4e locoburgemeester | Portefeuille:

- Financiën
- MGD DB
- Beheer onroerend goed
- Subsidiebeleid
- Mobiliteit en infrastructuur
- Afval, circulariteit en reiniging
- Water en riolering
- Openbare ruimte (wegen, groen, openbare verlichting)
- Parkeerbeleid

Project

- PHS

Wijkwethouder

- Kalksheuvel & De Oksel
- Centrum & Breukelen

Programmaplan

Duurzame Transformatie

Algemene beleidsdoelstelling

Boxtel moet klaar zijn voor de toekomst. Een toekomst waarbij we uit moeten gaan van een ander, minder voorspelbaar klimaat. Iets waar we vandaag al de eerste effecten van zien. Dat betekent aanpassen en tegelijk onze negatieve impact op de natuur en onze ecologische voetafdruk flink verkleinen. Daarom investeren we in een duurzaam en veerkrachtig Boxtel.

We werken aan een veerkrachtige leefomgeving waar voldoende ruimte is voor water en groen, in goede balans met de gebouwde omgeving. Omgeven door een robuust landschap en vitale natuurgebieden. Zodat we een fijne, gezonde en toekomstbestendige leefruimte kunnen bieden aan al onze inwoners. Verder gaan we zuinig en bewust om met beschikbare energie en grondstoffen, waarbij we onze behoefte hieraan verkleinen en zoveel mogelijk gebruikmaken van duurzame bronnen.

Maatschappelijk effect

In het programma Duurzame Transformatie willen we de volgende maatschappelijke effecten realiseren:

- Een klimaatadaptieve en veerkrachtige leefomgeving die in een veranderend klimaat veilig en gezond leven mogelijk maakt;
- De groene en blauwe ruimte in onze dorpen en buitengebied is gezond en biodivers en draagt bij aan een klimaatadaptieve en veerkrachtige leefomgeving;
- In het landelijk gebied hebben we een gezonde en veerkrachtige natuur in goede harmonie met wonen, werken en recreëren;
- Afval kennen we niet meer, doordat we zorgvuldig omgaan met de beperkt beschikbare grondstoffen in een circulaire economie;
- We zijn energieneutraal en iedereen heeft toegang tot duurzame en betaalbare energie, waar we bewust en zuinig mee omgaan.

Onderwerpen

Deze 5 onderwerpen vallen onder het programma Duurzame Transformatie:

- Klimaatadaptatie & Water
- Energie en Circulariteit
- Warmte
- Natuur, Landschap en Biodiversiteit
- Vitaal landelijk gebied

Klimaatadaptatie & Water

Wat willen we bereiken?

We willen Boxtel klimaatbestendig inrichten en beter voorbereiden op wateroverlast, droogte en hitte. Water en bodem zijn daarbij sturend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Door waterberging, vergroening en klimaatadaptatie integraal mee te nemen in plannen en projecten beperken we risico's en versterken we tegelijkertijd de gezondheid, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van onze wijken, dorpen en het buitengebied. Dit doen we samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Klimaatadaptatie

We volgen de vastgestelde strategie (Strategie Klimaatadaptatie Boxtel 2023-2030) voor klimaatadaptatie met aanpassingen, aanvullingen en versterkingen naar aanleiding van het coalitieakkoord 2026-2030: "Met elkaar maken we het verschil."

Naar verwachting wordt in 2027 gestart met de uitvoering van de nog vast te stellen Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2027-2030. Klimaatadaptatie zetten we daarbij in als middel om de leefbaarheid in Boxtel structureel te verbeteren en te werken aan een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving.

Dit doen we onder andere door het afkoppelen van hemelwater, de aanleg van groen-blauwe schoolpleinen en het ontharden en vergroenen van onze leefomgeving, waaronder de openbare ruimte, tuinen en gebouwen. Daarnaast zorgen we voor het structureel vergroenen van straten, pleinen en wijken om hittestress te verminderen, wateroverlast te beperken en de leefbaarheid te vergroten. Hierbij brengen we het 3-30-300-principe in de praktijk binnen de bebouwde omgeving en hanteren we de Groene Kansenkaart als leidraad. Het regenwater wordt daarbij zoveel mogelijk lokaal opgevangen, vastgehouden en geïnfiltreerd, zodat ook de weerbaarheid tegen droogte toeneemt.

Conform het coalitieakkoord werken we daarnaast met een groennorm bij renovatie en nieuwbouw in versteend gebied, zodat verharding wordt gecompenseerd door groen. Daarbij ondersteunen we initiatiefnemers bij het vinden van passende oplossingen, waarbij we voorkomen dat toepassing van de norm woningbouw en kleinschalige renovaties onnodig belemmert. Bij de uitvoering van projecten en ruimtelijke ontwikkelingen hanteren we het principe van water en bodem sturend en benutten we waar mogelijk meekoppelkansen met andere werkzaamheden in de openbare ruimte.

Voor de uitvoering van maatregelen uit de uitvoeringsagenda heeft Waterschap De Dommel cofinanciering beschikbaar gesteld.

Water- en Rioleringsplan

In 2025 is het Water- en Rioleringsplan (WRP) vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin staat beschreven hoe de functionaliteit van het riool geborgd blijft. Dit zijn investeringen die over 70 jaar worden afgeschreven en dus zorgen voor verhoogde kapitaallasten. Dit is uitgewerkt in een kostendekkingsplan in het WRP.

In 2027 geven we uitvoering aan het Water- en Rioleringsplan. Uiteraard hebben we hierin aandacht voor klimaatadaptatie en de robuustheid van het rioolstelsel en de gemeentelijke watergangen, oppervlaktewater en grondwater.

Ruimte voor water, robuust rioolstelsel
Een robuust rioolstelsel is cruciaal voor een gezonde leefomgeving. We monitoren de volgende onderdelen: kwaliteit en functionaliteit vrijvervalriool.

Hoe kunnen we dat meten?

Voor de onderwerpen klimaatadaptatie en riolering gelden de volgende indicatoren.

Onderwerp	Doelstelling	Indicator	Laatst gemeten waarde	2027 streefwaarde
Riolering	Kwaliteit	Aantal klachten/meldingen van storingen drukriool en rioolverstoppingen	226	205
		% geïnspecteerd	10%	25%
Klimaatadaptatie	Verhogen bewustzijn inwoners, vergroten handelingsperspectief en stimuleren gedrag	Verwijderde tegels (excl. Openbare ruimte)		600m2
		Regentonnen		200 stuks
		Groene daken		40 woningen
		Afgekoppelde daken (subsidie Groen en water)		1000m2
		Geveltuinen		60 stuks
		Boomspiegels		20 stuks
		Vergroende schoolpleinen		2 stuks

Voor het klimaatadaptief maken van de openbare ruimte zijn in de vastgestelde uitvoeringsagenda, die loopt tot en met 2026, nog geen concrete indicatoren benoemd. Hieraan besteden we bij de volgende uitvoeringsagenda uitdrukkelijk aandacht aan. We sluiten hierbij aan op het Nationaal Dashboard Toekomstbestendige Leefomgeving (NDTL). We gaan inventariseren hoe en of we de indicatoren in het NDTL tot uitdrukking kunnen laten komen. Het gaat hierbij om indicatoren voor thema's als hittestress, wateroverlast en vegetatie-opbouw.

Energie en Circulariteit

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een duurzame en toekomstbestendige gemeente met een betrouwbare, betaalbare en schone energievoorziening en een circulaire economie waarin grondstoffen zo lang mogelijk worden hergebruikt. Door energiebesparing, duurzame opwekking, innovatie en circulair werken te stimuleren, versterken we de leefbaarheid, verminderen we onze afhankelijkheid van schaarse grondstoffen en bouwen we samen aan een veerkrachtig Boxtel. Een kwalitatief hoogwaardige, betrouwbare en toekomstbestendige uitvoering van de afval- en grondstoffentaken vormt hierbij een belangrijke randvoorwaarde.

Wat gaan we daarvoor doen?

Omgevingsprogramma Duurzaamheid
In 2027 gaan we verder met het opstellen van het Omgevingsprogramma Duurzaamheid. Hierin werken we verschillende ambities uit de Omgevingsvisie uit in beleidskeuzes, concrete en meetbare programmadoelen en uitvoeringsgerichte maatregelen.

Energietransitie
Doordat voor 3 van de 4 zonneparken een negatief bindend advies door de gemeenteraad is afgegeven, wordt maar een derde deel van de opwekopgave zoals overeengekomen in 2021 in de RES NOB 1.0 tijdig vergund en gerealiseerd in 2030. Dit vertraagt de ambitie om zo snel mogelijk energieneutraal te zijn en noodzaakt tot het doorlopen van de interventieladder, die door de provincie is vastgesteld in de Governance RES 1.0.

Daarom is in 2026 een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om de opwekopgave voor 2030 alsnog te realiseren. Op basis hiervan wordt eind 2026/begin 2027 een plan van aanpak opgesteld waarin wordt bepaald welke maatregelen nodig en haalbaar zijn om richting 2030 aan de opwekopgave te voldoen, met aandacht voor duurzame opwek via zon, wind en moleculen (waaronder groen gas) en de inpassing daarvan in het energiesysteem.

Als we er niet in slagen om tijdig te voldoen aan de opwekopgave kan dit tot gevolg hebben dat de provincie genoodzaakt is de regie over te nemen en als bevoegd gezag moet optreden voor de opwekopgave.

Uit de regionaal in 2025 opgestelde Energie Systeemverkenning blijkt dat de totale vraag naar elektriciteit in 2050 door de energietransitie 3 tot 4 maal zo groot is als in 2030. Om lokaal tijdig te beschikken over voldoende elektriciteit voor nieuwe ontwikkelingen (nieuwbouw en verzwaring bestaande aansluitingen) is het noodzakelijk om lokale opwek en opslag te koppelen aan de toegenomen lokale vraag naar elektriciteit en zetten we de komende jaren lokaal in op regie op die koppeling.

Daarbij stimuleren wij lokale energiegemeenschappen, energiedelen, energiehubs en andere vormen van een decentraal energiesysteem. Hiermee versterken we de lokale energievoorziening, vergroten we de betrokkenheid van inwoners en ondernemers en benutten we beschikbare netcapaciteit zo efficiënt mogelijk.

Als gevolg van die toegenomen vraag wordt in het Nationaal Plan Energiesysteem tot 2050 landelijk uitgegaan van een toename van wind op land met een factor 2 en zon op land met een factor 3 ten opzichte van de opgave voor 2030. Regionaal starten we in 2027 de dialoog aan de Energietafel hoe we in de regio Noordoost-Brabant de toegenomen vraag koppelen aan extra opwek, opslag en omzetting.

Uiteindelijk moet dit leiden tot een actualisatie van de regionale energieafspraken, waarbij niet alleen de opwekopgave centraal staat, maar het toekomstige energiesysteem als geheel. Daarbij kijken we naast elektriciteit en warmte ook naar opslag, flexibiliteit en de inzet van moleculen zoals waterstof en groen gas.

Circulaire economie: Circulair en lokaal
Om minder huishoudelijk afval en bedrijfsafval te produceren, stimuleren we hergebruik, delen en recycling van producten en materialen door inwoners en bedrijven. Dit doen we door het ondersteunen van nieuwe en bestaande (burgers)initiatieven en het vergroten van de bewustwording.

De komende jaren zetten we in op het vergroten van het gebruik van duurzame materialen bij woningbouw en projecten in de openbare ruimte omdat hier grote (milieu)impact te behalen is.

In 2027 werken we de ambitie uit de omgevingsvisie rondom dit onderwerp verder uit in het Omgevingsprogramma Duurzaamheid. Met dit omgevingsprogramma sluiten we ook aan op het rijksbrede programma Nederland Circulair in 2050.

Afval en grondstoffen
We breiden de formatie van het team Afval & Grondstoffenbeheer structureel uit. Hiermee versterken we de capaciteit op het gebied van beleidsontwikkeling, bedrijfsvoering, financiën, contractbeheer, applicatiebeheer en dienstverlening. Deze uitbreiding is noodzakelijk om de toenemende beleidsmatige en operationele opgaven adequaat te kunnen uitvoeren en de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening te waarborgen.

Inwoners merken hiervan dat de dienstverlening rondom afval en grondstoffen op een kwalitatief goed niveau blijft. Meldingen en vragen worden tijdig afgehandeld, contracten en processen worden zorgvuldig beheerd en de gemeente blijft in staat haar afval- en grondstoffentaken betrouwbaar uit te voeren.

Bovendien wordt de bouw van verzamellocaties met ondergrondse afvalcontainers in 2027 versneld. Beginnend in Selissenwal en Boxtel Oost wordt ingezet op de realisatie van in totaal 71 verzamellocaties voor de verschillende afvalstromen, zodat het serviceniveau en een goede afvalscheiding voor de toekomst gewaarborgd blijven.

Hoe kunnen we dat meten?

De realisatie opwek en energiebesparing (in procenten) meten we regionaal via de jaarlijkse RES monitor. Voortgang Afval en grondstoffen wordt gemeten aan de hand van de gestelde doelen uit het beleid Afval en Grondstoffen.

Onderwerp	Doel	Indicator	Laatst gemeten waarde*	Streefwaarde 2030
Energietransitie	Energiebesparing	% besparing t.o.v. 2017	18% (zie 1)	11% (zie 2)
	Energie-opwek	0,08 TWh	22% (zie 4)	100%
Afval en grondstoffen	Verminderen hoeveelheid ongescheiden, niet herbruikbaar afval	kilogram per inwoner per jaar	116	<30 kg
	Verhogen hoeveelheid	% gescheiden ingezameld	69%	>90%

Onderwerp	Doel	Indicator	Laatst gemeten waarde*	Streefwaarde 2030
	gescheiden ingezameld herbruikbaar afval			
	Verhogen hergebruik grondstoffen	% hergebruik grondstoffen	69%	>60%

**) meting gebaseerd op 9 maanden 2025*

1. Besparing elektriciteit en aardgasverbruik uit Klimaatmonitor (CBS-gegevens) in 2024.
2. Streefwaarde uit RES NOB 1.0.
3. Lokaal bod van gemeente Boxtel voor 2030 op basis van verwacht elektriciteitsgebruik in 2030 uit RES NOB 1.0, vastgesteld door gemeenteraad op 1 juli 2021.
4. Uit jaarlijkse monitor Energieregio per 1-1-2026.

Warmte

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een duurzame, betrouwbare en betaalbare warmtevoorziening voor alle inwoners en ondernemers. Daarbij besteden wij nadrukkelijk aandacht aan het terugdringen van energiearmoede, zodat inwoners met een kwetsbare positie kunnen profiteren van energiebesparing en lagere energielasten. Door gebouwen stapsgewijs voor te bereiden op een aardgasvrije toekomst en samen te werken met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners, dragen we bij aan een energieneutraal en toekomstbestendig Boxtel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Warmtetransitie

In 2027 laten wij het Omgevingsprogramma Warmte vaststellen door de raad inclusief de bijbehorende uitvoeringsparagraaf. Ondertussen werken wij verder aan het verlagen van de warmtevraag door onder andere na-isolatie. We zetten hierin concrete stappen door middel van de inzet van SPUK-uitkeringen voor de Aanpak Energiearmoede en Lokale Aanpak Isolatie (LAI). De gemeente Boxtel heeft tot 2030 middelen beschikbaar om 1460 woningen te isoleren.

Opstellen Wijk- en Dorpsuitvoeringsplannen

Om het Omgevingsprogramma Warmte invulling te geven is het nodig om voor uiterlijk 2042 in totaal 13 wijk- of dorpsuitvoeringsplannen op te stellen samen met onze inwoners. Deze uitvoeringsplannen vormen per wijk, buurt of dorp de route naar een aardgasvrije wijk, buurt of dorp.

Bij de projecten die samenhangen met het Omgevingsprogramma Warmte werken wij samen met actieve inwonersgroepen, met als doel de warmtetransitie te realiseren. Ook werken wij samen met woningcorporaties in het kader van het Duurzaamheidsakkoord. Dit akkoord wordt in 2027 geactualiseerd. Daarnaast is er een nauwe samenwerking met de collega's vanuit het sociaal domein om moeilijk bereikbare groepen beter te bereiken.

Bij het verduurzamen houden we ons aan de regels voor flora en fauna in de Omgevingswet, waarmee de bescherming van soorten zoals huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen is gewaarborgd. Hiervoor leveren we een Soortenmanagementplan (SMP) op in 2027 en een monitoringsplan (MP). De monitoring vindt jaarlijks plaats gedurende een periode van 10 jaar, 0-meting in het eerste jaar plus 9 jaren monitoring van 2028 tot en met 2036.

Energiehuis

Wij ontwikkelen het energieloket door tot een Energiehuis dat minimaal voldoet aan de Europese richtlijnen (EPBD IV). Daarbij zetten wij in op een laagdrempelige en lokaal toegankelijke voorziening voor inwoners die behoefte hebben aan persoonlijk advies over energiebesparing, isolatie en verduurzaming.

Hoe kunnen we dat meten?

Onderwerp	Doel	Indicator	2027 streefwaarde	2028 streefwaarde	2029 streefwaarde	2030 streefwaarde
Warmte	Verduurzaming van woningen door uitvoering van energiebespare	Aantal woningen waarin energiebesparende of isolatiemaatregel	150	300	505	505

Onderwerp	Doel	Indicator	2027 streefwaarde	2028 streefwaarde	2029 streefwaarde	2030 streefwaarde
	nde en isolatiemaatregelen.	en zijn uitgevoerd, zie *1				
	Het verlagen van de energierekening en het verbeteren van het wooncomfort van huishoudens die risico lopen op energiearmoede.	Aantal woningen waterzijdig inregelen, zie *2	100			
	Wijken stapsgewijs voorbereiden op een aardgasvrije toekomst	Aantal vastgestelde wijkuitvoeringsplannen	1	2	2	2

*1 energielabel D, E, F, G, WOZ-waarde maximaal € 450.000, inkomen maximaal 130% minimumloon

*2 huishoudens met mogelijke energiearmoede

Natuur, landschap en biodiversiteit

Wat willen we bereiken?

Wij willen een groen, biodivers en toekomstbestendig Boxtel waarin natuur, landschap en landbouw in balans zijn. Door natuurwaarden te beschermen, biodiversiteit te versterken en landschap en recreatie zorgvuldig te ontwikkelen, werken we aan een aantrekkelijke, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving voor huidige en toekomstige generaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

Natuur, Landschap en Biodiversiteit

Het programmatisch werken onder de Omgevingsvisie vraagt om steeds meer strategische en inhoudelijke advisering vanuit Natuur, Landschap en Biodiversiteit als onderdeel van de integrale benadering bij andere Omgevingsprogramma's zoals Vitaal Landelijk Gebied, Duurzaamheid en Wonen.

De komende jaren vragen de verschillende projecten onder de Regiodeal als onderdeel van de regionale samenwerking extra capaciteit.

Binnen de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak Kampina verschuift de focus van procesmatige afstemming naar concrete realisatie van maatregelen en projecten. In de komende jaren vragen de projecten in onze gemeente dan ook extra inzet om tot uitvoering te komen.

Hierbij gaat het om een groenblauw raamwerk voor het gebied tussen de Kampina en Esch, waarbij er een nauwe relatie is met de woningbouwontwikkeling in Boxtel-Noordwest, maar ook met de Verbindingsweg Ladonk-Kapelweg.

Daarnaast wordt het Programma Natuur, Landschap en Biodiversiteit in 2027 vastgesteld en gaan we aan de slag met het bijbehorende uitvoeringsprogramma. De hierin opgenomen projecten en maatregelen vragen voldoende uitvoeringskracht om een deel van de in de Omgevingsvisie gestelde ambities in de komende jaren te behalen.

Belangrijkste opgaven 2027-2030

In de periode 2027-2030 ligt de focus op zowel de verdere ontwikkeling als de uitvoering van het beleid voor Natuur, Landschap en Biodiversiteit. De belangrijkste opgaven zijn:

2027

- Vaststelling van het Programma Natuur, Landschap en Biodiversiteit en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.
- Afronding van de inventarisatie en waardering van zandpaden.
- Vaststelling van de handreiking kwaliteitsverbetering.
- Afronding van de verkenning van het Groenblauw Raamwerk Kampina-Esch.
- Voorbereiding van de uitvoeringsfase van projecten binnen de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak Kampina.

2028-2030

- Vaststelling en uitvoering van het beheerplan voor gemeentelijke natuurpercelen.
- Actualisatie van de visie Groene Levensader door Boxtel.
- Uitwerking van het landschapsplan voor de EVZ Blauwhoefseloop.

- Realisatie van maatregelen en projecten binnen het Groenblauw Raamwerk Kampina-Esch.
- Opstart en begeleiding van het gebiedsproces Beekdal van de Beerze.
- Uitvoering van projecten en maatregelen uit het Programma Natuur, Landschap en Biodiversiteit ter realisatie van de ambities uit de Omgevingsvisie.

Hoe kunnen we dat meten?

Onderwerp	Doel	Indicator	2027 streefwaarde	2028 streefwaarde	2029 streefwaarde	2030 streefwaarde
Programma NLB	Verbeteren ecologische verbindingen	Aantal opgeloste faunaknelpunten d.m.v. faunavoorzieningen	1	1		
	Biodiversiteit verbeteren op erven in buitengebied	Aantal erven met maatregelen per jaar	3	3	3	
Landschapselementen	**Versterken** landschap en biodiversiteit	Aantal gerealiseerde poelen per jaar		1	1	1
	Versterken landschap en biodiversiteit	Gerealiseerde lengte houten wallen/singels in meters per jaar	100	100	100	100
	Versterken landschap en biodiversiteit	Gerealiseerde lengte heggen in meters per jaar	250	250	250	250
	Versterken landschap en biodiversiteit	Aantal aangeplante bomen per jaar	750	750	750	750

Vitaal landelijk gebied

Wat willen we bereiken?

Wij willen een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied waarin landbouw, natuur, landschap, recreatie en leefbaarheid elkaar versterken. Door te werken aan een gezonde balans tussen economische ontwikkeling, biodiversiteit, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit behouden en versterken we de unieke kwaliteiten van het Boxtelse buitengebied.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vitaal Landelijk Gebied

In 2027 werken we verder aan de ontwikkeling van het gebiedsgerichte omgevingsprogramma Vitaal Landelijk Gebied. Het programma richt zich op het realiseren van de ambities uit de Omgevingsvisie. Het programma kent een integrale aanpak van opgaven in het landelijk gebied, zoals natuur, biodiversiteit, klimaatadaptatie en de kwaliteit van lucht, water, bodem en gezondheid.

Tegelijkertijd staan leefbaarheid, gezondheid en toekomstperspectief voor agrariërs centraal. We faciliteren dat ondernemers op eigen wijze werken aan een duurzame landbouw met een verlaging van de uitstoot van emissies en daar waar passend, op basis van een robuust bodem- en watersysteem. We volgen de watervisie van het waterschap. In goede afstemming verkennen we waar de opgaven uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) het landelijk gebied raken en welke maatregelen binnen de gestelde kaders, rollen en bevoegdheden mogelijk zijn. We trekken samen op met gemeenten in de regio Noordoost-Brabant over o.a. gewasbescherming en zijn in contact met partners zoals Provincie Noord-Brabant, de VNG, het Rijk en andere partijen om samen stappen te kunnen zetten op het beschermen van de (volks)gezondheid en een fijne leefomgeving. We faciliteren de overleggroep gewasbescherming (participatie) en blijven in gesprek met lokale ondernemers over innovatie en maatschappelijk verantwoord ondernemen. We faciliteren routes naar passende nieuwe mogelijkheden voor veehouders die in het kader van (Rijks)beleid- en dito regelingen overwegen om de agrarische bedrijfsvoering te beëindigen. Voor urgente, nieuwe thema’s die het landelijk gebied raken zoals mogelijkheden van mestverwerking voor de opwek van energie of als middel om emissies uit stallen te reduceren, werken we samen met andere gemeenten in de regio (RNOB).

Daarnaast krijgt het landelijk gebied een versterkte recreatieve functie. Met inzet van het Regio Deal project ’t Goeie Leven in de Dommelvallei 2026-2029 kunnen gebiedsgerichte projecten met draagvlak in het gebied, koppelkansen en aansprekende cases gericht op innovatie en vernieuwing met maatwerk uitgewerkt worden. De accountmanager is het eerste aanspreekpunt voor agrarische ondernemers en vangt signalen op sociale problematiek, veiligheid en ondermijning op het platteland. In aanloop naar het Omgevingsplan (2030) voor het landelijk gebied verkennen we een integrale aanpak voor controle, toezicht en handhaving. Wij sluiten in het landelijke gebied aan bij lopende processen van andere overheden zoals het Rijk (stikstofdossier) en Provincie Noord-Brabant (zoals GGA Kampina en Oisterwijkse Vennen).

Hoe kunnen we dat meten?

Het gebiedsgerichte programma Vitaal Landelijk Gebied sluit aan bij de ambities in de Omgevingsvisie (vastgesteld). Beoogde resultaten en effect worden uiteindelijk meetbaar gemaakt ten behoeve van het Omgevingseffectrapport (OER).

Regulier werk

De afbeelding hierboven geeft een indicatie van de vaste werkzaamheden die we uitvoeren binnen het programma Duurzame transformatie.

Dit kost het

Duurzame Transformatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Klimaatadaptatie & Water	3.829	5.067	5.098	5.258	5.486	5.667
Energie en circulariteit	6.350	4.583	5.161	5.262	5.347	5.426
Warmte	0	1.356	0	525	525	525
Natuur, landschap en biodiversiteit	233	236	11	11	11	11
Totaal baten	**10.413**	**11.242**	**10.270**	**11.056**	**11.369**	**11.629**
Klimaatadaptatie & Water	4.233	5.502	5.537	5.697	5.927	6.111
Energie en circulariteit	7.698	6.230	6.247	6.241	6.339	6.434
Warmte	0	2.646	1.172	704	700	698
Natuur, landschap en biodiversiteit	6.579	7.241	6.906	6.845	6.965	7.160
Vitaal landelijk gebied	0	798	314	248	249	251
Totaal lasten	**18.510**	**22.417**	**20.175**	**19.734**	**20.181**	**20.653**
Saldo van baten en lasten voor bestemming resultaat	**-8.098**	**-11.176**	**-9.905**	**-8.677**	**-8.812**	**-9.024**
Onttrekkingen aan reserves	508	849	268	0	0	0
Stortingen in reserves	34	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	**474**	**849**	**268**	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten na bestemming resultaat	**-7.624**	**-10.326**	**-9.637**	**-8.677**	**-8.812**	**-9.024**
Ontwikkeling begroting			**689**			

Ten opzichte van de begroting 2026 daalt het nadelige resultaat op dit programma met € 689.000. De ontwikkelingen met een afwijking van meer dan € 25.000 zijn onder andere:

- Afval: Vanaf 2027 nemen de lasten voor afvalbeheer toe, voornamelijk door hogere personeelskosten en kapitaallasten. Deze kosten worden verwerkt in de afvalstoffenheffing en leiden tegelijkertijd tot hogere opbrengsten. Daarnaast wordt een onttrekking aan de voorziening van € 103.500 ingezet ter dekking van de kostenontwikkeling binnen het taakveld afval.
- Duurzaamheid: Het saldo ontwikkelt zich gunstig door een structurele onderuitputting van € 112.500 die als dekking van het begrotingstekort is ingezet. Daarnaast ontvangt de

gemeente in 2027 een decentralisatie-uitkering (CDOKE) van € 109.600 voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.

- Warmtetransitie: Per saldo verbetert het begrotingssaldo in 2027 met € 199.500. De belangrijkste positieve ontwikkeling is de ontvangst van de CDOKE-uitkering (€ 437.000) voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Daartegenover staan extra lasten voor de wijk- en dorpsuitvoeringsplannen (€ 100.000) en het vervallen van een eerder opgenomen structurele onderuitputting (€ 137.500) als dekking van het begrotingstekort. De beschikbare middelen versterken de uitvoeringskracht op maatschappelijke opgaven, terwijl tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in participatie en gebiedsgerichte ontwikkeling binnen de wijken en dorpen.

De overige afwijkingen bestaan uit afwijkingen kleiner dan € 25.000, prijsindexering, kapitaallasten, bijdrage MGD, administratieve mutaties en incidentele budgetten.

Investeringen

Investeringen programma Duurzame Transformatie (x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
begrote investeringen:				
Zijlader huisvuil	330	0	0	0
Vervangen reserve vuilniswagen	310	0	0	0
Vervanging huisvuilwagen achterlader	475	0	0	0
Rioolbeheer	2.482	2.541	2.935	2.739
Totaal begrote investeringen	**3.597**	**2.541**	**2.935**	**2.739**

Sociale Kracht

Algemene beleidsdoelstelling

De visie Boxtel Samen Sterk 2040 is de basis voor het beleid in het sociaal domein. Hierin is de volgende visie vastgesteld: "We willen dat Boxtel een gemeente is waarin iedereen gezond leeft en meedoet. We gaan uit van wat mensen kunnen doen, voor zichzelf en anderen. Individueel, maar bijvoorbeeld ook in de buurt of als vereniging. Onze inwoners kennen elkaar, letten op elkaar, ondersteunen en helpen elkaar en hebben bestaanszekerheid. Wij en onze maatschappelijke partners zijn er vooral voor inwoners die onze hulp echt nodig hebben. We werken samen met maatschappelijke partners en inwoners aan een sterke sociale basis. We letten goed op onze uitgaven en houden rekening met de veranderende arbeidsmarkt wanneer we hulpvragen oplossen.

We staan voor een veerkrachtige samenleving waarin iedereen meedoet en doet wat hij kan, en hulp en ondersteuning krijgt als dat nodig is. We richten de gemeentelijke dienstverlening vooral op inwoners die hulp nodig hebben om mee te kunnen doen. We steunen daarbij op de vele vrijwilligers en mantelzorgers en werken nauw samen met verenigingen en stichtingen.

Maatschappelijk effect

In het programma Sociale Kracht willen we de volgende maatschappelijke effecten teweegbrengen:

- De kernen en wijken in Boxtel hebben een sterke sociale cohesie, met een goede sociale infrastructuur.
- Boxtel is een gemeente waarin voor iedereen plek is en iedereen meedoet.
- Onze inwoners met een hulpvraag ervaren dat ze duurzaam goed geholpen worden, op basis van de hulpvraag die zij hebben.
- De inwoners van Boxtel zijn beter in staat om gezond te leven en kunnen hun talenten ontplooien.

Onderwerpen

Deze 7 onderwerpen vallen onder het programma Sociale Kracht:

- Versterken Sociale Cohesie
- Zorgen voor houdbaarheid Sociaal Domein
- Bestaanszekerheid bieden
- Bouwen aan gelijke kansen
- Bevorderen van de gezondheid
- De samenleving inclusiever maken
- Bevorderen van integratie van migranten

Versterken sociale cohesie

Wat willen we bereiken?

In het coalitieakkoord 2026-2030 hebben we de ambities uit de visie Boxtel Samen Sterk 2040 onderschreven. Voor deze bestuursperiode hebben we deze ambitie vertaald naar de volgende doelen die we in 2030 willen bereiken:

- De ontmoetingsplekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en/of activiteiten kunnen organiseren sluiten beter aan op hun behoefte.
- De inrichting van de openbare ruimte draagt meer bij aan ontmoeting, spelen en bewegen.
- Inwoners zijn minder eenzaam.
- We geven meer ruimte voor initiatieven van inwoners om (samen) actief te zijn in hun eigen omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hartjes in de Wijk

In 2027 bouwen we verder aan Hartjes in de Wijk als laagdrempelige plek voor ontmoeting, ondersteuning en samenwerking in de wijk. We versterken de integrale samenwerking tussen maatschappelijke partners, ontwikkelen een duurzaam landschap van buurtontmoeting en verbinden deze aanpak met wijkgericht werken en de vorming van Stevige Lokale Teams. Vanuit de ervaringen in Boxtel Oost werken we toe naar verdere ontwikkeling van Hartjes in de Wijk binnen de gemeente.

Subsidiëring van maatschappelijke partners

We werken intensief samen met onze maatschappelijke partners in de wijk. Een aantal professionele organisaties ontvangt hiervoor een subsidie: ContourdeTwern, R-Newt, MEE en BSB. We brengen in de subsidieafspraken die we met hen maken meer focus aan, zodat we gerichter aan onze ambities kunnen werken. Daarnaast heeft de Raad van State een uitspraak gedaan. Deze uitspraak komt erop neer dat meerdere organisaties in principe in aanmerking moeten kunnen komen voor subsidies. We onderzoeken de implicaties van deze uitspraak voor onze gemeente en passen mogelijk ons beleid daarop aan.

Hoe kunnen we dat meten?

In het coalitieakkoord hebben we het volgende doel vastgesteld. In 2030 ervaart minder dan 25% van de inwoners van Boxtel een gevoel van eenzaamheid en meer dan 30% van de inwoners verricht vrijwilligerswerk. Deze gegevens baseren we op onderzoek door de GGD.

We ontwikkelen voor het meten van de voortgang op de ambities en doelen een monitor. Voor deze ambitie is deze nog in ontwikkeling.

Daarnaast hanteren we de verplichte indicatoren (op basis van het landelijk Besluit begroten en verantwoorden). Deze staan in de bijlage 2.

Zorgen voor houdbaarheid Sociaal Domein

Wat willen we bereiken?

In het coalitieakkoord 2026-2030 hebben we de ambities uit de Visie Boxtel Samen Sterk 2040 onderschreven. Voor deze bestuursperiode hebben we deze vertaald naar de volgende doelen die we in 2030 willen bereiken:

- Inwoners krijgen meer ondersteuning vanuit hun persoonlijke netwerk.
- De sociale basis is sterker, zodat inwoners daar eerder passend ondersteund kunnen worden, en intensieve of specialistische zorg en ondersteuning voorkomen wordt.
- We investeren structureel in preventie om de (financiële en personele) druk op het sociaal domein te verminderen.
- We bieden onze inwoners integrale, laagdrempelige ondersteuning, zo collectief en nabij mogelijk in de eigen wijk of kern.
- We versterken de pedagogische basis, zodat inwoners daar oplossingen voor vragen over opgroeien en opvoeden kunnen vinden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hervormingsagenda jeugd

De komende jaren werken we aan de uitwerking en implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd. Het Stevige Lokale Team, dat zich in onze gemeente richt op alle inwoners van 0 tot 100 jaar binnen het brede sociaal domein (jeugd, Wmo, participatiewet, schulddienstverlening, leerplicht) vormt de spil van de hervormingsagenda. Zonder Stevige Lokale Teams lukt het niet om ondersteuning dichtbij, integraal en minder specialistisch te organiseren. Het is de verbinding tussen de sociale en pedagogische basis, passende ondersteuning dichtbij en beheersing van de groei van specialistische hulp. De Stevige Lokale teams werken integraal, ondersteunen inwoners laagdrempelig binnen hun eigen leefomgeving en bieden ook zelf hulp. Dit vraagt om keuzes over welke vormen van hulp binnen het lokale team worden uitgevoerd, welke expertise daarvoor nodig is en hoe dit organisatorisch wordt ingericht. Daarnaast werken we aan het verder verstevigen van de sociale en pedagogische basis.

In 2027 en de daaropvolgende jaren werken we aan de ontwikkeling van de visie en de inrichting van de stevige lokale teams, de samenwerking met partners en de implementatie van deze nieuwe werkwijze. Naar verwachting wordt het kader hiervoor voor de zomer van 2027 vastgesteld. Het beschikbare budget wordt hiervoor ingezet en waar nodig voor de versteviging van de pedagogische en sociale basis. Zo werken we toe naar een toekomstbestendig sociaal domein waarin inwoners tijdig passende laagdrempelige ondersteuning ontvangen en specialistische (jeugd)hulp beschikbaar blijft voor inwoners die deze ondersteuning daadwerkelijk nodig hebben.

Inzet crisisinterventieteam (CIT) binnen kantooruren.

Tot op heden wordt de crisisdienstverlening binnen kantooruren uitgevoerd door het reguliere maatschappelijk werk (MW). Het aantal crisiscasussen is in de afgelopen paar jaar flink toegenomen. Het legt inmiddels een erg groot beslag op het reguliere MW waardoor wachtlijsten zijn ontstaan. Daarnaast stijgt het aantal hulpvragen en is er sprake van steeds meer multiprobleem-/complexe casussen. Dit vraagt om een grotere tijdsinvestering en intensievere aanpak. Doordat we de crisisdienstverlening binnen kantoortijden apart inkopen bij een andere organisatie (Farent) kunnen we deze effectiever organiseren in samenhang met de crisisdienst buiten kantoortijden. Daarnaast voorkomen we het oplopen van wachtlijsten bij het MW en daarmee verergering van de problematiek. Indirect voorkomen we hiermee ook extra Wmo-aanvragen.

ADHD-zorg
Om ADHD-ondersteuning aan jeugdigen via huisartsenpraktijken vanaf 2027 beschikbaar te houden, is structureel € 50.000 per jaar nodig. Deze inzet helpt onnodige of niet-passende verwijzingen naar specialistische jeugdhulp en daarmee hogere gemeentelijke zorgkosten te voorkomen. De aanpak sluit aan bij de doelen van de Hervormingsagenda Jeugd.

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
Het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) vormt een landelijk uitvoeringskader voor de verdere versterking van preventie, passende zorg en de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein, als aanvulling op het IZA en GALA. Het AZWA sluit daarmee direct aan op de ambities uit het coalitieakkoord om te investeren in een sterke sociale basis, waarin zorg, ondersteuning en welzijn goed georganiseerd zijn. Uitgangspunt is het voortzetten en versterken van wat al succesvol wordt uitgevoerd vanuit GALA (zoals Welzijn op Recept en Valpreventie), aangevuld met ontwikkelingen die bijdragen aan de ambities en speerpunten uit het coalitieakkoord.

Hoe kunnen we dat meten?
In het coalitieakkoord hebben we het volgende doel vastgesteld. In 2030 is het percentage jongeren met jeugdhulp gedaald tot onder de 10%, waarbij het aandeel goedkopere zorg is toegenomen. We baseren ons hierbij op onze eigen administratie.

We ontwikkelen voor het meten van de voortgang op de ambities en doelen een monitor. Voor deze ambitie is deze nog in ontwikkeling.

Daarnaast hanteren we de verplichte indicatoren (op basis van het landelijk Besluit begroten en verantwoorden). Deze staan in de bijlage 2.

Bestaanszekerheid bieden

Wat willen we bereiken?

In het coalitieakkoord 2026-2030 hebben we de ambities uit de Visie Boxtel Samen Sterk 2040 onderschreven. Voor deze bestuursperiode hebben we deze vertaald naar de volgende doelen die we in 2030 willen bereiken:

- Minder inwoners hebben financiële zorgen en schulden.
- We kennen vaker proactief/laagdrempelig minimavoorzieningen toe.
- Er zijn in de gemeente geen gedwongen dak- en thuislozen meer.
- Er is een integrale aanpak sociaal en veiligheid. Hierdoor vergroten we de veiligheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

Schoolspullenpas

Op basis van de positieve resultaten van de pilot Schoolspullenpas wordt de regeling structureel voortgezet en hiervoor structureel € 30.000 opgenomen in de begroting. Met een budget van € 30.000 kunnen jaarlijks 170 passen van € 100, 215 passen van € 60 en 15 blanco passen worden verstrekt. De Schoolspullenpas ondersteunt kinderen uit gezinnen met een laag inkomen bij de aanschaf van schoolspullen en draagt daarmee bij aan het terugdringen van kinderarmoede, het versterken van bestaanszekerheid en het bevorderen van gelijke kansen.

Subsidie Stichting Leergeld

De kosten voor sportdeelname zijn gestegen van € 250 naar € 300 per kind per jaar. Tegelijkertijd stijgt het aantal aanvragen, is de inkomensnorm verruimd en nemen de uitvoeringskosten toe. Een verruiming van het budget met € 30.000 is noodzakelijk om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen te blijven ondersteunen bij het behalen van een zwemdiploma en deelname aan sportactiviteiten. Hiermee wordt hun maatschappelijke participatie bevorderd en worden gelijke kansen versterkt.

Beleidskader financiële bestaanszekerheid

Het bestaande beleidskader armoede en schulden loopt af in 2026. In 2027 stellen we een nieuw beleidskader financiële bestaanszekerheid voor de jaren 2027 t/m 2030 op. Deze baseren we mede op de evaluatie van het plan tot en met 2026. We betrekken onze partners uit het netwerk tegen armoede bij het opstellen van het beleidskader. Aan het beleidskader wordt een uitvoeringsplan gekoppeld, waarin de concrete projecten en activiteiten worden vastgelegd.

Ombuiging trainingshuizen

Trainingshuizen zijn tijdelijke, intensieve woonplekken binnen beschermd wonen waar mensen leren om zo zelfstandig mogelijk te leven. Voorheen werden trajecten binnen trainingshuizen bekostigd vanuit lokale contractafspraken. Nadat deze ondersteuning onderdeel werd van beschermd wonen, vielen de kosten onder de regionale middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De ombuiging is dus uitgevoerd. De beoogde besparing is abusievelijk dubbel opgevoerd.

Verbinding zorg en veiligheid

Sinds 2023 nemen we deel aan de regionale samenwerking Veilig in Afhankelijkheidsrelaties (ViA). Het doel van ViA is het vergroten van bewustwording, het tijdig signaleren en het duurzaam stoppen van alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Om deze aanpak binnen de wijkteams te versterken, is de (regionale) Ontwikkelruimte ingericht. Binnen deze Ontwikkelruimte vervullen veiligheidscoördinatoren een coördinerende en adviserende rol op het gebied van veiligheid. Deze professionals van de verschillende regiogemeenten zijn in

dienst van de deelnemende gemeenten en werken samen in een regionaal netwerk. Om de veiligheidscoördinatie ook lokaal te versterken gaan we deelnemen aan deze constructie. De veiligheidscoördinator richt zich primair op afstemming, coördinatie en regievoering.

Daarnaast wordt met de inzet van de veiligheidscoördinator de ontwikkeling van het lokale Zorg-, Overlast- en Veiligheidsteam (ZOV) verder opgepakt. Zijn of haar expertise versterkt de effectiviteit van het ZOV-team en de samenwerking met externe partners zoals Veilig Thuis en de Gecertificeerde Instellingen.

Daarnaast zetten we een beleidsadviseur in op dit onderwerp. Hiermee zorgen we dat er voldoende aandacht is voor het aansluiten bij de uitgangspunten van het (landelijke) Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, waarin wordt toegewerkt naar een lokale en regionale infrastructuur voor veiligheid en bescherming, waaronder de vorming van een regionaal veiligheidsteam. De beleidsadviseur draagt bij aan een integrale weging van zorg- en veiligheidsvraagstukken.

Eenzelfde voorstel ligt ook in Sint-Michielsgestel voor, zodat we binnen MGD de FTE kunnen inzetten.

Hoe kunnen we dat meten?

In het coalitieakkoord hebben we het volgende doel vastgesteld. Het aandeel huishoudens met problematische schulden is in 2030 gedaald naar maximaal 6%. We baseren ons hierbij op informatie van het CBS.

We ontwikkelen voor het meten van de voortgang op de ambities en doelen een monitor. Voor deze ambitie zijn de onderstaande indicatoren bepaald, waarover we via de P&C-cyclus rapporteren. In de Eerste bestuursrapportage 2027 wordt de nulmeting opgenomen.

- Percentage inwoners dat onder de armoedegrens leeft
- Aantal personen waarover we een signaal m.b.t. vroegsignalering schulden ontvangen.
- Percentage adressen dat daadwerkelijk een traject gaat volgen na vroegsignalering
- Aantal huishoudens met problematische schulden
- Aantal lopende trajecten SchuldDienstverlening
- Aantal ambtshalve toekenningen armoedevoorzieningen (IIT, Welzijnsfonds, kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen) per voorziening afgezet tegen het totaal aantal toekenningen
- Aantal kinderen dat een voorziening heeft via Stichting Leergeld/Kindpakket ten opzichte van het aantal kinderen dat leeft in armoede
- Aantal uithuiszettingen + redenen van uithuiszetting
- Wachttijd voor urgentieplaatsing (huisvesting)
- Aantal plaatsingen via Wonen Eerst
- Aantal E-33 meldingen en overige overlastmeldingen

Daarnaast hanteren we de verplichte indicatoren (op basis van het landelijk Besluit begroten en verantwoorden). Deze staan in de bijlage.

Bouwen aan gelijke kansen

Wat willen we bereiken?

In het coalitieakkoord 2026-2030 hebben we de ambities uit de Visie Boxtel Samen Sterk 2040 onderschreven. Voor deze bestuursperiode hebben we deze vertaald naar de volgende doelen die we in 2030 willen bereiken:

- Het netwerk om thuiszitten te voorkomen en schoolaanwezigheid te bevorderen is beter sluitend.
- De ontwikkelkansen voor onze jongeren zijn verbeterd.
- Meer inwoners participeren in culturele, sportieve en maatschappelijke activiteiten
- De basisvaardigheden van onze inwoners zijn verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bibliotheek

Samen met Huis73 en de gemeenten ’s-Hertogenbosch, Vught, Heusden en Sint-Michielsgestel werken we aan een regionaal meerjarenplan voor het bibliotheekwerk, passend binnen de ambities van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Daarbij blijft ruimte voor lokale invulling die aansluit bij de behoeften van inwoners van Boxtel. We versterken leesbevordering en kansengelijkheid door uitbreiding van de Bibliotheek op School (dBos), daar waar de behoefte is, BoekStart en VVE. Daarnaast zetten we in op geletterdheid, taalontwikkeling en ondersteuning via het Taalhuis. Met het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) helpen we inwoners bij het regelen van digitale zaken en het vergroten van hun zelfredzaamheid.

Taalhuis

De huidige koers voor het taalhuis, dat gericht is op het verbeteren van de basisvaardigheden van onze inwoners, loopt tot en met 2026. We ontwikkelen de activiteiten van het Taalhuis verder door voor de periode vanaf 2027. Hiervoor maken we een actieplan met aandacht voor de gezinsaanpak, werkzoekenden en digitale inclusie.

Hoe kunnen we dat meten?

In het coalitieakkoord hebben we het volgende doel vastgesteld. Het schoolverzuim is in 2030 lager dan in 2025. We baseren ons hierbij op informatie uit waarstaatjegemeente.nl.

We ontwikkelen voor het meten van de voortgang op de ambities en doelen een monitor. Voor deze ambitie is deze nog in ontwikkeling.

Daarnaast hanteren we de verplichte indicatoren (op basis van het landelijk Besluit begroten en verantwoorden). Deze staan in de bijlage.

Bevorderen van gezondheid

Wat willen we bereiken?

In het coalitieakkoord 2026-2030 hebben we de ambities uit de Visie Boxtel Samen Sterk 2040 onderschreven. Voor deze bestuursperiode hebben we deze vertaald naar de volgende doelen die we in 2030 willen bereiken:

- De samenwerking tussen de medische/zorgsector en het sociaal domein (inclusief kunst, cultuur, sport en veiligheid) is verbeterd.
- De mentale gezondheid van jongeren is verbeterd.
- De fysieke leefomgeving in de kernen en wijken is gezonder.
- Meer inwoners voldoen aan de beweegnorm.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verbinding sociaal, gezondheid en fysiek

We maken gezond leven makkelijker door preventie structureel te versterken in samenwerking met zorg, welzijn, sport en onderwijs, met extra aandacht voor mentale gezondheid en eenzaamheid. We werken hierbij wijkgericht door het ondersteunen van initiatieven die ontmoeting, gezondheid en participatie dicht bij huis stimuleren.

Daarnaast versterken we de verbinding tussen sociaal en fysiek. Hiervoor maken we een omgevingsprogramma zowel gericht op gezondheidsbescherming als op gezondheidsbevordering. Door de inzet van sociaal-maatschappelijke expertise in fysieke projecten en beleid, maken we onze gemeente nog gezonder. We zijn in staat om ruimtelijke ontwikkelingen beter aan te laten sluiten op de wensen en behoeften van kwetsbare groepen in de samenleving. Ook vanuit ruimtelijke ontwikkeling werken we aan toekomstbestendige, sterke en veerkrachtige gemeenschappen.

Extra inzet jeugdartsen

In het basisdienstenpakket van de GGD is de inzet van de jeugdartsen voor het oppakken van casussen schoolverzuim op het voortgezet onderwijs (vo) te beperkt opgenomen. Ook is de inzet van de jeugdartsen voor het primair onderwijs (po) niet opgenomen. Door de inzet van jeugdartsen wordt het ziekteverzuim op scholen verminderd. Daarom zetten we dit structureel door. Daarnaast wordt de jeugdarts ingezet om vanuit haar expertise casussen uit het wijkteam of ZAT-overleggen (zorg-adviesteams op scholen) op te pakken. Dit versterkt de samenwerking en zorgt ervoor dat de juiste hulp voor een jeugdige kan worden ingezet.

Suïcidepreventie

We richten een lokaal netwerk suïcidepreventie op en we sluiten aan bij het regionale netwerk suïcidepreventie. Deze netwerken dienen elkaar te versterken en zijn gericht op de volgende pijlers:

- bewustwording in de samenleving,
- deskundigheidsbevordering van professionals,
- gerichte aandacht voor risicogroepen en
- verantwoorde berichtgeving in de media

Hoe kunnen we dat meten?

In het coalitieakkoord hebben we de volgende doelen vastgesteld.

1. We bevorderen laagdrempelige sport- en beweegmogelijkheden voor iedereen. Hierdoor stijgt het aandeel inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn naar 55%.
2. In 2030 is het aandeel jongvolwassenen dat een (zeer) slechte mentale gezondheid ervaart gedaald naar 12%.

We ontwikkelen voor het meten van de voortgang op de ambities en doelen een monitor. Voor deze ambitie is deze nog in ontwikkeling.

Daarnaast hanteren we de verplichte indicatoren (op basis van het landelijk Besluit begroten en verantwoorden). Deze staan in de bijlage.

De samenleving inclusiever maken

Wat willen we bereiken?

In het coalitieakkoord 2026-2030 hebben we de ambities uit de Visie Boxtel Samen Sterk 2040 onderschreven. Voor deze bestuursperiode hebben we deze vertaald naar de volgende doelen die we in 2030 willen bereiken:

- We werken meer cultuursensitief.
- Er zijn meer passende plekken op de arbeidsmarkt.
- De woon- en leefomgeving is beter toegankelijk voor alle inwoners.
- Inwoners met een beperking participeren meer in de samenleving.
- De digitale toegankelijkheid van onze dienstverlening is verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Lokale Inclusieagenda (LIA)

In 2025 hebben we een 0-meting voor het opstellen van een LIA gemaakt. Op basis van deze 0-meting stellen we een LIA op. De LIA stellen we in 2027 vast en starten we met de uitvoering. Deze richt zich hoofdzakelijk op de doelgroep van het VN-verdrag handicap: mensen met een beperking. Andere doelgroepen worden meegenomen als zich koppelkansen voordoen, of op een later moment.

Participatiewet in Balans

De Participatiewet is er om een toereikend en voorspelbaar bestaansminimum te garanderen. In de (landelijke) praktijk bleek dat er vaak streng en te veel werd gehandhaafd en dat de menselijke maat ontbrak. Er was sprake van een disbalans. De Participatiewet in Balans bevat 23 wijzigingen en streeft een fundamentele herziening van de wet na én een andere kijk op vakmanschap. De menselijke maat wordt leidend en de professional krijgt meer ruimte voor een evenredige afweging. We onderzoeken waar we regelingen ambtshalve kunnen toekennen en benaderen inwoners proactief wanneer we denken dat zij recht hebben op ondersteuning.

Laagdrempelige steunpunten (zelfregiecentra)

Een zelfregiecentrum is een laagdrempelig steunpunt waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, steun en activiteiten die bijdragen aan maatschappelijk en persoonlijk herstel. Het centrum is er speciaal voor mensen met psychische kwetsbaarheid, sociale problemen of behoefte aan verbinding. We hebben in 2026 het eerste zelfregiecentrum geopend in de bibliotheek. Hier doen we ervaring op met de werking van deze steunpunten en de ervaringen van inwoners. Op basis daarvan geven we een vervolg aan dit initiatief, waarbij het uiteindelijke doel is dat mensen met een psychische kwetsbaarheid elkaar kunnen ontmoeten en ondersteunen, met hulp van andere inwoners.

Hoe kunnen we dat meten?

We ontwikkelen voor het meten van de voortgang op de ambities en doelen een monitor. Voor deze ambitie is deze nog in ontwikkeling. In de LIA nemen we ook indicatoren op.

Daarnaast hanteren we de verplichte indicatoren (op basis van het landelijk Besluit begroten en verantwoorden). Deze staan in de bijlage.

Bevorderen van integratie van migranten

Wat willen we bereiken?

In het coalitieakkoord 2026-2030 hebben we de ambities uit de Visie Boxtel Samen Sterk 2040 onderschreven. Voor deze bestuursperiode hebben we deze vertaald naar de volgende doelen die we in 2030 willen bereiken:

- Het draagvlak en de acceptatie voor migranten onder inwoners is toegenomen.
- De samenwerking op scholing, werk en zorg voor nieuwkomers is meer integraal.
- Er is meer vroegtijdige en passende ondersteuning op scholing, werk en zorg voor migranten.
- Nieuwe inwoners dragen actief bij aan de lokale gemeenschap waar zij wonen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteuning nieuwkomers

We werken samen met lokale organisaties om nieuwkomers goed te ondersteunen bij taal, opleiding, werk, zorg en ontmoeting. We zorgen voor meer mogelijkheden om inburgering en werk te combineren en passende leerwerkplekken in de gemeente. Ook organiseren we laagdrempelige activiteiten waarbij nieuwkomers andere inwoners kunnen ontmoeten en actief kunnen meedoen.

Taalvrijwilligerscoördinator

We gaan door met de taalvrijwilligerscoördinator. Deze coördinator begeleidt ongeveer 40 taalvrijwilligers en helpt hen om nieuwkomers passende taalondersteuning te geven. Zo leren nieuwkomers de Nederlandse taal beter, kunnen zij zelfstandiger worden en makkelijker meedoen in Boxtel. Hiervoor is ieder jaar € 30.000 nodig. Dit dekken we met bestaande middelen gericht op integratie en onderwijs.

Programma migratie

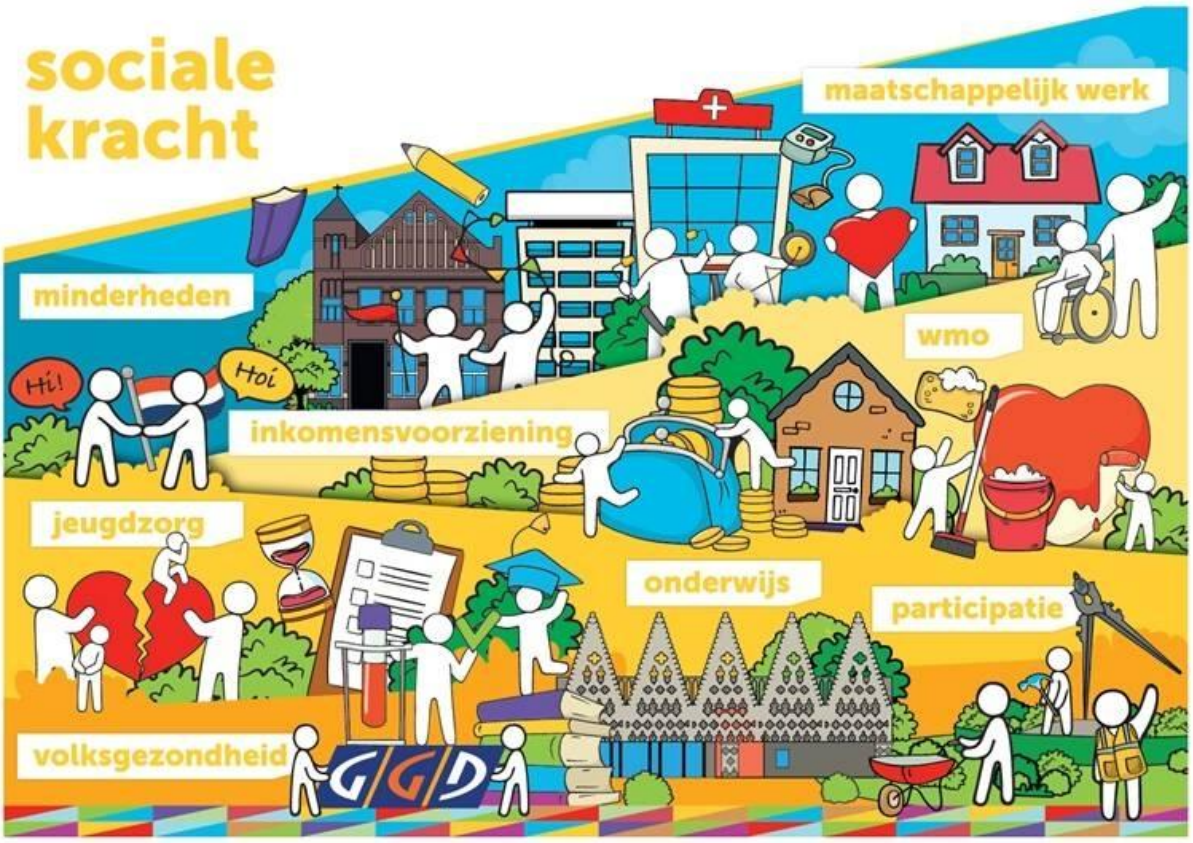
Sinds enige jaren voeren we het programma migratie uit. Hierin hebben we mooie resultaten bereikt op het gebied van opvang van ontheemden, huisvesting van statushouders en integratie van nieuwkomers. In 2027 continueren we dit programma, waarin diverse projecten zijn opgenomen. Voorbeelden hiervan zijn het combineren van inburgering met werk, meer praktijkstages voor inburgeraars bij maatschappelijke organisaties (samen met de WSD) en de aanpak ‘Financieel ontzorgen’ voor statushouders. Het programma of onderdelen daarvan zijn natuurlijk ook structureel beleid en uitvoering van wettelijke taken die in samenhang met andere domeinen structureel ingevuld worden vanuit beschikbare middelen.

Hoe kunnen we dat meten?

We ontwikkelen voor het meten van de voortgang op de ambities en doelen een monitor. Voor deze ambitie is deze nog in ontwikkeling.

Daarnaast hanteren we de verplichte indicatoren (op basis van het landelijk Besluit begroten en verantwoorden). Deze staan in de bijlage.

Regulier werk

De afbeelding hierboven geeft een indicatie van de vaste werkzaamheden die we uitvoeren binnen het programma Sociale Kracht.

Dit kost het

Sociale Kracht (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Versterken sociale cohesie	15		60	60	60	60
Zorgen voor houdbaarheid Sociaal Domein	897	667	406	408	410	412
Bestaanszekerheid bieden	12.233	11.761	12.263	12.763	13.363	13.363
Bouwen aan gelijke kansen	1.422	1.247	947	851	851	851
Bevorderen van gezondheid						
Bevorderen van integratie van migranten	8.267	5.654				
Totaal baten	**22.835**	**19.329**	**13.676**	**14.082**	**14.684**	**14.686**
Versterken sociale cohesie	2.111	2.373	2.589	2.499	2.507	2.515
Zorgen voor houdbaarheid Sociaal Domein	2.891	3.394	3.174	3.851	3.229	3.253
Bestaanszekerheid bieden	24.060	25.952	25.834	26.493	27.161	27.218
Bouwen aan gelijke kansen	31.227	30.439	30.288	29.657	29.317	29.148
Bevorderen van gezondheid	1.705	1.861	1.996	2.047	2.098	2.158
De samenleving inclusiever maken		1.150	255	92	184	
Bevorderen van integratie van migranten	8.140	6.234	534	525	533	543
Totaal lasten	**70.134**	**71.403**	**64.670**	**65.165**	**65.030**	**64.835**
Saldo van baten en lasten voor bestemming resultaat	-47.299	-52.074	-50.993	-51.084	-50.346	-50.150
Onttrekkingen aan reserves	1.027	1.429	648	92	184	
Stortingen in reserves	1.274	47	47	47	47	47
Mutaties reserves	-247	1.382	601	45	137	-47
Saldo van baten en lasten na bestemming resultaat	**-47.546**	**-50.692**	**-50.392**	**-51.039**	**-50.209**	**-50.197**
Ontwikkeling begroting			**300**			

Ten opzichte van de begroting 2026 daalt het nadelige resultaat op dit programma met € 300.000. De ontwikkelingen met een afwijking van meer dan € 25.000 zijn onder andere:

Mutaties als gevolg van het coalitieakkoord:

- Toename van € 123.000 in verband met het bijstellen van de ombuigingsmaatregel voor trainingshuizen voor jongvolwassenen. Hiermee blijft passende ondersteuning beschikbaar voor deze doelgroep.
- Toename van € 80.000 voor extra preventieve ondersteuning, met als doel problemen eerder te signaleren en de inzet van zwaardere zorg te beperken.
- Toename van € 30.000 voor de aanpak van armoede en schulden. Door vroegtijdige ondersteuning willen we financiële problemen zoveel mogelijk voorkomen.
- Toename van € 50.000 om meer lichte vormen van ondersteuning beschikbaar te maken, waardoor de behoefte aan zwaardere jeugdhulp geleidelijk kan afnemen.
- Toename van € 72.900 voor de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd. Hiermee versterken we de ondersteuning dichtbij inwoners via stevige lokale teams.
- Toename van € 65.000 voor activiteiten die bijdragen aan een betere fysieke en mentale gezondheid van jeugdigen.
- Toename van € 57.700 voor het stimuleren van gezondheid door preventieve maatregelen en een gerichte aanpak in de wijken.
- Toename van € 57.700 voor de verdere ontwikkeling van sociale wijkteams en een betere samenwerking en informatie-uitwisseling binnen het sociaal domein.

Overige mutaties:

- Het beschikbare budget voor Wmo-begeleiding is in 2027 € 589.100 lager dan in 2026. Dit komt doordat de incidentele budgetverhoging uit de Eerste Bestuursrapportage 2026 niet structureel is doorgezet in de begroting 2027. Tegelijkertijd is het budget voor 2027 wel geïndexeerd en hebben de ingezette maatregelen een meerjarig financieel effect, waardoor de omvang van investeringen en besparingen per jaar verschilt.
- Voor jeugdzorg (zorg in natura) is het beschikbare budget in 2027 € 107.000 lager dan in 2026. De ingezette maatregelen kennen een meerjarig financieel effect, waarbij de omvang van de besparing of investering per jaar varieert. In 2027 is een hogere besparing in de begroting opgenomen.

De overige afwijkingen bestaan uit afwijkingen kleiner dan € 25.000, prijsindexering, kapitaallasten, bijdrage MGD, administratieve mutaties en incidentele budgetten.

Leefbare Ruimte

Algemene beleidsdoelstelling

In het programma Leefbare Ruimte streven we de volgende beleidsdoelstellingen na:

1. Behouden en versterken van de identiteit, leefbaarheid en gemeenschapskracht van de gemeente en haar kernen.
2. Realiseren van een aantrekkelijk, betaalbaar en passend woningaanbod voor alle doelgroepen en levensfasen.
3. Ontwikkelen van een gezonde, veilige en toekomstbestendige leefomgeving.
4. Verbeteren van verkeersveiligheid, bereikbaarheid en duurzame mobiliteit binnen de gemeente en de regio.

Maatschappelijk effect

In het programma Leefbare Ruimte willen we de volgende maatschappelijke effecten realiseren:

- Meer inwoners kunnen een geschikte woning vinden, waardoor de doorstroming verbetert en de vitaliteit van wijken en dorpen behouden blijft.
- Inwoners wonen in een omgeving die klimaatbestendig, veilig en aantrekkelijk is en die beter bestand is tegen toekomstige ontwikkelingen.
- Verbetering van biodiversiteit, klimaatadaptatie en de kwaliteit van de leefomgeving voor huidige en toekomstige generaties.
- Veiliger verkeer, betere bereikbaarheid van voorzieningen, meer duurzame vervoerskeuzes en een grotere verbondenheid tussen kernen.

Onderwerpen

Deze 5 onderwerpen vallen onder het programma Leefbare Ruimte:

- Wonen en Ruimtelijke ontwikkeling
- Leefbaarheid en Kernenbeleid
- Accommodaties & Voorzieningen
- Duurzame Mobiliteit
- Beheer Openbare Ruimte

Wonen en Ruimtelijke Ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

De gemeente Boxtel zet in op een sterke, toekomstbestendige en leefbare woonomgeving. De woningbouwopgave is fors: tussen 2023 en 2032 moeten circa 2.290 woningen worden gerealiseerd. Hierbij ligt de nadruk op voldoende betaalbare en passende woningen voor starters, gezinnen, senioren en mensen met een zorgvraag. Wonen, welzijn en zorg worden nadrukkelijk in samenhang bekeken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om deze ambitie te realiseren wordt gewerkt aan een nieuw Programma Wonen, als opvolger van het huidige Programma Volkshuisvesting en Wonen-Welzijn-Zorg. De focus ligt deze bestuursperiode op de verdere ontwikkeling van Boxtel-Noordwest fase 1 en de uitwerking van Boxtel-Zuid. Tevens wordt gewerkt aan woningbouwontwikkelingen in Liempde, Lennisheuvel en Esch. Daarbij wordt gekeken naar mogelijkheden voor woningbouw binnen en aansluitend aan de kernen, passend bij het karakter, de schaal en de woningbehoefte van de betreffende kern. Hierbij wordt ingezet op voldoende, betaalbare en passende woningen voor verschillende levensfasen en doelgroepen. We werken aan een integrale ontwikkeling van de stationsomgeving, waarbij de kracht van het station als OV-hub beter wordt benut en ruimte ontstaat voor (zorg)woningen, voorzieningen, werk- en ontmoetingsplekken en groene verblijfsgebieden. Daarbij wordt de samenhang met fase 1 van Boxtel-Noordwest betrokken.

Daarnaast worden op korte termijn gebiedsgerichte programma's voor o.a. Boxtel zuid, Boxtel centrum, als onderdeel van Boxtel kern, voorbereid en ontwikkelen we een hoogbouwvisie.

Naast nieuwbouw wil Boxtel de bestaande woningvoorraad beter benutten. Daarom wordt ingezet op:

- woningsplitsing en woningdelen;
- transformatie van bestaande gebouwen;
- de mogelijkheden voor het optoppen van wooncomplexen;
- mantelzorg- en mantelwoningen;
- innovatieve woonvormen zoals tiny houses, CPO-projecten en knarrenhofjes;
- industrieel bouwen om de woningbouw te versnellen.

Ook wordt sterker gestuurd op daadwerkelijk betaalbare woningen in alle kernen. Dit gebeurt via een doelgroepenverordening, huisvestingsverordening, het volkshuisvestingsfonds en andere sturingsinstrumenten. Daarbij wil de gemeente voorrang kunnen geven aan inwoners met een lokale, sociale of economische binding aan Boxtel.
Speciale aandacht gaat uit naar starters op de woningmarkt. De gemeente zet in op passende woningen die ook beschikbaar blijven voor volgende generaties starters. Hiervoor worden instrumenten ingezet zoals aangepaste woonconcepten, bouwmethoden en andere maatregelen die bijdragen aan blijvende betaalbaarheid. Ook wordt ingezet op levensloopbestendig bouwen, zodat inwoners langer zelfstandig kunnen wonen en, als hun woonbehoefte verandert, binnen hun eigen omgeving kunnen verhuizen naar een passende woning.

Voor een goede uitvoering van de woningbouwopgave is uitbreiding van de ambtelijke capaciteit noodzakelijk. De groei van de organisatie moet gelijke tred houden met de omvang van de gebiedsontwikkelingen, planvorming, vergunningverlening en juridische procedures.

Vergunningverlening woningbouw
Een tijdige en kwalitatief goede vergunningverlening is een cruciale voorwaarde voor het realiseren van de woningbouwopgave. Door de toename van woningbouwinitiatieven, gebiedsontwikkelingen en de invoering van de Omgevingswet neemt de complexiteit van aanvragen toe. Daarom zetten we in op een voorspelbaar, efficiënt en servicegericht vergunningenproces.

We begeleiden initiatiefnemers vroegtijdig bij ruimtelijke plannen, stimuleren afstemming aan de voorkant van het proces en zorgen voor een zorgvuldig en voortvarend verloop van vergunningprocedures. Hiermee dragen we bij aan de versnelling van woningbouwprojecten en vergroten we de uitvoeringskracht van de gemeente.

Belangrijkste speerpunten

- Tijdige afhandeling van vergunningaanvragen voor woningbouw.
- Vroegtijdige begeleiding van initiatiefnemers en ontwikkelaars.
- Verbeteren van samenwerking tussen planvorming, vergunningverlening en juridische ondersteuning.
- Verminderen van procesvertragingen door integrale behandeling van initiatieven.
- Versterken van de capaciteit en deskundigheid binnen het vergunningenproces.
- Bijdragen aan een voorspelbaar investeringsklimaat voor woningbouwontwikkelingen.

Hoe kunnen we dat meten?
Meer passende woningen, betere doorstroming op de woningmarkt, behoud van leefbare dorpen en betere kansen voor eigen inwoners om in hun kern te blijven wonen.

Leefbaarheid en kernenbeleid

Wat willen we bereiken?

Boxtel zet in op sterke, leefbare en betrokken wijken en dorpen, waarbij maatwerk per kern centraal staat. Leefbaarheid begint dichtbij inwoners en wordt bepaald door een combinatie van voorzieningen, verenigingen, ontmoetingsplekken, een veilige openbare ruimte, sociale samenhang en mogelijkheden om mee te doen. Daarom wil de gemeente niet alleen generiek beleid uitvoeren, maar juist ook kijken naar wat op wijk- en dorpsniveau specifiek nodig is. Daarbij staan participatie, gemeenschapskracht en lokale betrokkenheid centraal.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente ondersteunt inwoners, vrijwilligers, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties actief bij initiatieven die bijdragen aan de leefbaarheid van hun wijk of dorp. Lokale samenwerkingsplatformen en wijkorganen worden nadrukkelijk betrokken bij plannen en ontwikkelingen. Daarnaast werken we aan dorps- en wijkgerichte speerpunten, dorpsvisies, ondersteuning van burgerinitiatieven en het versterken van vrijwilligerswerk en maatschappelijke initiatieven.

Belangrijkste speerpunten

- Kern- en wijkspecifieke prioriteiten formuleren.
- Versterken van sociale samenhang, veiligheid en zorg dichtbij.
- Actief betrekken van wijkraden, dorpsplatformen en inwoners bij lokale plannen.
- Ondersteunen van bewonersinitiatieven en vrijwilligers via onder andere wijkmakelaars.
- Opstellen van dorpsvisies voor Lennisheuvel, Liempde en Esch en, bij behoefte en draagvlak, wijkvisies voor de wijken van de kern Boxtel, met toepassing van de instrumenten op grond van de Omgevingswet.
- Faciliteren van verenigingen en vrijwilligers door kennisdeling, ondersteuning en praktische hulp.
- Vergroten van de betrokkenheid van inwoners bij hun leefomgeving en het versterken van lokale gemeenschapskracht.

Accommodaties & Voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijke accommodaties en voorzieningen vormen het hart van onze wijken en dorpskernen. Scholen, sportaccommodaties, gemeenschapshuizen, culturele voorzieningen, de bibliotheek en andere ontmoetingsplekken bieden inwoners ruimte om elkaar te ontmoeten, te leren, te sporten, cultuur te beleven en vrijwilligerswerk te verrichten.

Deze voorzieningen zijn meer dan gebouwen alleen. Ze dragen bij aan sociale samenhang, participatie, welzijn en gemeenschapskracht. Goede, veilige en toekomstbestendige onderwijshuisvesting is daarnaast een belangrijke voorwaarde voor toegankelijk en kwalitatief goed onderwijs.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken aan een samenhangend en toekomstgericht accommodatiebeleid, waarin maatschappelijke waarde centraal staat. Daarbij zetten we in op:

- veilige, toegankelijke en toekomstbestendige voorzieningen;
- tijdig onderhoud, verduurzaming en waar nodig vernieuwing;
- efficiënt en multifunctioneel gebruik van accommodaties;
- goede afstemming tussen vastgoed, voorzieningen en maatschappelijke doelstellingen;
- nauwe samenwerking met gebruikers, verenigingen en maatschappelijke partners.

Belangrijkste speerpunten
Onderwijshuisvesting

- Uitvoering van het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP), met passende financiering per project. In 2027 wordt gestart met het herijken van het vigerende IHP.
- Uitwerking van een concreet plan voor de verplaatsing van basisschool De Hobbendonken naar Munsel.
- Onderzoek naar de verplaatsing van HUB Boxtel naar de locatie van het Vada College, waarbij wordt ingezet op gezamenlijk gebruik van de binnen- en buitenruimten.
- Uitwerking van de huisvestingsopgave van het Jacob-Roelandslyceum en het Baanderherencollege.
- Oplevering en ingebruikname van de Willibrordusschool en de nieuwe gymzaal in Esch.

Cultuur en overige voorzieningen

- Behoud van Podium Boxtel, bij voorkeur op een locatie die de centrumfunctie versterkt. De resultaten van het lopende locatieonderzoek worden hierbij betrokken.
- Voortvarende renovatie van de bibliotheek en verbetering van de toegankelijkheid voor alle inwoners.
- Uitwerking van toekomstig accommodatiebeleid voor de clusters Sport en Bewegen, Kunst en Cultuur, Werklocaties en Overige locaties.

Sport en maatschappelijke accommodaties

- Planuitwerking van een nieuwe sporthal op de locatie van de voormalige Michaëlschool.
- Instandhouding en waar nodig vernieuwing van sport- en verenigingsaccommodaties.
- Tijdig onderhoud en verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.
- Uitvoering van de uitvoeringsagenda bij de **Koers Gemeenschapshuizen Boxtel 2026–2028**.

Beheer Buitensportaccommodaties
Voor het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties werken we aan een actualisatie van het onderhoudsplan sportvelden dat we in 2027 voor besluitvorming aan uw raad zullen voorleggen.

Hoe kunnen we dat meten?

Uitvoering van het IHP is concreet meetbaar door het vastgestelde meerjarenuitvoeringsplan “Integraal huisvestingsplan Boxtel” te vergelijken met de behaalde realisatie.

Bij sportaccommodaties is de bezettingsgraad onderdeel van de beleidsvorming in 2027.

Bij gemeenschapshuizen is de Uitvoeringsagenda Gemeenschapshuizen 2026-2029 de leidraad voor het meten van de voortgang.

Duurzame mobiliteit

Wat willen we bereiken?

Het programma Duurzame Mobiliteit geeft uitvoering aan het door de raad vastgestelde Programma Duurzame Mobiliteit Boxtel 2040. Centraal staat een veilige, leefbare en goed bereikbare gemeente, waarbij de uitgangspunten van STOMP (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, MaaS/deelmobiliteit en vervolgens Pas de auto) leidend zijn. Mobiliteit wordt nadrukkelijk verbonden met woningbouw, leefbaarheid, klimaatadaptatie, economische ontwikkeling en de kwaliteit van de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeringsplan opstellen mobiliteit

- Meerjarenuitvoeringsplan opstellen verkeer en mobiliteit. Realiseren duidelijke programmering en planning met financiële onderbouwing. Zodat mobiliteit en verkeer een integraal onderdeel wordt van “nieuwe” plannen.

Verkeersveiligheid

- Verlagen van snelheden naar 30 km/u op locaties waar dat bijdraagt aan een veilige leefomgeving (werk met werk).
- Verbeteren van veilige loop- en fietsroutes.
- Terugdringen van verkeersslachtoffers.

Fiets en duurzame mobiliteit

- Verdere uitbreiding van het fietsnetwerk (bv. rotonde de ketting) en daar waar mogelijk in lijn met de visie.
- Verbetering van fietsoversteken en verkeersveiligheid voor fietsers.

Openbaar vervoer

- Versterken van openbaar vervoer en deelmobiliteit.

Leefbaarheid en openbare ruimte

- Verminderen van doorgaand vrachtverkeer in woongebieden.
- Combineren van verkeersveiligheid met vergroening en klimaatadaptatie.
- Ruimte vrijmaken voor voetgangers, fietsers, groen en ontmoeting.
- Integraal programmeren van werkzaamheden via het IMOR (Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte).

Duurzame energie en elektrisch vervoer

- Opstellen laadvisie
- Uitbreiden van laadinfrastructuur binnen de mogelijkheden van het elektriciteitsnet.
- Samenwerking met netbeheerder en marktpartijen voor verdere elektrificatie van mobiliteit.
- Pilot starten voor thuisladen.

Hoe kunnen we dat meten?

Het aantal verkeersslachtoffers structureel terugbrengen, met als uiteindelijke ambitie nul verkeersslachtoffers. Dit meten we door het aantal geregistreerde verkeersslachtoffers per jaar.

Beheer Openbare Ruimte

Wat willen we bereiken?

Beheer Openbare Ruimte richt zich op het veilig, schoon, toegankelijk en toekomstbestendig houden van de openbare ruimte in Boxtel. De gemeente wil straten, trottoirs, groenvoorzieningen, speelplekken en waterstructuren duurzaam beheren, waarbij kwaliteit, leefbaarheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en gezondheid centraal staan. Het beheer wordt gebiedsgericht uitgevoerd, met oog voor zowel de beschikbare middelen als de wensen van inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kwalitatief beheer van wegen en openbare ruimte

- Prioriteit voor hoofdwegen en veilige verbindingen tussen kernen.
- Uitrol van Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte (IMOR), waarmee we vanaf de tweede helft van 2027 sturen op vier pijlers:
    - **Financiële grip en efficiëntie**: Door onderhouds- en investeringsopgaven (zoals riolering, wegen, groen, kunstwerken en mobiliteit) slimmer te koppelen, zetten we de beschikbare middelen doelmatiger in. Dit doen we niet alleen vanuit de wereld van beheer maar voor alles wat speelt op het gebied van fysieke ontwikkeling in de gemeente.
    - **Capaciteits- en formatiebeheersing**: We krijgen beter zicht op de benodigde ambtelijke en externe capaciteit over meerdere jaren. Dit voorkomt piekbelasting en maakt een realistischere planning mogelijk. Op die manier kunnen we het werk dat we onszelf voornemen te doen ook beter uitvoeren.
    - **Voortgang en regie:** Eén centrale meerjarenplanning geeft direct inzicht in de status, afhankelijkheden en risico's van alle lopende en geplande projecten binnen het fysiek domein.
    - **Maximale integraliteit en betere bestuurlijke besluitvorming**: We combineren opgaven tijdig aan de voorkant. Dit voorkomt versnippering, benut koppelkansen, gaat tegen dat de straat binnen korte tijd meerdere keren open moet en borgt dat maatschappelijke doelen (zoals klimaatadaptatie en energietransitie) direct worden meegenomen. Hierdoor ontstaat duidelijke bestuurlijke/politieke richting.

Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving

- Openbare ruimte en groen inzetten voor bewegen, ontmoeten, recreatie en gezondheid.
- Speciale aandacht voor ouderen en toegankelijkheid van parken, wandelroutes en openbare verblijfsplekken.
- Versterken van sociale samenhang via aantrekkelijke ontmoetingsplekken in de openbare ruimte.

Meer biodiversiteit en groen

- Natuurinclusief beheer en inrichting van de openbare ruimte.
- Vergroten van het areaal groen.
- Creëren van meer leefgebieden voor planten, insecten en dieren.

Klimaatadaptatie

- Meer vergroening en minder verharding door 'overbodige' verharding om te vormen.
- Aanpak van hittestress en wateroverlast.

- Meer toepassing van gevelgroen, boomspiegels, plantvakken en andere vormen van microgroen.
- Klimaatadaptatie combineren met leefbaarheid, verkeersveiligheid en toegankelijkheid.

Waterkwaliteit en duurzaam watersysteem

- Verbeteren van de waterkwaliteit in sloten, vijvers en beken.
- Afkoppelen van regenwater waar mogelijk.
- Inzetten op goed rioolbeheer en voorkomen van vervuiling.

Bewonersparticipatie

- Ondersteunen van bewonersinitiatieven voor groenbeheer en vergroening.
- Faciliteren van buurtinitiatieven en samenwerking met inwoners ter versterking van de kwaliteit in de openbare ruimte.

Regulier werk

De afbeelding hierboven geeft een indicatie van de vaste werkzaamheden die we uitvoeren binnen het programma Leefbare Ruimte.

Dit kost het

Leefbare Ruimte (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Wonen en Ruimtelijke ontwikkeling	1.874	3.525	4.189	7.233	8.036	5.074
Accommodaties & Voorzieningen	3.145	2.744	2.622	2.643	2.337	2.338
Duurzame mobiliteit en beheer openbare ruimte	632	536	568	601	603	606
Totaal baten	**5.651**	**6.805**	**7.379**	**10.478**	**10.976**	**8.017**
Wonen en Ruimtelijke ontwikkeling	5.845	9.515	8.859	12.519	11.403	10.207
Accommodaties & Voorzieningen	8.657	9.707	9.175	9.729	9.473	9.757
Duurzame mobiliteit en beheer openbare ruimte	8.509	8.280	8.904	9.216	9.705	10.190
Totaal lasten	23.011	27.502	26.939	31.464	30.581	30.153
Saldo van baten en lasten voor bestemming resultaat	**-17.360**	**-20.698**	**-19.560**	**-20.987**	**-19.604**	**-22.136**
Onttrekkingen aan reserves	798	649	1.090	1.357	1.307	1.308
Stortingen in reserves	1.516	2.532	4.173	1.866	4.106	2.222
Mutaties reserves	**-718**	**-1.883**	**-3.083**	**-509**	**-2.800**	**-914**
Saldo van baten en lasten na bestemming resultaat	**-18.078**	**-22.580**	**-22.643**	**-21.495**	**-22.404**	**-23.050**
Ontwikkeling begroting			**-62**			

Ten opzichte van de begroting 2026 stijgt het nadelige resultaat op dit programma met € 62.000. De ontwikkelingen met een afwijking van meer dan € 25.000 zijn onder andere:

- Wonen en ruimtelijke ontwikkeling: Per saldo leiden deze mutaties tot een structurele lastenstijging van circa € 111.700 in 2027. Het grootste deel houdt verband met de uitvoering van wettelijke en beleidsmatige opgaven binnen de Omgevingswet en volkshuisvesting. Met het budget voor het Omgevingsprogramma Gezondheid wordt uitvoering gegeven aan de Omgevingsvisie, terwijl de kapitaallasten voor flexwoningen voortkomen uit eerder vastgesteld woonbeleid. De wijziging voor de Wet goed verhuurschap betreft een beperkte reguliere aanpassing.

- Onderwijs: Het tekort in 2027 wordt voornamelijk veroorzaakt door een extra storting van € 1 miljoen in de IHP-reserve. Deze extra storting vloeit voort uit afspraken uit de begroting 2026.
- Beleid onroerend goed: Het saldo verslechtert in 2027 met € 133.600. De belangrijkste oorzaak is dat de beoogde besparingen vanuit verduurzaming nog niet volledig worden gerealiseerd, waardoor de lasten hoger uitvallen. De inkomsten blijven nagenoeg gelijk, waardoor de extra uitgaven onvoldoende worden gecompenseerd. Hierdoor neemt het negatieve saldo toe ten opzichte van 2026.
- Gemeenschapshuizen: Voor 2027 wordt € 35.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de agenda gemeenschapshuizen. Hiermee geeft de gemeente invulling aan de ambities om gemeenschapshuizen toekomstbestendig te houden en hun rol als ontmoetingsplek voor inwoners te versterken. Het budget ondersteunt de uitvoering van de in de agenda opgenomen acties en draagt bij aan een sterke sociale infrastructuur binnen de gemeente.

De overige afwijkingen bestaan uit afwijkingen kleiner dan € 25.000, prijsindexering, kapitaallasten, bijdrage MGD, administratieve mutaties en incidentele budgetten.

Investeringen

Investeringen programma Leefbare Ruimte (x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
begrote investeringen:				
Vrachtwagenstrooier	0	57	0	0
Invest. OG MJOP Onderwijshuisvesting-gymzalen	103	0	0	0
Investeringen gemeentelijk vastgoed	215	88	135	107
Invest. OG MJOP Vastgoed niet-openbare dienst	107	265	59	0
Verbouwing Gemeentehuis	5.285	18	0	0
Investeringen OG MJOP Binnensport	225	51	97	240
Investeringen OG MJOP Buitensportaccommodaties	69	149	51	70
Investeringen OG MJOP Zwemvoorziening	43	0	0	0
Verbindingsweg Ladonk-Kapelweg	2.100	572	0	0
Investeringen wegbeheer 2026-2030 10 jaar	1.001	1.021	1.041	1.062
Investeringen wegbeheer 2026-2030 15 jaar	183	187	191	194
Investeringen wegbeheer 2026-2030 30 jaar	33	33	34	35
Civieltechnische investeringen	0	0	18	263
Vervanging armaturen openbare verlichting	24	0	0	0
Vervanging masten openbare verlichting	131	0	0	0
Verkeersregelinstallaties	0	64	0	0
Aansluiting verkeersplan Ladonk	618	0	0	0
voorgenomen investeringen:				
Verduurzaming vastgoed	1.800	1.800	1.800	0

Investeringen programma Leefbare Ruimte (x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	0	0	0	500
Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte	825	825	0	0
Gebiedsplan Onder de Rechter	0	0	0	100
Herinrichting Kalkheuvel 2e fase	0	0	0	1.350
Reconstructie Bosscheweg	0	0	0	1.000
Verkeer en mobiliteit	Pm	Pm	0	0
Meerjarenonderhoud sportvelden	0	25	333	0
Vervanging strooiers en sneeuwschuivers	0	0	0	221
Totaal begrote en voorgenomen investeringen	**12.762**	**5.155**	**3.758**	**5.141**

Vitaal Ondernemen

Algemene beleidsdoelstelling

De gemeente Boxtel geeft ruimte aan initiatieven van inwoners en ondernemers op het terrein van economie, toerisme, cultuur en recreatie. We willen dat onze ondernemers zich verder kunnen ontwikkelen en we ondersteunen hen daarin. Zo kunnen we werkgelegenheid behouden en waar mogelijk uitbouwen. Als werkgelegenheidsgemeente is het belangrijk om niet alleen binnen onze eigen gemeentegrenzen te werken aan een sterke economie. We hebben ook oog voor ontwikkelingen in de regionale samenwerking via regio Noord-Oost Brabant en Agrifood Capital.

We hebben een prachtig aanbod aan maatschappelijke voorzieningen en sportvoorzieningen, vele vormen van cultuur en cultuurbeoefening en mooie recreatie- en verblijfsmogelijkheden. Kunst en cultuur vormen samen met de economische sector een sterke combinatie. Het maakt onze gemeente een prettige gemeente om te wonen, werken en recreëren.

Maatschappelijk effect

In het programma Vitaal Ondernemen willen we de volgende maatschappelijke effecten realiseren:

- een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat dat bijdraagt aan een gezonde lokale en regionale economie;
- een stevige samenwerkingsband tussen gemeente en lokale ondernemers om te zorgen voor een gezonde economie en goede werkgelegenheid;
- duurzame, goed bereikbare en toekomstbestendige bedrijventerreinen, waar ruimte is voor innovatief ondernemerschap;
- een aantrekkelijke gemeente voor toeristen en dag- en verblijfsrecreatie door een sterke toeristische sector, een uitnodigend en divers centrum en aantrekkelijke dorpskernen;
- kunst en cultuur werken verbindend, daarom zorgen we voor een gezonde cultuursector en ondersteunen we inwoners, ondernemers en organisaties die zich inzetten voor een beleefbaar Boxtel.

Onderwerpen

Deze twee onderwerpen vallen onder het programma Vitaal Ondernemen:

- Recreatie & Toerisme (en kunst, cultuur en erfgoed)
- Economie

Recreatie & Toerisme

Wat willen we bereiken?

Wij willen een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied waarin landbouw, natuur, landschap, recreatie en leefbaarheid elkaar versterken. Door te werken aan een gezonde balans tussen economische ontwikkeling, biodiversiteit, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit behouden en versterken we de unieke kwaliteiten van het Boxtelse buitengebied.

Wat gaan we daarvoor doen?

Toerisme & Recreatie

In 2027 wordt de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Bezoekerseconomie gecontinueerd. Hierbij ligt de nadruk op het structureel versterken van de zichtbaarheid van de gemeente via Beleef Boxtel als toeristisch-recreatief platform. Er wordt zowel ingezet op digitale als fysieke communicatiemiddelen, ten behoeve van de promotie van de gemeente als toeristische bestemming.

Met ingang van 2027 treedt het nieuwe meerjarenplan toeristenbelasting in werking, waarbij een jaarlijkse indexatie van 3% wordt toegepast.

Daarnaast investeren we in het optimaliseren en, waar mogelijk, uitbreiden van het wandel- en fietsroutenetwerk binnen de gemeente.

Tevens wordt uitvoering gegeven aan gezamenlijke projecten binnen de toeristisch-recreatieve regionale samenwerking Noordoost-Brabant (NOB), waarbij de RegioBoost van Brabant Partners als richtinggevend kader wordt gehanteerd.

Aan de hand van de uitgevoerde inventarisatie wordt voorts ingezet op het verder optimaliseren van de toeristische bewegwijzering, ter bevordering van de toegankelijkheid en vindbaarheid van toeristisch-recreatieve voorzieningen.

Op basis van de uitkomsten van het eerder uitgevoerde onderzoek naar de overnachtingsmogelijkheden wordt in 2027 voortgebouwd op de geïdentificeerde kansen, gericht op het versterken en waar mogelijk uitbreiden van het verblijfsaanbod binnen de gemeente.

Kunst & Cultuur

Het Beleidsplan Kunst en Cultuur in Boxtel (2025-2030) vormt de leidraad voor het uitvoeringsprogramma in 2027. In dit jaar zetten we nieuwe stappen om kunst en cultuur in Boxtel toegankelijker, zichtbaarder en toekomstbestendiger te maken. We leggen nadruk op verbinding met andere domeinen zoals onderwijs, sport en zorg, stimuleren culturele initiatieven en ondersteunen cultureel ondernemerschap. Daarnaast zetten we in op het behoud van beeldende kunst en kunst in de openbare ruimte en werken aan een duurzaam cultuuraanbod voor alle inwoners.

Voorbeelden binnen dit uitvoeringsprogramma zijn:

- Cultuureducatie met Kwaliteit: via de Brede Samenwerking Boxtel wordt culturele vorming op scholen voortgezet, mede gefinancierd door het Rijk.
- Sjors Sportief en Creatief: kinderen kunnen laagdrempelig en vaak gratis kennismaken met het lokale vrijetijdsaanbod en sportactiviteiten.
- Muziekeducatie gemeente Boxtel: samen met Stichting JOOP starten we een pilot met een muziekcoördinator om muziekeducatie in Boxtel duurzaam te versterken en te borgen.

- Bibliotheek Boxtel: we continueren de samenwerking met de bibliotheek, met speciale aandacht voor cultuurprogrammering en opstellen van beleid bibliotheekwerk. Daarnaast staat een grondige renovatie op de planning.
- Kunst in de openbare ruimte: We voeren het reguliere onderhoud van kunstwerken in de openbare ruimte uit en stimuleren de ontwikkeling van nieuwe kunstwerken. Daarbij werken we onder andere samen met studenten van SintLucas.

Erfgoed
In 2027 zet de gemeente zich in op het borgen en versterken van de erfgoedwaarden waaronder archeologie, monumenten en cultuurhistorie. Dit doen we aan de hand van de geactualiseerde Erfgoednota en bijbehorend uitvoeringsprogramma. Naast het reguliere werk waaronder advisering erfgoed bij ruimtelijke opgaven, zijn er onder andere de volgende projecten:

- Actualiseren en toegankelijk maken erfgoedregister
- Actualiseren archeologische verwachtings- en beleidskaarten

Hoe kunnen we dat meten?

Onderwerp	Doelstelling	Indicator	Laatst gemeten waarde	Streefwaarde 2027
Bezoekerseconomie	Verlagen leegstand winkels	Leegstandspercentage winkelpanden		
Bezoekerseconomie	Verhogen zichtbaarheid gemeente Boxtel	Totaal aantal gebruikers BeleefBoxtel.nl	44.939	49.433
Bezoekerseconomie	Verhogen zichtbaarheid gemeente Boxtel	Aantal weergaven op BeleefBoxtel.nl	137.976	151.774
Bezoekerseconomie	Verhogen zichtbaarheid gemeente Boxtel	Sessies met engagement BeleefBoxtel.nl	65.619	72.180
Bezoekerseconomie	Verhogen zichtbaarheid gemeente Boxtel	Totaal aantal weergaven Facebook-posts Beleef Boxtel	1,9 miljoen	2,09 miljoen
Bezoekerseconomie	Verhogen zichtbaarheid gemeente Boxtel	Aantal volgers Facebook Beleef Boxtel	7895	8685
Bezoekerseconomie	Verhogen zichtbaarheid gemeente Boxtel	Totaal aantal weergaven Instagram-posts Beleef Boxtel	398.100	437.910
Bezoekerseconomie	Verhogen zichtbaarheid gemeente Boxtel	Aantal volgers Instagram Beleef Boxtel	2176	2394
Toerisme en Recreatie	Versterken aantrekkingskracht	Aantal toeristische overnachtingen	40.848 overnachtingen in 2025.	Eind 2026: 41256. Eind 2027: 41.664. (o.b.v. streven om eind 2030 een groei van 5% t.o.v. 2025 te realiseren)

Economie

Wat willen we bereiken?

Ondernemers zorgen voor banen. Ondernemers zorgen voor levendige kernen. Ondernemers, investeren in huisvesting, in mensen en in innovatie. Een sterk ondernemersklimaat helpt om jonge mensen aan Boxtel te binden, om bedrijventerreinen vitaal te houden en om voorzieningen in stand te houden. In 2025 is met veel energie van ondernemers en inspanningen van de gemeentelijke organisatie een Economische visie 2025-2030 is opgesteld en goedgekeurd door de raad. De hierin beschreven visie en kernopgaven zijn de leidraad voor de activiteiten in het programma economie.

In gemeente Boxtel werken we gezamenlijk met onze ondernemers aan een krachtige economie. Als gemeente stimuleren en faciliteren we ondernemers om zich te kunnen blijven ontwikkelen en vernieuwen. Innovatief ondernemerschap zorgt ervoor dat we ook in de toekomst een gezonde en (veer)krachtige economie houden. Daarom zetten we als gemeente extra in op innovatieve bedrijven en ondernemerschap. Hiermee willen we ons imago als thuisbasis voor hoogwaardige innovatieve en vernieuwende ondernemingen opbouwen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen voor de uitvoering van de visie in 2027:

- Heldere en meetbare doelstellingen;
- Een selectiekader voor initiatieven van bedrijven en onderwijs die een bijdrage kunnen krijgen;
- Een procedure voor het indienen van initiatieven;
- Een procedure voor beoordeling projecten;
- Een monitor op basis waarvan de gemeenteraad ieder jaar wordt geïnformeerd over de voortgang.

Boxtel zet in op een toekomstbestendige economie met ruimte voor innovatie, verduurzaming en ondernemerschap. We versterken de samenwerking met ondernemers, bedrijventerreinen en regionale partners. We spelen een actieve rol binnen de regionale samenwerking van RNOB, daarnaast onderzoeken we de kansen vanuit Brainport. We investeren in onderlinge verbinding, ondersteunen ondernemers bij energievraagstukken, verduurzaming en vergroening op bedrijventerreinen en creëren ruimte voor economische ontwikkeling.

- We evalueren de samenwerking met ondernemers en onderwijs, onder andere door de Open Bedrijven Route en de dag van de ondernemer.
- We starten met het opstellen van een gebiedsgericht programma Ladonk.
- Vanuit de regionale samenwerking worden de SPUK aanjager en de Regiodeal gecontinueerd.
- Het online communicatieplatform Chainels wordt actief gebruikt en zal verder worden uitgerold.

In 2027 wordt verder gewerkt aan de versterking van het centrum van Boxtel door uitvoering te geven aan een aantal belangrijke beleidsmatige ontwikkelingen. Daarbij ligt de focus op het vergroten van de aantrekkelijkheid, vitaliteit en toekomstbestendigheid van het centrumgebied voor ondernemers, inwoners en bezoekers.
Concreet wordt gewerkt aan de uitwerking van een verhuissubsidie voor ondernemers, om gewenste verplaatsingen binnen het centrum te stimuleren en de ruimtelijke kwaliteit en economische structuur te versterken.

Daarnaast worden de mogelijkheden binnen de bestaande gevelsubsidieregeling onderzocht en waar mogelijk verruimd. Hierdoor worden ondernemers gestimuleerd te investeren in de uitstraling van hun panden en daarmee in de kwaliteit van het centrum als geheel.

Ook wordt een detailhandelsvisie opgesteld, inclusief een brancheringsstrategie, om richting te geven aan de gewenste ontwikkeling van het winkelaanbod en de functiemix in het centrum. Hiermee wordt gestuurd op een aantrekkelijk, compact en economisch gezond centrumgebied. Verder worden voorstellen ontwikkeld om het centrum verder te vergroenen en de verblijfskwaliteit te verbeteren, passend bij de ambities op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en klimaatadaptatie.

Hoe kunnen we dat meten?

Onderwerp	Doelstelling	Indicator	Laatst gemeten waarde	Streefwaarde (2027)
Innovatief ondernemerschap	Veerkrachtige economie	Aantal vestigingsplaatsen	4655	4700
	Veerkrachtige economie	Netto arbeidsparticipatie	73%	75%

Regulier werk

De afbeelding hierboven geeft een indicatie van de vaste werkzaamheden die we uitvoeren binnen het programma Vitaal Ondernemen.

Dit kost het

Vitaal Ondernemen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Recreatie & Toerisme	115	85	87	89	68	68
Economie	39	644	54	55	56	56
Totaal baten	**154**	**729**	**141**	**144**	**124**	**124**
Recreatie & Toerisme	1.816	1.997	2.075	2.081	2.100	2.124
Economie	1.138	1.416	1.144	1.148	1.164	1.187
Totaal lasten	**2.954**	**3.412**	**3.219**	**3.229**	**3.264**	**3.311**
Saldo van baten en lasten voor bestemming resultaat	-2.800	-2.684	-3.078	-3.084	-3.140	-3.187
Onttrekkingen aan reserves						
Stortingen in reserves						
Mutaties reserves						
Saldo van baten en lasten na bestemming resultaat	**-2.800**	**-2.684**	**-3.078**	**-3.084**	**-3.140**	**-3.187**
Ontwikkeling begroting			**-395**			

Ten opzichte van de begroting 2026 stijgt het nadelige resultaat op dit programma met € 395.000. De ontwikkelingen met een afwijking van meer dan € 25.000 zijn onder andere:

- Voor erfgoed en educatie jeugd monumentenzorg nemen we vanaf 2027 een structureel budget op van € 42.000.

De overige afwijkingen bestaan uit afwijkingen kleiner dan € 25.000, prijsindexering, kapitaallasten, bijdrage MGD, administratieve mutaties en incidentele budgetten.

Investeringen

Investeringen programma Vitaal Ondernemen (x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
begrote investeringen:				
Investeringen OG MJOP Recreatie	30	21	0	0
voorgenomen investeringen:				
Renovatie bibliotheek		5.290		
Totaal begrote en voorgenomen investeringen	**30**	**5.311**	**0**	**0**

Meewerkend Bestuur

Algemene beleidsdoelstelling

Het programma Meewerkend Bestuur staat in het teken van een gemeente die samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werkt aan een sociaal en toekomstbestendig Boxtel. We kiezen voor een bestuur dat zichtbaar, toegankelijk en betrouwbaar is, en dat ruimte geeft aan initiatieven uit de samenleving. Daarbij geloven we dat de beste resultaten ontstaan wanneer gemeente en samenleving elkaar weten te vinden en versterken.

Een sterk lokaal bestuur begint bij een goed functionerende democratie. Daarom investeren we in een krachtige gemeenteraad, een open en transparante overheid en een goede samenwerking tussen raad, college, organisatie en samenleving. We betrekken inwoners zo vroeg mogelijk bij beleid en plannen, zijn helder over de keuzes die we maken en zorgen ervoor dat iedereen mee kan doen en zich gehoord voelt.

De vraagstukken waarvoor we staan worden steeds complexer. Daarom werken we opgavegericht, benutten we data en kennis om betere keuzes te maken en zorgen we voor een organisatie die wendbaar en toekomstbestendig is. Samen met MijnGemeenteDichtbij bouwen we verder aan een professionele organisatie die dichtbij inwoners staat, eigenaarschap stimuleert en uitgaat van het principe: elk loket is het juiste loket.

Veiligheid blijft een belangrijke basisvoorwaarde voor prettig wonen, werken en samenleven. We zetten in op een combinatie van preventie, participatie, toezicht en handhaving. Daarbij werken we samen met inwoners en partners aan een veilige, weerbare en inclusieve gemeente.

Om onze ambities waar te maken, blijven gezonde gemeentelijke financiën essentieel. Door zorgvuldig om te gaan met gemeenschapsgeld, realistisch te begroten en duidelijke keuzes te

maken, zorgen we ervoor dat Boxtel ook in de toekomst een betrouwbare en daadkrachtige gemeente blijft. Zo bouwen we samen aan een bestuur dat verbindt, faciliteert en resultaten boekt voor alle inwoners van Boxtel. Want alleen met elkaar maken we het verschil.

Maatschappelijk effect

In het programma Meewerkend Bestuur willen we het volgende bereiken:

- Inwoners voelen zich veilig en prettig in hun woon-, werk- en leefomgeving en ervaren minder overlast en criminaliteit.
- Boxtel is een weerbare gemeente waarin inwoners, ondernemers en organisaties beter bestand zijn tegen ondermijning, digitale dreigingen en crises.
- Inwoners zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van hun leefomgeving en ervaren dat hun inbreng serieus wordt genomen en bijdraagt aan betere besluiten.
- De gemeente biedt toegankelijke, betrouwbare en mensgerichte dienstverlening, waardoor het vertrouwen van inwoners en ondernemers in het lokaal bestuur toeneemt.
- Boxtel blijft financieel gezond en toekomstbestendig, met ruimte voor noodzakelijke investeringen en behoud van betaalbare voorzieningen voor inwoners.

Onderwerpen

Deze drie onderwerpen vallen onder het programma Meewerkend Bestuur:

- Veiligheid
- Participatie
- Bedrijfsvoering

Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Wij investeren in sterke maatschappelijke coalities met het oog op een weerbare lokale samenleving. Dat doen we om de dreiging van (drugs)criminaliteit, drugs- en drankmisbruik, overlast, en ondermijnende activiteiten te beperken. Daarnaast voeren wij jaarlijks een aantal acties uit voor een veilige en leefbare samenleving. Dit doen wij in samenwerking met keten- en netwerkpartners én met andere gemeenten in de regio. We werken aan preventie en voorlichting ter voorkoming van criminaliteit en overlast. Daarnaast zetten wij in op bewustwording en de meldingsbereidheid van inwoners. De zichtbaarheid van handhaving blijft belangrijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Veilige en leefbare openbare ruimte

- We verminderen overlast en vergroten de veiligheid in de openbare ruimte door de beschikbare boa-capaciteit risicogericht in te zetten, tijdelijke inzet van camera's op hotspots, goede voorzieningen, duidelijke regels en consequente handhaving.
- We blijven inzetten op de aanpak van overlast.
- Voor de veiligheid, leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de dorpskernen en het centrum van Boxtel verkennen we bewezen effectieve maatregelen tegen onjuist gebruik van snelfietsen, waaronder fatbikes.
- We verbeteren de fysieke veiligheid in de openbare ruimte door meldingen van inwoners van onveilige plekken te inventariseren en aan te pakken, bijvoorbeeld via betere verlichting, zichtlijnen, inrichting en sociale veiligheid.
- We blijven ons inspannen om de meldingsbereidheid onder inwoners te verhogen.

Jeugd, preventie en positieve ontwikkeling

- We investeren in jongerenwerk en straatcoaches.
- We investeren in preventie en perspectief voor jongeren door sterke wijknetwerken, sport, cultuur en jongerenwerk te verbinden met veiligheid.
- We voorkomen dat jongeren afglijden door tijdige ondersteuning en duidelijke grenzen.
- We maken ons zorgen over illegale drugshandel en middelengebruik onder jongeren. Samen met politie, GGD, jongerenwerk en andere partners ontwikkelen we preventieve en repressieve maatregelen om dit tegen te gaan.
- We investeren in preventieprogramma's en bewustwording onder inwoners en professionals.

Ondermijning en weerbaarheid tegen criminaliteit

- We pakken ondermijnende criminaliteit stevig aan door signalen beter op te volgen, informatie te delen en samen te werken met regionale partners.
- We vergroten de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties tegen criminele beïnvloeding.
- We versterken de samenwerking tussen partners zodat sneller en effectiever kan worden gehandeld.

Weerbare samenleving en crisisbestendigheid

We stellen een plan op voor het versterken van de fysieke en sociale weerbaarheid van Boxtel, met als doel om binnen drie jaar te beschikken over een sterk lokaal netwerk waarin inwoners, organisaties en partners weten wat te doen tijdens een crisissituatie.

Zorg en veiligheid

- We handhaven het project Bondgenoten, zodat we in verbinding blijven met sleutelfiguren in de wijken.
- We onderzoeken de mogelijkheid om een Skaeve Huse-locatie te ontwikkelen voor inwoners met onbegrepen gedrag.
- We versterken de samenwerking tussen zorg-, veiligheids- en maatschappelijke partners om problematiek vroeg te signaleren en passende ondersteuning te bieden.

Aanvullende capaciteit
De werkzaamheden binnen Zorg & Veiligheid nemen zowel in omvang als complexiteit toe. Om uitvoering te kunnen blijven geven aan de benodigde proces- en casusregie is aanvullende personele capaciteit vereist. Daarom wordt een uitbreiding van 1,26 fte voorgesteld. De kosten hiervan worden op basis van de reguliere verdeelsleutel voor 56% aan de gemeente Boxtel toegekend.

Aanpak geweld en bescherming van kwetsbare groepen

- We versterken de lokale aanpak van geweld tegen kwetsbare groepen door vroegsignalering, meldingsbereidheid en slachtofferbescherming te verbeteren.
- Samen met hulpverlening, onderwijs, maatschappelijke organisaties en politie zorgen we voor laagdrempelige ondersteuning, duidelijke doorverwijzing en veilige opvang.
- We investeren in preventie en bewustwording onder inwoners en professionals.
- We geven zichtbare steun aan campagnes die bewustwording vergroten over geweld tegen vrouwen en personen uit de LHBTIQ+-gemeenschap.

Veilige evenementen
Met een primaire verantwoordelijkheid bij organisatoren zorgen we voor veilige evenementen. Dit vraagt om goede voorbereiding en vroegtijdige, transparante samenwerking tussen gemeente, politie, organisatoren en horeca.

Hoe kunnen we dat meten?

Aan het einde van deze bestuursperiode scoort gemeente Boxtel beter op de veiligheidsindex dan in 2025.

Dit meten we via "waar staat je gemeente.nl", dashboard Veiligheid, Veilige woon- en leefomgeving; Leefbaarheid. Deze bedraagt momenteel 0,0157 (afwijking van het landelijk gemiddelde).

Voor analyse en duiding van deze ontwikkeling kijken we naar de overige data vermeld in deze rapportage.

Participatie

Wat willen we bereiken?

De gemeente bevordert de betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid.

Participatie draagt bij aan betere besluiten, meer draagvlak en een grotere betrokkenheid bij de lokale democratie.

We willen een gemeente zijn waar inwoners zich gehoord voelen en vertrouwen hebben in de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

We communiceren transparant over de ruimte van invloed, gemaakte afwegingen en de rol van de gemeente. Waar mogelijk betrekken we inwoners al in een vroeg stadium bij besluitvorming. De wijze waarop we dat doen leggen we vast in een participatieplan. Na afloop evalueren we het proces en betrekken hierbij ook de reacties van deelnemers.

We verbeteren de participatie van jongeren en moeilijk bereikbare doelgroepen. Iedereen moet mee kunnen praten en daar richten we onze participatiemiddelen op in. We integreren digitale participatie in onze gemeentelijke website zodat inwoners alle informatie op één plek kunnen vinden.

We gaan op zoek naar mogelijkheden om de effectiviteit van de wijkmakelaars te vergroten. We gaan meer prioriteit verlenen aan de realisatie van inwonersinitiatieven.

Hoe kunnen we dat meten?

We monitoren het aantal participatietrajecten en gerealiseerde initiatieven en meten periodiek de tevredenheid van deelnemers over participatietrajecten.

Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

Huisvesting
Voor de huisvesting van MijnGemeenteDichtbij wordt onder andere gebruikgemaakt van het gemeentehuis in Boxtel en het Ursulagebouw in Boxtel. Het huurcontract van het Ursulagebouw loopt in 2028 af. Om de medewerkers en functies die momenteel in het Ursulagebouw zijn gehuisvest onder te kunnen brengen in het gemeentehuis van Boxtel, wordt het gemeentehuis verbouwd en opnieuw ingericht. In 2027 wordt uitvoering gegeven aan deze verbouwing. Hiermee wordt toegewerkt naar een toekomstbestendige huisvesting waarin de medewerkers van MijnGemeenteDichtbij op één gemeentelijke locatie in Boxtel worden samengebracht.

De financiële gevolgen van de verbouwing, inrichting en verhuizing zijn verwerkt in de begroting van de gemeente Boxtel.

Financieel beleid
Boxtel heeft een solide financiële positie met reserves van circa € 60 miljoen. Tegelijkertijd staan we voor aanzienlijke investeringen in onder meer onderwijshuisvesting, gemeenschapshuizen, sportaccommodaties, infrastructuur en duurzaamheid, terwijl de financiële ontwikkelingen rondom het Gemeentefonds onzeker blijven. Daarom blijven we zorgvuldig omgaan met publieke middelen door realistisch te begroten, preventief te investeren, subsidiemogelijkheden te benutten en scherp te sturen op kosten. Waar nodig maken we keuzes, waarbij de bescherming van kwetsbare inwoners vooropstaat.

Regionale samenwerking
Steeds meer maatschappelijke opgaven worden regionaal opgepakt, zoals de energietransitie, de Regio Deal en het arbeidsmarktbeleid. Door samenwerking met regionale partners versterken we de slagkracht en realiseren we effectievere resultaten voor inwoners en organisaties.

Gemeentelijke organisatie
Een sterke ambtelijke organisatie is essentieel voor het realiseren van onze ambities. Daarom zetten we de samenwerking binnen MijnGemeenteDichtbij voort en blijven we investeren in een effectieve en toekomstbestendige organisatie, met ruimte voor een lokale aanpak van Boxtelse vraagstukken en nabijheid voor inwoners.

Dienstverlening
We willen dat inwoners en ondernemers kunnen rekenen op een toegankelijke, betrouwbare en mensgerichte gemeente. Onze dienstverlening sluit aan bij de leefwereld van inwoners: digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. Iedereen moet gebruik kunnen maken van onze dienstverlening, ook inwoners die minder digitaal vaardig zijn.

We streven naar dienstverlening die duidelijk, eenvoudig en goed bereikbaar is. Daarbij stellen we de inwoner en ondernemer centraal en werken we vanuit de gedachte dat dienstverlening een keten is: binnen de organisatie werken we samen om inwoners en ondernemers zo goed mogelijk te helpen. Onze dienstverlening is niet alleen efficiënt, maar vooral mensgericht en begripvol. Zo dragen we bij aan het vertrouwen in de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

Financieel beleid
Wij streven naar structureel sluitende begrotingen gedurende de gehele begrotingsperiode, gebaseerd op realistische ramingen voor zowel de exploitatie als de investeringen. We werken aan

een meerjarige investeringsagenda zodat de financiële positie van de gemeente duurzaam in balans blijft. Voor onze inwoners houden we nadrukkelijk oog voor de totale woonlasten van inwoners. We laten de lasten, zoals de OZB, in beginsel stijgen met de inflatiecorrectie.

Regionale samenwerking
We willen ons in de regio manifesteren als een zelfstandige en zelfbewuste gemeente. Waar mogelijk treden we op als kartrekker in regionale opgaven.

We willen de omvang van regionale subsidies minimaal verdubbelen ten opzichte van de vorige bestuursperiode.

Ambtelijke organisatie en bestuurlijke nabijheid
We investeren in de kwaliteit, ontwikkeling en continuïteit van de ambtelijke organisatie. Waar nodig stellen we aanvullende middelen ter beschikking voor organisatieontwikkeling. Daarnaast zetten we in op het versterken van de bestuurlijke nabijheid in samenwerking met MijnGemeenteDichtbij.

Dienstverlening
Voor de uitvoering van onze ambities sluiten we aan bij het uitvoeringsplan Dienstverlening. Vanuit de pijlers klant centraal, online waar het kan, persoonlijk waar het moet en DNA van de dienstverlener werken we continu aan verbetering van onze dienstverlening.

We verbeteren onze digitale dienstverlening en spelen daarbij in op de eisen die voortvloeien uit de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. Tegelijkertijd houden we oog voor persoonlijk contact en voor inwoners die ondersteuning nodig hebben bij digitale dienstverlening.

We werken aan heldere communicatie, eenvoudige processen en goede bereikbaarheid. Met dienstverleningsonderzoeken en andere signalen uit de samenleving brengen we verbeterpunten in beeld en gebruiken we deze om onze dienstverlening verder te ontwikkelen.

Om dit te realiseren is een uitbreiding van 0,55 fte formatie nodig. Dit om een dedicated team dienstverlening te completeren. De kosten hiervan worden op basis van de reguliere verdeelsleutel voor 56% aan de gemeente Boxtel toegekend.

Hoe kunnen we dat meten?

Dienstverlening
We volgen de ontwikkeling van onze dienstverlening aan de hand van dienstverleningsonderzoeken. Daarbij meten we onder andere hoe inwoners en ondernemers de kwaliteit, toegankelijkheid en bereikbaarheid van onze dienstverlening ervaren. Aan het einde van de bestuursperiode streven we naar een gemiddelde waardering van minimaal een 7.

Daarnaast gebruiken we signalen, klachten, complimenten en andere feedback van inwoners en ondernemers om zicht te houden op de ervaren kwaliteit van onze dienstverlening en om verbeterpunten te bepalen.

Regulier werk

De afbeelding hierboven geeft een indicatie van de vaste werkzaamheden die we uitvoeren binnen het programma Meewerkend Bestuur.

Dit kost het

Meewerkend Bestuur (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Veiligheid	322	34	35	36	36	36
Participatie	54					
Bedrijfsvoering	98.316	97.857	104.040	99.253	99.757	103.163
Totaal baten	**98.692**	**97.892**	**104.075**	**99.289**	**99.793**	**103.200**
Veiligheid	3.810	4.388	4.329	4.382	4.495	4.611
Participatie	2.150	2.230	2.344	2.250	2.353	2.400
Bedrijfsvoering	9.261	8.122	12.971	10.016	9.632	11.140
Totaal lasten	**15.222**	**14.740**	**19.643**	**16.648**	**16.480**	**18.151**
Saldo van baten en lasten voor bestemming resultaat	83.470	83.152	84.431	82.641	83.314	85.048
Onttrekkingen aan reserves	7.177	6.382	3.033	2.870	1.614	1.446
Stortingen in reserves	12.215	3.065		150		
Mutaties reserves	**-5.038**	**3.317**	**3.033**	**2.720**	**1.614**	**1.446**
Saldo van baten en lasten na bestemming resultaat	**78.432**	**86.469**	**87.464**	**85.361**	**84.927**	**86.494**
Ontwikkeling begroting			**996**			

Ten opzichte van de begroting 2026 stijgt het positieve resultaat op dit programma met € 996.000
De ontwikkelingen met een afwijking van meer dan € 25.000 zijn onder andere:

- Voor nieuw beleid is een budget opgenomen van € 110.000 voor Openbare Orde en Veiligheid en € 31.000 voor Dienstverlening.
- De algemene uitkering stijgt op basis van de meicirculaire met € 2.630.000.
- De OZB-opbrengsten stijgen als gevolg van indexeringen en areaalontwikkelingen met € 427.000.
- De rentekosten nemen toe met € 600.000 als gevolg van een groeiende financieringsbehoefte.
- De stelposten voor onder meer prijsindexeringen en areaaluitbreidingen nemen toe met € 1.036.000.
- Vooruitlopend op het meer realistisch begroten van investeringen is een budget onderuitputting kapitaallasten opgenomen van structureel € 200.000.
- De inzet surplus Algemene reserve bedraagt € 1.980.000 in 2027 en was in 2026 nog nihil.
- De overige inzet van reserves (resultaatbestemmingen en incidentele overhevelingen uit 2026) neemt per saldo af met € 2.264.300.

De overige afwijkingen bestaan uit afwijkingen kleiner dan € 25.000, prijsindexering, kapitaallasten, bijdrage MGD, administratieve mutaties en incidentele budgetten.

Investeringen

Investeringen programma Meewerkend Bestuur (x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
begrote investeringen:				
Discussieposten gemeenteraad	0	45	0	0
Vervanging Ipads Raad en Griffie	0	0	0	30
Totaal begrote investeringen	**0**	**45**	**0**	**30**

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over alle gemeentelijke heffingen. Hier gaan we ook in op de actuele ontwikkeling rondom het gemeentelijk belastinggebied. Daarbij wordt aandacht besteed aan de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen. Ook de lokale lastendruk en de kwijtschelding komen in deze paragraaf aan de orde.

Het beleid algemeen

Conform het coalitieakkoord 2026-2030 gaan we behoedzaam en verantwoord om met de lastendruk voor onze inwoners en bedrijven, waarbij we oog houden voor onze kwetsbare inwoners. Uitgangspunt is dat we de stijging beperken tot de inflatiecorrectie.

Bij de lokale heffingen wordt onderscheid gemaakt naar belastingen en rechten.

Bij ***belastingen*** is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente. De opbrengsten van deze belastingen gebruiken we als algemeen dekkingsmiddel. We blijven de komende jaren onze gemeentelijke belastingen heffen.

De ***rechten*** bestaan uit bestemmingsheffingen en retributies. Bij rechten is sprake van het leveren van een tegenprestatie door de gemeente. De geraamde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefening van de taak. Dat wil zeggen: niet meer dan honderd procent kostendekkend.

Belastingen
De meeste belastingen worden op basis van de door de raad vastgestelde Eerste Bestuursrapportage 2026 aangepast met het inflatiepercentage van 2,9% voor het jaar 2027.

Wij kennen de volgende belastingen:

- Onroerende-zaakbelastingen (OZB);
- Reclamebelasting;
- Parkeerbelasting;
- Precariobelasting;
- Toeristenbelasting.

Rechten (bestemmingsheffingen en retributies)
De tarieven voor gemeentelijke rechten worden (voor zover de tarieven niet aan een wettelijk maximum zijn verbonden) jaarlijks aangepast met een inflatiecorrectie en zijn hoogstens kostendekkend.

Wij kennen de volgende rechten

- Rioolheffing;
- Rioolaansluitrechten;
- Afvalstoffenheffing;
- Marktgelden;
- Begrafenisrechten;
- Diverse leges.

In de volgende subparagraaf wordt inzichtelijk gemaakt hoe de tarieven van de heffingen berekend zijn.

Bij de kostendekkende heffingen zijn overzichten geplaatst waaruit blijkt dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden. Verder worden de beleidsuitgangspunten per belasting/rechtensoort gepresenteerd, de in deze begroting opgenomen opbrengsten en de voorlopige tarieven.

Gelijktijdig met deze begroting stelt de raad bij een apart raadsbesluit de tarieven vast.

Het beleid per belastingsoort

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De onroerendezaakbelasting (OZB) vormt een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. De OZB is een algemeen heffings- en dekkingsmiddel waarvoor geen specifieke onderbouwing van de tarieven nodig is. We stellen het tarief van de OZB vast op basis van de WOZ-waarde (Waardering Onroerende Zaken) van alle onroerende zaken. De OZB-tarieven zijn een percentage van deze WOZ-waarde. Met de totale WOZ-waarde en de OZB-tarieven realiseren we de taakstellende inkomsten.

Begroting en inkomsten
Met deze begroting stellen we de benodigde inkomsten vanuit de OZB vast. Het totaal aan inkomsten laten we op basis van de inflatiecorrectie stijgen met 2,9%. Deze inkomsten zijn leidend voor de definitieve OZB-tarieven.

Voorlopige en definitieve vaststelling
Bij het vaststellen van deze begroting is de totale WOZ-waarde per 1-1-2026 nog niet bekend. We stellen de OZB-tarieven in de begroting "voorlopig" (te hoog) vast. Zodra de totale WOZ-waarde per 1-1-2026 volledig bekend is, stellen we de tarieven definitief (lager) vast.

WOZ-waarde en tariefbepaling
De totale WOZ-waarde per 1-1-2026 vormt de basis voor de berekening van de OZB-tarieven 2027. Op basis van de totale WOZ-waarde per 1-1-2026 van alle onroerende zaken in de gemeente en de vastgestelde taakstellende inkomsten, worden de OZB-tarieven via het vaststellen van de gemeentelijke verordening onroerende-zaakbelasting 2027 vastgesteld.

Waardeontwikkeling en OZB-tarief
De bovenstaande methode van het vaststellen van het OZB-tarief zorgt ervoor dat wanneer de waardeontwikkeling van alle onroerende zaken gelijk is aan de inflatiecorrectie, het OZB-tarief gelijk blijft. Bij een lagere waardeontwikkeling dan de inflatiecorrectie stijgt het OZB-tarief, en bij een hogere waardeontwikkeling daalt het OZB-tarief. Hierdoor zorgen de vastgestelde OZB-tarieven 2027 ervoor dat het totaal aan vastgestelde inkomsten OZB voor 2027 ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

Reclamebelasting

De reclamebelasting is aangemerkt als een algemeen heffings-/dekkingsmiddel. Hierdoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk.

Deze belasting wordt geheven van winkeliers, dienstverleners en horecaondernemers binnen het afgebakende centrummanagementgebied van Boxtel. De opbrengsten worden volledig ingezet ten behoeve van het ondernemersfonds en de uitvoering van activiteiten die bijdragen aan de versterking van het centrum. Na overleg met het Centrummanagement wordt voorgesteld de

tarieven voor 2027 te indexeren overeenkomstig de vastgestelde inflatiecorrectie, zodat de opbrengsten in verhouding blijven tot de stijgende kosten van de activiteiten en voorzieningen binnen het centrummanagementgebied.

Parkeerbelasting

De parkeerbelasting (inclusief parkeervergunningen) is aangemerkt als een algemeen heffings-/dekkingsmiddel. Hierdoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk.

- Voor 2027 zijn de tarieven van het betaald parkeren trendmatig met 2,9% verhoogd. Ook de tarieven van het vergunningparkeren zijn trendmatig verhoogd.
- De kosten van een naheffingsaanslag parkeerbelasting (opgelegd wanneer geen of onvoldoende parkeerbelasting is betaald) zijn opnieuw berekend. De berekende kosten liggen boven het wettelijk toegestane maximum. Daarom worden voor 2027 de maximaal toegestane kosten van € 84,30 per naheffingsaanslag in rekening gebracht.

Precariobelasting

De precariobelasting is aangemerkt als een algemeen heffings-/dekkingsmiddel. Hierdoor is geen specifieke tariefonderbouwing noodzakelijk.

Wij heffen precariobelasting voor het gebruik van standplaatsen, terrassen en het uitstallen van goederen voor winkels op openbare gemeentegrond. Deze belasting leggen wij op aan gebruikers van de openbare ruimte via een tarieventabel, waarbij onder meer de locatie, de oppervlakte en de duur van het gebruik bepalend zijn. Voor 2027 zijn de tarieven trendmatig met 2,9% verhoogd.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is aangemerkt als een algemeen heffings-/dekkingsmiddel. Hiervoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk.

Voor de periode 2027-2030 is een meerjarenplan voor de toeristenbelasting vastgesteld. Hierbij is gekozen voor een jaarlijkse indexatie van 3%, zonder aanvullende tariefsverhogingen. De tarieven ontwikkelen zich als volgt:

Jaar	Hotel/B&B's	Campings	Groepsaccommodaties jongeren 0-18 jaar (>10 pers)
2027	€ 2,58	€ 2,22	€ 1,29
2028	€ 2,66	€ 2,29	€ 1,33
2029	€ 2,74	€ 2,36	€ 1,37
2030	€ 2,82	€ 2,43	€ 1,41

Rioolheffing

In de begroting wordt uitgegaan van een verhoging van de tarieven met de inflatiecorrectie. Hiermee wordt een volledige kostendekking gerealiseerd. De dekking bedraagt in het meerjarig perspectief maximaal 100%. Alle lasten en baten worden gebaseerd op de doorrekening van alle onderhoudskosten en investeringsplannen voor een periode van 70 jaren. Het tarief wordt over deze periode berekend, rekening houdend met de indexering en de beschikbare middelen uit de toe- of afgenomen voorziening. Een resultaat in een jaar wordt gestort of onttrokken aan de voorziening Riolering.

Eind 2025 is het Water- en Rioleringsplan door de gemeenteraad vastgesteld. De tariefstelling 2027 is hier voor het eerst op gebaseerd.

Onderbouwing tarieven riolering (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Belastingen op huishoudens	3.078	3.204	3.319
Belastingen op producenten	648	608	625
Inkomensoverdrachten - waterschappen	46	0	0
Mutatie voorzieningen	0	1.219	1.132
Overige goederen en diensten	52	37	22
Overige kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	5	0	0
Totaal baten	**3.829**	**5.067**	**5.098**
Compensabele BTW	352	836	794
Ingeleend personeel	142	17	17
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	36	150	50
Inzet MijnGemeenteDichtbij	985	1.320	1.364
Kapitaallasten	1.087	1.179	1.299
Mutatie voorzieningen	627	0	0
Overige goederen en diensten	464	1.411	1.408
Kwijtscheldingen	96	112	122
Overige verrekeningen	44	44	44
Totaal lasten	**3.832**	**5.067**	**5.098**
Dekkingsresultaat (- = tekort)	**-3**	**0**	**0**
Dekkingspercentage	100%	100%	100%

Rioolaansluitrechten

Dit zijn diensten die verband houden met het realiseren van een aansluiting op onze gemeentelijke riolering. Deze tarieven zijn trendmatig met 2,9% verhoogd.

Afvalstoffenheffing

De inzameling en verwerking van huishoudelijk afval is een gemeentelijke verplichting c.q. verantwoordelijkheid die gepaard gaat met aanzienlijke en alsmaar stijgende kosten. Alle baten en lasten nemen we op in de exploitatie afval. Het uiteindelijke saldo belasten we via de afvalstoffenheffing door aan de inwoners. Hierbij hanteren we het uitgangspunt van volledige kostendekkendheid (100%), inclusief btw en overhead.

De heffing gebruiken we alleen voor de dekking van kosten voor afvalinzameling en -verwerking. Winst maken is niet toegestaan. Eventuele overschotten voegen we toe aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Tekorten dekken we hieruit. Dit systeem van gesloten financiering borgt een transparant en rechtvaardig financieel beheer.

Indexering en ontwikkelingen vanaf 2027

Om de kostenstijging op te vangen verhogen we de afvaltarieven in 2027 met 2,9% ten opzichte van 2026. Hiermee corrigeren we de tarieven voor de verwachte inflatie. Naast deze indexering zijn er verschillende ontwikkelingen die invloed hebben op de gesloten exploitatie afvalstoffenheffing.

Voor 2027 zijn de belangrijkste ontwikkelingen:

- De personele capaciteit van het team Afval & Grondstoffenbeheer wordt vanaf 2027 structureel verwerkt in de exploitatie. Hiermee borgen we de benodigde capaciteit voor onder andere beleidsontwikkeling, bedrijfsvoering, financiën, contractbeheer, applicatiebeheer en dienstverlening. Dit leidt binnen de exploitatie tot € 375.590 hogere structurele personeelslasten.
- De inkomsten uit het gedifferentieerd tarief zijn gestegen. Dit hangt samen met de invoering van een nieuw containermanagementsysteem in 2025. Hierdoor nemen de structurele inkomsten binnen de gesloten exploitatie afvalstoffenheffing met € 80.000 toe.
- In 2026 en 2027 plaatsen we de ondergrondse verzamelcontainers op de daarvoor aangewezen verzamellocaties. Daarmee voeren we een belangrijk onderdeel uit van de Beleidsnotitie Afval en Grondstoffen 2023-2030.
- Het financiële effect van de ondergrondse containers op de begroting is nog niet volledig duidelijk. Ook weten we nog niet wat het effect is op de kwaliteit van de afvalscheiding en hoe vaak de containers in de praktijk worden gebruikt door de burger en geleegd door de inzamelaar.
- Daarom kiezen we ervoor om in 2027 nog geen diftar in te voeren voor huishoudens die gebruikmaken van ondergrondse verzamelcontainers. Alle huishoudens die op 1 januari 2027 gebruikmaken van deze containers betalen in 2027 het zogenoemde hoogbouwtarief. We gebruiken 2027 om te volgen hoe de ondergrondse containers worden gebruikt, welke kosten daarbij horen en welk tarief passend is per storting. Op basis daarvan kunnen we voor 2028 redelijke diftar-tarieven per storting vaststellen, in verhouding met het reguliere vastrecht.
- Per 1 januari 2027 wordt de dienstverlening met betrekking tot de milieustraat opnieuw Europees aanbesteed. Ook houden we rekening met stijgende belastingen op afvalverwerking. Hierdoor kunnen de kosten van afvalinzameling en -verwerking verder toenemen.

Deze ontwikkelingen leiden tot hogere lasten binnen de gesloten exploitatie afvalstoffenheffing. Dit leidt tot een extra verhoging van het vastrecht. Hiermee verwerken we een deel van de structurele financiële effecten in de afvalstoffenheffing voor 2027.

In de loop van 2027 ontstaat meer duidelijkheid over de totale financiële gevolgen van de nieuwe aanbesteding en de overige ontwikkelingen. We verwachten dat deze ontwikkelingen tot verdere kostenstijgingen kunnen leiden. De financiële effecten die nog niet in de tarieven voor 2027 zijn verwerkt, betrekken we bij het vaststellen van de tarieven voor 2028.

Milieustraat
Ook op de milieustraat zetten we in op het betaalbaar houden van de dienstverlening voor de inwoners.

- We voeren op de milieustraat de gemeentelijke index voor alle heffingen door in de tarieven. Dit betekent een prijsstijging van 2,9% voor alle niet-gratis afvalstromen in 2027.
- De toegang tot de milieustraat met de milieupas blijft ongewijzigd. We blijven monitoren en sturen desgewenst bij.

Onderbouwing tarieven afval (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Leges en andere rechten	3.586	3.894	4.369
Mutatie voorzieningen	245	94	198
Overige goederen en diensten	769	590	590
Overige kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	6	0	0
Totaal baten	**4.607**	**4.578**	**5.156**
Belastingen	127	109	112
Compensabele BTW	482	479	449
Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	381	0	0
Ingeleend personeel	176	214	219
Inzet MijnGemeenteDichtbij	1.252	1.327	1.756
Kapitaallasten	110	276	411
Overige goederen en diensten	2.250	1.998	2.022
Kwijtscheldingen	110	154	168
Overige verrekeningen	21	21	21
Totaal lasten	**4.910**	**4.578**	**5.156**
Dekkingsresultaat (- = tekort)	**-303**	**0**	**0**
Dekkingspercentage	94%	100%	100%

Marktgelden

In de begroting 2027 zijn de tarieven voor marktgelden trendmatig met 2,9% verhoogd. Uitgangspunt is een kostendekking van 100%. Met deze indexering wordt dit kostendekkingsniveau echter niet volledig bereikt.

Begrafenisrechten

Onze gemeente beheert de gemeentelijke begraafplaats Munsel. Het uitgangspunt is dat de tarieven voor de diensten die samenhangen met de uitvoering volgens de Wet op de Lijkbezorging in de pas lopen met die van andere (gemeentelijke en parochiële) aanbieders. Onze tarieven worden jaarlijks geïndexeerd en vastgesteld. Na vaststellen van nieuw beleid voor de gemeentelijke begraafplaats Munsel is ook voor 2027 de gehele “Verordening op de heffing en invordering begrafenisrechten 2027” aangepast.

Onderbouwing tarieven grafrechten (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Leges en andere rechten	155	181	187
Totaal baten	**155**	**181**	**187**
Belastingen	0	1	1
Inzet MijnGemeenteDichtbij	333	353	366
Kapitaallasten	10	15	19
Mutatie voorzieningen	5	5	5
Overige goederen en diensten	69	81	81
Totaal lasten	**418**	**454**	**472**
Dekkingsresultaat (- = tekort)	**-263**	**-273**	**-285**
Dekkingspercentage	37%	40%	40%

Diverse leges

De huidige legesverordening is onderverdeeld in drie hoofdstukken:

Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening;
Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet;
Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2.

Kostendekkendheid leges
Om de kostprijs van de diverse producten vallend onder de legesverordening te berekenen, baseert gemeente Boxtel zich op Activity Based Costing; alle handelingen die komen tot een prestatie worden afgezet tegen het uurtarief van een behandelend medewerker. Van alle producten wordt dus inzichtelijk gemaakt wat de gemiddelde tijdsbesteding is, en de aantallen van deze producten die worden verkocht.

In een legesverordening worden veel verschillende tarieven gehanteerd. De maximale kostendekkendheid hoeft niet per tarief te gelden. Zolang het maximale van honderd procent voor de gehele legesverordening niet wordt overschreden, mag de kostendekkendheid van honderd procent per tarief wel worden overschreden.

Door deze zogenoemde kruissubsidiëring is het mogelijk om het tekort aan legesontvangsten op bepaalde producten te compenseren met het overschot aan ontvangsten op andere producten.

Leges algemene dienstverlening
Onder dit hoofdstuk van de legesverordening vallen met name de leges op de producten burgerzaken, zoals identiteitskaarten, paspoorten en rijbewijzen.

De leges burgerzaken worden voor een deel bepaald door de van Rijkswege vastgestelde (maximum) bedragen. Voor zover deze Rijkstarieven niet van toepassing zijn, kan de gemeente het zelf bepalen. Voor dit deel worden de tarieven in 2027 trendmatig met 2,9% verhoogd.

Onderbouwing tarieven burgerzaken (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	0	5	5
Leges en andere rechten	760	877	899
Overige goederen en diensten	15	13	13
Totaal baten	**775**	**895**	**917**
Inkomensoverdrachten - Rijk	353	390	399
Inzet MijnGemeenteDichtbij	1.197	1.267	1.314
Overige goederen en diensten	22	40	40
Salarissen en sociale lasten	11	11	11
Totaal lasten	**1.584**	**1.708**	**1.765**
Dekkingsresultaat (- = tekort)	**-809**	**-813**	**-848**
Dekkingspercentage	49%	52%	52%

Leges dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet
In dit hoofdstuk worden de leges geheven aangaande een omgevingsvergunning. Voorbeelden van activiteiten waarvoor leges worden geheven, zijn een omgevingsvergunning voor de activiteiten bouwen en slopen, het afwijken van het omgevingsplan zonder bouwactiviteit en het aanleggen van

een in- of uitrit. Ook voor activiteiten zoals het kappen van bomen en brandveilig gebruik worden leges geheven.

Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2
Onder deze dienstverlening vallen alle in rekening te brengen leges betreffende horeca, evenementen en vergunningen als gevolg van de APV.

Inzicht kostendekkendheid leges
De gevolgen van de in rekening te brengen leges en de kostendekkendheid hiervan worden inzichtelijk gemaakt door het kostendekkendheidsonderzoek leges 2027. De kostendekkendheidsberekening is vormgegeven voor het algehele belastingjaar 2027. Het kostendekkendheidsonderzoek leges geeft voor nu het volgende resultaat:

Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening	82%
Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	112%
Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	94%
Totaal dekkingspercentage	**94%**

De tarieven en de verwachte opbrengsten

In het overzicht zijn de definitieve tarieven 2026 en de voorlopig voorgestelde tarieven 2027 opgenomen.

Belasting/heffing	Heffingsgrondslag	Tarief 2026	Voorlopig tarief 2027
Onroerende zaakbelasting			
Woningen:			
- Eigenaren	WOZ-waarde	0,0972%	0,1166%*
Niet-Woningen			
- Eigenaren	WOZ-waarde	0,3430%	0,4116%*
- Gebruikers	WOZ-waarde	0,2745%	0,3294%*
Toeristenbelasting			
	Overnachting	€ 2,50	€ 2,58
	Overnachting Groep >10 personen 0 t/m 18	€ 1,25	€ 1,29
	Overnachtingen camping	€ 2,15	€ 2,22
Rioolheffing			
Waterverbruik	t/m 200 m3	€ 208,20	€ 214,20
Waterverbruik	per m3 > 200 m3	€ 1,90	€ 1,95
Afvalstoffenheffing			
Eenpersoonshuishouden	Vast tarief	€ 172,92	€ 201,96
Meerpersoonshuishouden	Vast tarief	€ 213	€ 243,24
diftar	lediging 240 liter rest	€ 18,50	€ 19,00
	lediging 140 liter rest	€ 10,80	€ 11,10
Eenpersoonshuishouden	Vast tarief	€ 210	€ 240,12

Belasting/heffing	Heffingsgrondslag	Tarief 2026	Voorlopig tarief 2027
(zonder eigen container)			
Meerpersoonshuishouden (zonder eigen container)	Vast tarief	€ 265,56	€ 297,24
Parkeerbelasting	Diverse tarieven	Betaald parkeren geen verhoging Parkeervergunningen indexering 2,9%	Betaald parkeren indexering 2,9% Parkeervergunningen indexering 2,9%
Reclamebelasting	WOZ-waarde (bovengrens € 131.000)	Indexering 2,9%	Indexering 2,9%
Leges Omgevingswet	Diverse tarieven	Indexering 2,9%	Indexering 2,9%
Leges Dienstverlening	Diverse tarieven	Indexering 2,9%	Indexering 2,9%

**) fictieve tarieven, definitieve tarieven volgen in 2027.*

Opbrengsten belastingen en heffingen

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de opbrengsten van de belangrijkste lokale belastingen en heffingen.

Belasting/heffing (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Toelichting
Onroerende zaakbelasting				
- woningen/eigenaren	6.353	6.602	6.865	Indexering tarieven met 2,9%. Opbrengst gebaseerd op woningbouwprogramma.
- niet-woningen/eigenaren	2.232	2.330	2.425	
- niet-woningen/gebruikers	1.680	1.695	1.764	
Toeristenbelasting	76	82	82	2027-2030 jaarlijks indexering tarieven met 3%.
Rioolheffing	3.726	3.812	3.944	Indexering tarieven met 2,9%.
Afvalstoffenheffing	3.586	3.894	4.369	Indexering tarieven met 2,9% + extra verhoging.
Parkeerbelasting	201	194	199	Indexering tarieven met 2,9%.
Reclamebelasting	44	49	49	Indexering tarieven met 2,9%.
Leges omgevingsvergunning	670	791	875	Indexering tarieven met 2,9%.
Leges burgerzaken	760	877	899	Indexering tarieven met 2,9%.
Totaal	**19.329**	**20.324**	**21.469**	

Aanduiding van de lokale lastendruk

Onderstaand overzicht is opgenomen om inzicht te geven in de lokale lastendruk (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) in verschillende woonsituaties voor het jaar 2027.

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- Voor OZB is uitgegaan van een fictieve waardeontwikkeling van 6,5% (actuele verwachting) en een inflatie van 2,9%. Een huurder betaalt daarnaast geen OZB.
- Voor afvalstoffenheffing is uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met 10 ledigingen van een 240 liter container voor restafval.
- Voor rioolheffing is uitgegaan van een waterverbruik van minder dan 200 m3.

Dit levert het volgende beeld op:

Ontwikkeling lokale lasten	WOZ-waarde	Lasten 2026	(voorlopige) lasten 2027	Mutatie
Huurder		€ 606	€ 647	6,8%
Eigenaar met een woning van	€ 275.000	€ 874	€ 923	5,6%
Eigenaar met een woning van	€ 400.000	€ 995	€ 1.048	5,3%
Eigenaar met een woning van	€ 650.000	€ 1.238	€ 1.298	4,8%
Eigenaar met een woning van	€ 900.000	€ 1.481	€ 1.548	4,5%

Bij de beoordeling van de gemiddelde belastingdruk worden de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelasting woning betrokken. Voor de vergelijking zijn de gegevens uit de Atlas Gemeenten de lokale lasten 2026 gebruikt.

Landelijk geeft de lokale lastendruk het volgende resultaat over het afgelopen begrotingsjaar.

Coelo Atlas 2026	Landelijk gemiddeld	Boxtel	Rangnummer *
Eenpersoonshuishouden met eigen woning	€ 1.000	€ 955	124
Meerpersoonshuishouden met eigen woning	€ 1.095	€ 1.038	124
Eenpersoonshuishouden met huurhuis	€ 391	€ 424	178
Meerpersoonshuishouden met huurhuis	€ 500	€ 507	178

(*) 342 gemeenten, nummer 1 is de goedkoopste

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding kan worden verleend voor de onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De overige heffingen zijn uitgezonderd van kwijtschelding.

Als een belastingplichtige, een natuurlijk persoon of zelfstandige ondernemer, onvoldoende middelen heeft om de belastingaanslag voor zijn privéwoning te voldoen, kan onder voorwaarden kwijtschelding worden verleend. De beoordeling wordt gebaseerd op het wettelijk vastgestelde toetsingsinkomen en toetsingsvermogen. Het kwijtscheldingspercentage wordt gebaseerd op de zogenaamde 100%-norm (=100% van de bijstandsnorm).

Voor de begroting 2027 zijn de kwijtscheldingen geraamd op € 294.000.

Het bedrag dat wordt begroot voor kwijtschelding is onderdeel van de kostprijs en wordt dus meegerekend in de tariefbepaling voor afval en riolering.

Aantal kwijtscheldingen	2023	2024	2025	P2026	P2027
Toegekend	789	659	729	930	949
Afgewezen	178	177	113	144	147
Totaal	**967**	**836**	**842**	**1.074**	**1.096**

Voor 2027 e.v. wordt uitgegaan van een aanhoudend beroep op kwijtschelding. Wij verwachten zowel qua aantal kwijtscheldingen als budgettaire ontwikkeling een beperkte groei.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bepaalt of de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van onverwachte, niet-begrote kosten (risico's) op te vangen. Met een buffer kan worden voorkomen dat een financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen.

Op 11 december 2018 heeft de gemeenteraad de notitie risicomanagement & weerstandsvermogen vastgesteld. In deze notitie zijn de kaders en spelregels vastgesteld voor het bepalen van het beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen en het ratio weerstandsvermogen. In 2026 zullen we een nieuwe versie van de notitie aan de raad aanbieden ter vaststelling.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit:

- de benodigde weerstandscapaciteit = het totaal van de risico's en kansen op basis van een inschatting van kans en impact.
- de beschikbare weerstandscapaciteit = de financiële middelen om de risico's te dekken.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt berekend:

Beschikbare weerstandscapaciteit (x € 1.000)	Bedrag
Algemene risico reserve per 1 januari 2027	€ 24.193
Stille reserves	€ 0
Begrotingssaldo begroting 2027	€ 1.713
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	€ 25.906

Conform bestaand beleid wordt onbenutte belastingcapaciteit niet meegenomen bij de bepaling van beschikbare weerstandscapaciteit. Op het moment dat een beroep wordt gedaan op extra financiële ondersteuning uit het gemeentefonds, wordt van de gemeente verwacht dat deze capaciteit ook daadwerkelijk wordt benut.

De ratio weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de risico's die we lopen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de financiële middelen die we hebben om de risico's te dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit). De gemeente streeft naar een minimale ratio van 1,0 (raadsbesluit bij notitie Risicomanagement & weerstandsvermogen).

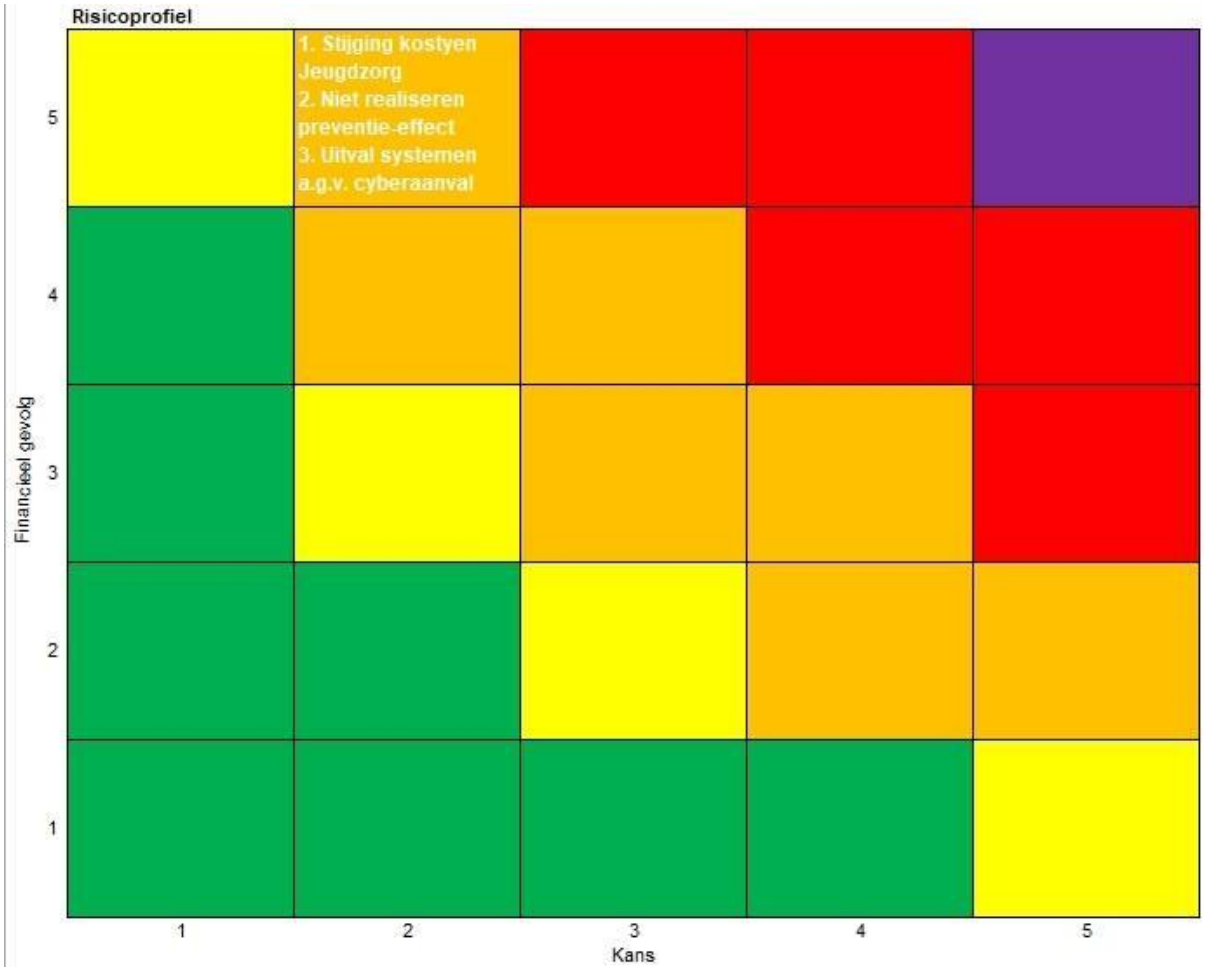
Het ratio weerstandsvermogen is als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen (x € 1.000)	1-1-2027
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 25.906
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 2.962
Ratio weerstandsvermogen	8,7
Kwalificatie	Uitstekend

Met een ratio van 8,7 voldoen we aan de vastgestelde norm.

Ten opzichte van de jaarrekening 2025 is de beschikbare weerstandscapaciteit gestegen met € 1,5 miljoen. Dit komt mede door een verschuiving van bestemmingsreserves naar de Algemene reserve. De benodigde weerstandscapaciteit is enigszins gedaald. Enerzijds omdat de impact (en daarmee ook het risico) van een blokkade op de toegang tot MS365 afneemt als gevolg van een aanvullende back-up. Verder hebben we de kans op overschrijding van het budget jeugdzorg naar beneden bijgesteld in verband met de forse verhoging van het structurele budget voor jeugdzorg.

De risico's

Risicoregister
Risico's worden vastgelegd in het risicoregister. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en de financiële gevolgen ervan. Deze inschatting is in lijn met het beleid vertaald naar een risicoscore.

De risico's zijn ingedeeld op incidenteel/structureel risico (I/S). In het door de raad vastgestelde risicomanagementbeleid is bepaald dat risico's met een structureel karakter maximaal twee jaar ten laste mogen komen van de reserve. In lijn hiermee wordt de impact voor structurele risico's berekend als 2 x kans x effect.

In lijn met het beleid wordt het risicobedrag verhoogd met 10% als opslag voor de risico's die op dit moment nog niet zijn ingeschat. Er wordt in het risicoregister onderscheid gemaakt tussen de kwantificeerbare en niet-kwantificeerbare risico's.

In onderstaand risicoregister zijn uitsluitend de risico's met een impactscore van 10 en hoger beschreven.

Onverwachte, niet-begrote kosten (risico's) die een effect hebben op de financiële positie van GR MijnGemeenteDichtbij worden conform de verdeelsleutel opgenomen in deze weerstandsparagraaf.

De benodigde weerstandscapaciteit is als volgt berekend:

Nr.	Kwantificeerbare risico's	Effect	Type	Kans	Gevolg (x € 1.000)	Impact (x € 1.000)	Kans	Gevolg	Risicoscore
1	Stijging kosten Jeugdzorg	Extra lasten, niet begroot	S	30%	820	492	2	5	10
2	Niet realiseren beoogde preventie-effect	Extra lasten, niet begroot	S	30%	964	579	2	5	10
3	Uitval van kritische applicaties/systemen door een cyberaanval	Extra lasten, niet begroot	I	30%	1.400	420	2	5	10

Deze risico's worden hieronder apart toegelicht.

Totaal risico's met een impact vanaf het jaar 2027	1.491
Overige risico's met een risicoscore < 10	1.202
10% risico-opslag voor niet gekwantificeerde risico's	269
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	**2.962**

Programma Duurzaamheid

Geen risico's met een score > 10

Programma Sociale kracht

1. Stijging kosten Jeugdzorg

De laatste jaren zien we de kosten van jeugdzorg enkel toenemen. In de begroting zijn de budgetten voor de komende jaren daarom verhoogd. Desondanks blijft het risico aanwezig dat de stijging van de kosten toch hoger is dan we hebben aangenomen. Door de toegepaste verhoging achten we de kans op een overschrijding wel lager dan tot nu. Extra inzetten op preventie moet de stijging een halt toeroepen en een nieuwe overschrijding voorkomen.

2. Niet realiseren beoogde preventie-effect

In de begroting van 2026 is een groot aantal preventiemaatregelen opgenomen die moeten leiden tot een verlaging dan wel verminderde toename van de zorgkosten. De beoogde effecten zijn gebaseerd op resultaten die elders reeds zijn behaald en zijn voorzichtig ingeschat. Toch bestaat de kans dat de resultaten in de praktijk tegenvallen en dat de zorgkosten hoger uitvallen dan verwacht.

Programma Leefbare Ruimte

Geen risico's met een score > 10

Programma Meewerkend bestuur

3. Uitval van kritische applicaties/systemen in verband met een cyberaanval

Het risico op schade door een cyberaanval blijft onverminderd hoog. Een cyberaanval kan bestaan uit een gijzeling van data (ransomware) of diefstal en mogelijke publicatie van privacygevoelige informatie. Door onze applicaties niet meer on premise te draaien maar in de cloud is de kans dat al onze applicaties gelijktijdig worden uitgeschakeld kleiner dan voorheen. Bovendien hebben we in 2026 een SIEM/SOC applicatie geïmplementeerd waarmee we bedreigingen van onze omgeving sneller detecteren. De kans op uitval handhaven we op 30%. We blijven de ontwikkelingen op het gebied van cyberveiligheid continu monitoren. Indien nodig stellen we onze verbetermaatregelen hierop bij, zodat we tijdig inspelen op die ontwikkelingen.

Niet-kwantificeerbare risico's

nr.	niet-kwantificeerbare risico's	Effect	Type	Impact	Kans op optreden in jaar
4	Financieel perspectief onzeker	Minder inkomsten dan begroot	S	> 10	2028 e.v.

4. Financieel perspectief onzeker

De financiële toekomst van gemeenten blijft onzeker. De druk op de financiële positie neemt de komende jaren toe. Een belangrijke oorzaak hiervan is de toenemende druk op de rijksuitgaven. De rijksoverheid staat voor omvangrijke financiële uitdagingen, onder meer op het gebied van zorg, defensie, klimaat, infrastructuur en vergrijzing. Hierdoor groeit het risico dat dit en toekomstige kabinetten keuzes moeten maken die gevolgen hebben voor de omvang van het Gemeentefonds, onze belangrijkste inkomstenbron.

Kengetallen

Het is voor de gemeenten verplicht een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie inzichtelijker te maken en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. Het gaat hierbij om de volgende kengetallen.

Kengetal	Berekening	Toelichting
Netto schuldquote	Totale schulden/totale baten (exclusief reserves)	Geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden.
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Idem, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	
Solvabiliteitsrisico	Eigen vermogen/totaal balans	Geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.
Structurele exploitatieruimte (begroting)	Structurele baten en lasten + structurele onttrekkingen en	Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele

Kengetal	Berekening	Toelichting
	toevoegingen aan reserves/totale baten (ex. reserves).	ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.
Grondexploitatie	Boekwaarde bouwgrond in exploitatie/totale baten (exclusief reserves)	De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee.
Belastingcapaciteit	Totale woonlasten gemeente / landelijk gemiddelde woonlasten	Geeft inzicht in hoe de totale woonlasten in de gemeente zich verhouden tot het landelijke gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

Deze kengetallen zijn op basis van deze begroting doorgerekend en geven het volgende beeld.

Ontwikkeling kengetallen	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Netto schuldquote	-6,19%	19,25%	26,63%	27,79%	24,05%	23,95%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-9,28%	16,27%	23,94%	25,40%	21,99%	22,20%
Solvabiliteitsrisico	44,98%	47,05%	45,26%	44,44%	47,09%	47,55%
Grondexploitatie	5,70%	9,06%	8,82%	7,89%	5,28%	4,98%
Structurele exploitatieruimte begroting	7,87%	-1,23%	1,59%	2,32%	0,85%	2,07%
Belastingcapaciteit	94,40%	95,14%	95,14%	95,14%	95,14%	95,14%

Kengetallen in verhouding tot de normen zoals gehanteerd door de provincie	Begroting 2027	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	26,63%	<90%	90-130%	>130%

Kengetallen in verhouding tot de normen zoals gehanteerd door de provincie	Begroting 2027	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	23,94%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsrisico	45,26%	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	8,82%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte begroting	1,59%	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	95,14%	<95%	95-105%	>105%

Analyse en conclusie financiële kengetallen
Op basis van de huidige begrotingsgegevens geven alle kengetallen een neutraal tot minst risicovol beeld. Wat dit betreft is sprake van een financieel gezonde gemeente.

Kapitaalgoederen

In deze paragraaf geven we aan hoe we de kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom beheren. In de Financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet (raad 28 mei 2024) staat in artikel 22 dat er een actueel beleidskader onderhoud kapitaalgoederen is.

Kapitaalgoederen zijn de zaken die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen te produceren die zij aan haar inwoners levert. Het zijn grote zaken die meestal veel waarde vertegenwoordigen en meerdere jaren meegaan. De onderstaande beleidskaders voor kapitaalgoederen zijn gerealiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad. Het gaat om de volgende kapitaalgoederen:

a. Wegen

b. Openbare verlichting

c. Riolering

d. Water

e. Groen

f. Speeltoestellen

g. Begraafplaats

h. Gebouwen

Van de hierboven genoemde kapitaalgoederen geven we aan:

a. het beleidskader

b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting

We beheren en onderhouden de openbare ruimte op basis van wettelijke regels, zorgplichten en de bedoelde functionaliteit en kwaliteit zoals die in de beleidskaders en beleidsplannen is benoemd. Onderdeel van de beheerplannen zijn de vervangingen als gevolg van afschrijving; denk aan riolering, wegen en civiele kunstwerken. Het beheer van de openbare ruimte verandert snel: van traditioneel beheer naar toekomstgericht en kansgestuurd beheer. Elke vervanging is zo een kans voor vernieuwing. Vernieuwing die rekening houdt met maatschappelijke, technologische en klimatologische ontwikkelingen. Vernieuwing waarin we klimaatadaptieve maatregelen en de energietransitie integraal meenemen. De opgave hierbij is om de vervangings- en vernieuwingsinvesteringen van de kapitaalgoederen te combineren met die van andere investerende partijen, zoals woningbouwcorporaties, bedrijven en sociale partners.

Kennis over de omvang van de te onderhouden domeinarealen en de mutaties daarin is van wezenlijk belang. De doelstelling is om de mutaties in de beheerarealen inzichtelijk te hebben en op basis hiervan de reservering en aanvraag van de benodigde onderhoudsbudgetten te borgen.

De beheerplannen geven op de middellange termijn aan welke onderhouds- en

vervangingsmaatregelen we in welk jaar moeten nemen om het kapitaalgoed in stand te houden. De beheerplannen zijn gebaseerd op een technische controle en/of schouw van het areaal en geven een realistisch beeld van de uit te voeren werkzaamheden en de daarvoor benodigde budgetten. Met integraal plannen maken we een doorkijk voor alle uit te voeren werken van alle vakdisciplines in de openbare ruimte. Deze stuurinformatie is de basis voor het verbeterd planmatig uitvoeren van projecten.

In de volgende paragrafen gaan we per kapitaalgoed in op: Beleidskader, Doelen en financiën en Prestaties 2027.

Wegen (inclusief Openbare verlichting)

Wegen

Beleidskader
Het in november 2025 vastgestelde Beheerplan Wegen geldt als beleidskader voor het wegenbeheer.

Doelen en financiën
Het jaarbudget voor het beheer, de uitvoering en het reguliere onderhoud voor wegenbeheer bedraagt in 2027 € 1.879.400 excl. kapitaallasten en doorbelasting vanuit MGD, inclusief de onttrekking vanuit de voorzieningen wegbeheer en civiele kunstwerken). Hierbij is onderscheid te maken in:

Groot wegenonderhoud (voorziening)	€ 728.700
Overig wegenonderhoud	€ 649.400
Openbare verlichting	€ 225.200
Civiele kunstwerken (voorziening)	€ 197.000
Overig onderhoud civiele kunstwerken	€ 79.100

De onderhoudsvoorzieningen zijn op niveau en worden jaarlijks beoordeeld op toereikendheid.

Prestatie 2027
Het thema veiligheid en de centrumwegen in de kernen krijgen de hoogste prioriteit. De financiële middelen voor wegenonderhoud zijn op dat beheersniveau afgestemd. Voor onderhoud horend bij vervangingsinvesteringen en te laat uitgevoerd onderhoud is/wordt apart budget vrijgemaakt. Bij zowel onderhoudswerkzaamheden als nieuwe inrichting schenken we extra aandacht aan mindervaliden en trajecten voor langzaam verkeer zoals fiets- en voetpaden. Ook krijgt dit jaar het op peil brengen van de onderhoudstoestand van de civiele kunstwerken extra aandacht.

We bepalen het daadwerkelijke uitvoeringsprogramma Groot Onderhoud Wegen op basis van visuele inspecties van de voor het jaar 2027 geselecteerde wegen en in afstemming met andere kapitaalgoederen, verkeer en overige ontwikkelingen in de openbare ruimte, zoals de voorgenomen netverzwaring door Enexis en de aanleg van glasvezel.

Openbare verlichting

Beleidskader
Het beleidsplan Openbare Verlichting 2026-2029 bevat een vertaling naar een bijbehorend beheerplan dat ervoor zorgt dat we de openbare verlichting in de gemeente conform de vastgestelde ambities onderhouden.

Doelen en financiën

De financiële effecten die uit het nieuwe beleidsplan voortvloeien zijn opgenomen in de begroting.

Prestatie 2027
Bij onderhoud aan openbare verlichting maken we onderscheid in:

- Klein- en storingsonderhoud, oplossen schades
- Groot onderhoud / remplace en schilderen

Civiele kunstwerken

Beleidskader
Als kader geldt het beleidsplan Civiele kunstwerken 2026-2030 dat in 2026 is aangeboden ter vaststelling. Programmering van het jaarlijks onderhoud gebeurt via het beheerplan dat volgt uit het beleidsplan en periodieke inspecties van de objecten. Bepaalde oude bruggen moeten verstevigd of vervangen worden. Dit vraagt extra investeringen.

Doelen en financiën
De financiële effecten die uit het nieuwe beleidsplan voortvloeien zijn opgenomen in de begroting. Voor groot onderhoud is een voorziening ingericht.

Prestatie 2027
In 2027 voeren we in hoofdlijn de werkzaamheden uit die volgen uit het beheerplan civiele kunstwerken. Daarnaast worden alle bruggen geïnspecteerd en sommige bruggen constructief herberekend. Het daadwerkelijke uitvoeringsprogramma bepalen we op basis van de bijbehorende urgentiemaatstaf per kunstwerk. Binnen de gemeente beheren we circa 90 civiele kunstwerken.

Riolering (inclusief Water)

Beleidskader
Beleidsuitgangspunt voor de uitvoering is het vigerend verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2026-2030. Dit plan dient voor de raming van de jaarlijkse kosten voor onderhoud en beheer van het rioolstelsel en als basis voor de bepaling van de hoogte van de rioolheffing. In 2025 is het nieuwe Water- en Rioleringsplan voor de periode 2026-2030 vastgesteld.

Doelen en financiën
Totale lasten riolering bedragen in 2027 € 4.993.300 (incl. kapitaallasten, kosten doorbelasting vanuit MGD en btw). Uitgangspunt is 100% kostendekking.

Prestatie 2027
Het Water- en Rioleringsplan geeft invulling aan de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Binnen de gemeente beheren we onder andere 285 km vrijvervalriolering, 50 hoofdgemalen, 88 km drukriolering en 432 pompunits drukriool. Daarnaast starten we in 2027 met de eerste jaarschijf van wijkgerichte rioolvervanging in Selissen. Daarbij zetten we in op maximaal afkoppelen en gescheiden aanleg van hemelwater en vuilwater, integraal afgestemd met de overige beheerdisciplines.

Groot onderhoud
De technische levensduur van vrijvervalriolen varieert van zo'n 50 tot 75 jaar. Gezien de verschillende jaren van aanleg verwachten we het zwaartepunt van vervangingen in Boxtel in de periode 2025-2045. Door vernieuwde onderhoudstechnieken, zoals inwendige deelreparaties en relining, is het mogelijk de levensduur te verlengen. Een volledige relining kan de technische levensduur met circa 50 jaar verlengen en veroorzaakt veel minder verkeershinder, omdat niet

ontgraven hoeft te worden. Waar mogelijk passen we deze techniek toe.

Doelmatig Waterbeheer De Meierij
In overeenstemming met het landelijk Bestuursakkoord Water werken we sinds 2013 binnen regio De Meierij samen aan doelmatig waterbeheer. Aan deze samenwerking nemen de gemeenten Sint-Michielsgestel, Best, 's-Hertogenbosch, Heusden, Oirschot en Vught deel, evenals de waterschappen De Dommel en Aa en Maas.
Doelstellingen zijn de drie K's: kosten besparen, kwaliteit borgen en kwetsbaarheid verminderen. De samenwerkingsovereenkomst loopt tot 2028.

Groen

Beleidskader
We geven uitvoering aan het Bomenbeleidsplan De Groene Kaart. Om het beeld te verbeteren passen we effectiever beheer toe, bijvoorbeeld bij het tegengaan van onkruid op verhardingen. Dit moet leiden tot minder onkruid op straten. Dit brengt extra beheerkosten met zich mee.

Doelen en financiën
De jaarlijkse onderhoudskosten groen (inclusief bosbeheer en natuurontwikkeling) worden gedekt uit een daarvoor bestemde begrotingspost. In 2027 bedraagt het budget € 1.768.600 exclusief doorbelasting vanuit MijnGemeenteDichtbij.
Vanaf 2013 is een (egalisatie)reserve Groenbeheer in de begroting opgenomen. Beschikking over deze reserve is incidenteel mogelijk, maar we zetten deze reserve niet in als structureel dekkingsmiddel voor onderhoudslasten groen.
Omdat er geen sprake is van een onderhoudsegalisatiereserve, is een actueel en door het bestuur vastgesteld beheerplan niet verplicht.

Prestatie 2027
In het streven om zoveel mogelijk 'werk met werk' te kunnen maken volgen we met verbeteringen in het groen- en bermbeheer het programma van het Groot Onderhoud Wegen.

Vervangen bomen
Gefaseerd vervangen we bomen die zijn aangetast door essentaksterfte of door extreme weersomstandigheden niet meer vitaal zijn. Deze vervanging is van toepassing binnen én buiten de bebouwde kom. We geven ook specifiek aandacht aan het in stand houden van het populierenlandschap door daar gefaseerd bomen te vervangen.

Maaibeheer
Biodiversiteit in het groen stimuleren we door gefaseerd maaibeheer (stroken laten staan), minder frequent maaien en uitgesteld maaibeheer in tijd. Al deze acties leiden tot meer insectenrijkdom, diversiteit in hoeveelheid planten, verhoging van belevingswaarde en klimaatbestendigheid.

Beplanting
We breiden de aanplant van bollen langs een aantal wegen verder uit. Daarnaast brengen we een hogere diversiteit aan plantmateriaal aan en vormen we, waar mogelijk, om naar meerjarige bloemenmengsels.

Poelen en vijvers
In het kader van behoud en herstel van flora- en faunasoortenrijkdom bij de diverse poelen en vijvers die Boxtel rijk is, faseren we schoningswerkzaamheden aan de poelen in tijd en ruimte. We verwijderen houtachtige opslag rondom de poelen voor meer lichtval, wat goed is voor de flora en aanwezige amfibieën.

Speeltoestellen

Beleidskader
Als beleidskader geldt het vastgestelde Speelruimteplan 2023-2032. Dit beleidsplan is tot stand gekomen in samenwerking met inwoners en leidt tot een betere verdeling van speeltuinen en 'vrije' speelplekken over de diverse wijken, meer gericht op de verschillende doelgroepen.

Doelen en financiën
Voor dagelijks onderhoud en eenmalige kosten is binnen de exploitatie een bedrag van € 95.800 begroot. Renovaties, vervanging van speelvoorzieningen en groot onderhoud worden verantwoord via jaarlijkse investeringen. Bij het speeltoestellenbeheer maken we gebruik van een beheerprogramma, waarin we onder andere de inspecties en onderhoudsmaatregelen vastleggen.

Prestatie 2027
We geven uitvoering aan de uitgangspunten van het Speelruimteplan 2023-2032. Daarnaast voeren we jaarlijks een hoofdinspectie uit om te beoordelen of het aanbod nog voldoet aan de veiligheidseisen en uitstraling. Met de resultaten van deze inspectie maken we een jaarwerkplan. We toetsen de speeltoestellen qua veiligheid aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Binnen de gemeente beheren we 103 speellocaties met 601 speeltoestellen.

Begraafplaatsen

Beleidskader
Als beleidskader geldt de vastgestelde beleidsvisie en beheerverordening 2025-2035. Hierin is verbetering gevonden in de afstemming tussen het soort graftype en de berekening van grafrechten. Daarnaast is aandacht besteed aan een andere wijze van grafuitgifte, waardoor meer ruimte gecreëerd kan worden voor natuurlijk begraven en de begraving van islamitisch gelovigen.

Doelen en financiën
Ook bij een trendmatige verhoging van de tarieven wordt 100% kostendekking niet gehaald. De lasten en baten van de begraafplaats zijn mede afhankelijk van de trend en ontwikkelingen in de markt, zoals prijsverhogingen en/of inflatiecorrecties.

Prestatie 2027
We continueren het bestaande beheer en de exploitatie van de begraafplaats en zorgen voor een ordentelijke uitstraling. In 2024 zijn we gestart met een geohydrologisch onderzoek om de waterdoorlatendheid te verbeteren. Gezien de representatieve meettijd van dit onderzoek zijn eind 2025 de eerste meetgegevens ontvangen. Deze kunnen in 2026 worden geanalyseerd, waarna conclusies en aanbevelingen volgen.

Door reductie van het Bruto Graf Oppervlak (BGO), meer urnennissen en meer mogelijkheden voor vrije grafdekkingen, kan de begraafplaats nu nog zeker 20-30 jaar vooruit. Er is een lichte samenwerking met de bijzondere begraafplaatsen in Boxtel, waarbij grafcapaciteit en tarieven gedeeltelijk op elkaar worden afgestemd.

Gebouwen

Beleidskader
Voor het dagelijks en planmatig beheer van de gemeentelijke gebouwen wordt gewerkt aan een Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP). Het DMJOP is een leidraad voor een verantwoorde en duurzame instandhouding van het gemeentelijk vastgoed. Naast het reguliere onderhoud biedt het plan inzicht in verduurzamingsmaatregelen, vervangingsinvesteringen en de bijbehorende financiële consequenties.

Doelen en Financiën

De financiële consequenties van het nog vast te stellen DMJOP worden na vaststelling, via een separaat voorstel, ten laste gebracht van de onderhoudsvoorziening gemeentelijk vastgoed. Door onderhoud en verduurzaming op natuurlijke vervangmomenten samen te voegen ontstaat inzicht in de benodigde middelen op korte en lange termijn. De onderhoudsvoorziening wordt jaarlijks beoordeeld op toereikendheid en indien noodzakelijk geactualiseerd.

Prestatie 2027

Jaarlijks wordt beoordeeld of de geplande onderhouds- en verduurzamingsmaatregelen nog aansluiten bij de technische staat, het gebruik en de strategische doelstellingen van het vastgoed. Waar nodig wordt de planning aangepast om doelmatig en toekomstbestendig beheer te waarborgen. Binnen de gemeente Boxtel beheren we 38 gemeentelijke gebouwen.

Financiering

Deze paragraaf bevat de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een door de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een looptijd van minder dan een jaar.

Deze kasgeldlimiet geeft het maximale bedrag aan dat met vlottende middelen mag worden gefinancierd en bedraagt 8,5% van de begrotingsomvang bij aanvang van het jaar. Voor onze gemeente is voor het begrotingsjaar 2027 de volgende kasgeldlimiet van toepassing.

Begrotingsomvang	Kasgeldlimiet
€ 140.579.600	€ 11.949.200

Met onze huisbankier, Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), is een financieringsovereenkomst aangegaan van € 6.600.000.

Schatkistbankieren

Op basis van de Wet FIDO zijn decentrale overheden verplicht om overtollige liquide middelen tegen marktconforme rente (zijnde de rente waartegen de Nederlandse staat zichzelf financiert op de geld- en kapitaalmarkten) in de schatkist aan te houden.

Om decentrale overheden enige flexibiliteit te geven is een drempelbedrag van toepassing. Indien het totaal aan liquide middelen deze drempel overschrijdt, behoren de overtollige middelen te worden uitgezet bij de schatkist. Voor onze gemeente is voor het begrotingsjaar 2027 de volgende drempel voor schatkistbankieren van toepassing.

Begrotingsomvang	Schatkistbankieren
€ 140.579.600	€ 2.811.500

In de overeenkomst met de BNG is vastgelegd dat bedragen vanaf € 400.000 automatisch worden afgeroomd naar het Rijk.

Garantstelling

In het verleden zijn er regelmatig garantstellingen geweest voor leningen aan derden. De gemeente kan garantie verlenen voor leningen als daarmee het maatschappelijk belang gediend is en er voldoende zekerheden gesteld worden. Per 1 januari 2026 was het totaal van de directe garantstellingen € 0,3 miljoen. Het totaal van de garantstellingen met een achtervangfunctie via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw was € 157,2 miljoen. Het risico dat de gemeente loopt bij deze garantstellingen is meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Renterisiconorm

Het renterisico is gebaseerd op de Wet FIDO en heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen en te spreiden. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van de begrotingsomvang. Het doel hiervan is om het financieel risico bij rentestijgingen zoveel als mogelijk te spreiden over de jaren. Voor de komende meerjarenbegroting is de renterisiconorm als volgt berekend:

Berekening renterisiconorm

Berekening renterisiconorm (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
renteherzieningen					
netto aflossingen	3.255	2.510	2.365	2.071	1.727
renterisico	**3.255**	**2.510**	**2.365**	**2.071**	**1.727**
begrotingsomvang	145.305	140.580	139.368	140.050	140.409
percentage risiconorm	20%	20%	20%	20%	20%
renterisiconorm	**29.061**	**28.116**	**27.874**	**28.010**	**28.082**

Uit dit overzicht blijkt dat de komende jaren geen renteherzieningen voorzien zijn van opgenomen geldleningen en dat het renterisico lager is dan de renterisiconorm.

Bij de berekening van de norm is rekening gehouden met het budgettaire risico voor de begroting. Daarom is uitgegaan van de netto aflossingen, waarbij de te betalen aflossingen zijn verminderd met de te ontvangen aflossingen. Op basis van deze cijfers wordt geconcludeerd dat voor onze gemeente de financieringsfunctie als sterk aangemerkt kan worden.

Liquiditeitsbegroting

Om de begroting tot uitvoering te brengen, worden uitgaven gedaan. Hiervoor is een liquiditeitsbegroting opgesteld, die inzicht biedt in de wijze waarop de begrote uitgaven kunnen worden gefinancierd. Door omstandigheden zoals procedures, personele capaciteit en economische ontwikkelingen kunnen plannen vertragen, waardoor het financieringsbeeld afwijkt van de begroting. Waar mogelijk wordt de begroting hierop aangepast. Op basis van de gerealiseerde cijfers over 2025, de geactualiseerde begroting 2026 en de meerjarenbegroting 2027-2030 ontwikkelt de liquiditeitsbegroting zich als volgt.

Financieringsontwikkeling (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
saldo inkomsten exploitatie en investeringen	138.863	132.528	132.641	130.518	133.408	133.058
saldo ontvangen aflossingen	572	405	410	415	412	415
saldo ontvangsten	**139.435**	**132.933**	**133.051**	**130.933**	**133.820**	**133.473**
saldo uitgaven exploitatie	119.427	131.148	126.613	125.260	122.837	126.762
saldo investeringen en voorzieningen	10.137	41.645	18.970	9.767	8.510	9.922
aflossing geldleningen	3.582	3.545	2.804	2.662	2.371	2.030
saldo uitgaven	**133.146**	**176.338**	**148.387**	**137.689**	**133.718**	**138.714**
opgenomen geldleningen						
financieringsresultaat	**6.289**	**-43.405**	**-15.336**	**-6.756**	**102**	**-5.241**
resultaat voorgaande jaren	27.189					
Cumulatief	**33.478**	**-9.927**	**-25.263**	**-32.019**	**-31.917**	**-37.158**
	overschot	tekort	tekort	tekort	tekort	tekort

Vanaf 2026 zien we een oplopend financieringstekort. Hierdoor wordt in structurele zin niet meer voldaan aan de kasgeldlimiet. Op basis hiervan is in 2027 een rentelast van € 470.000 opgenomen oplopend naar € 1.150.000 vanaf 2030 voor de mogelijk dan op te nemen geldleningen. Uitgaande van een rentepercentage van 2,5% (uitgangspunten begroting) is hiermee een lening van maximaal € 42 miljoen mogelijk. Als deze lening inderdaad opgenomen wordt, is sprake van een acceptabel financieringssaldo.

EMU-saldo

Op Europees niveau zijn afspraken gemaakt dat het EMU-tekort (het gezamenlijke begrotingstekort van de overheden en de sociale fondsen) niet meer dan 3% mag bedragen. Ook lokale overheden dragen bij aan dit tekort. Op basis van de Wet FIDO heeft de minister van Financiën aanwijzingsbevoegdheden met betrekking tot het EMU-saldo.

De huidige EMU-saldonorm voor de gezamenlijke medeoverheden (gemeenten, provincies en waterschappen) bedraagt -0,5% van het bruto binnenlands product (bbp) per jaar. Deze norm gold voor de periode 2024-2026 en is inmiddels ook ongewijzigd vastgesteld voor de periode 2027-2030.

De verdeling van deze gezamenlijke norm over de verschillende bestuurslagen is:

- Gemeenten: -0,34% bbp;
- Provincies: -0,10% bbp;
- Waterschappen: -0,06% bbp.

Samen vormen deze de gezamenlijke EMU-norm van -0,5% bbp.

Het overzicht van het EMU-saldo is een verplicht onderdeel in de begroting. Samen met de geprognosticeerde balans geeft het inzicht in toekomstige ontwikkelingen van de financieringsbehoefte. Hiervoor kan verwezen worden naar onderstaand overzicht.

Berekening EMU-saldo	2026 x € 1.000	2027 x € 1.000	2028 x € 1.000
	Volgens realisatie tot en met september 2026, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2027	Volgens meerjarenraming in begroting 2028
EMU-saldo	**-34.911**	**-10.318**	**-1.859**

Rente

Rente speelt een rol in de begroting; er zijn kosten (vergoeding voor het lenen van geld) maar ook opbrengsten (bespaarde rente) mee gemoeid. Op basis van het BBV behoort rente op een post in de begroting te worden opgenomen en wel via het taakveld treasury. Dit doen we op basis van de renteomslag, inclusief de berekende rente over het eigen vermogen en de voorzieningen.

Op basis hiervan is sprake van het volgende renteresultaat:

Renteschema rentetoerekening (x € 1.000)		werkelijk 2025	werkelijk 2026	begroot 2027	begroot 2028	begroot 2029	begroot 2030
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	357	302	699	1.005	1.207	1.195
b.	De externe rentebaten	827	610	385	198	10	10
Totaal door te rekenen externe rente		**-470**	**-308**	**314**	**807**	**1.197**	**1.185**
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	70	60	64	62	55	35
Saldo door te rekenen externe rente		**-540**	**-368**	**250**	**745**	**1.142**	**1.150**
d.1	Rente over eigen vermogen	454	418	352	347	334	340
d.2	Rente over voorzieningen	193	171	139	106	96	87
De aan de taakvelden toe te rekenen rente		**107**	**221**	**741**	**1.198**	**1.572**	**1.577**
e.	De werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	728	685	703	701	685	588
f.	**renteresultaat op het taakveld treasury**	**-621**	**-464**	**-132**	**197**	**587**	**689**
afwijking (max. 25%)		**580,37%**	**209,95%**	**-5,13%**	**-41,49%**	**-56,42%**	**-62,71%**

In de notitie Rente van cie. BBV staat de stellige uitspraak dat correctie van de toegerekende rente dient plaats te vinden wanneer de toegerekende rente >25% afwijkt van de daadwerkelijke rentelasten. Vanwege de tijdelijke overliquiditeit lukt dit vooralsnog niet.

Met ingang van de begroting 2027 is de renteomslag zoals die toegerekend wordt aan geactiveerde investeringen aangepast van 0,64% (2026) naar 0,57%.

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering ligt bij onze gemeenschappelijke regeling MijnGemeenteDichtbij (MGD). We verwijzen hierbij naar de Begroting 2027 van MGD. Begroting 2027 MijnGemeenteDichtbij

Een toekomstbestendig Boxtel vraagt om een krachtig bestuur en een wendbare, professionele ambtelijke organisatie. Ook in 2027 zetten wij in op het behouden en ontwikkelen van voldoende gekwalificeerde medewerkers, waarbij aandacht bestaat voor goed werkgeverschap, veilige en duurzame inzetbaarheid, leiderschap en arbeidsmarktpositionering.
Daarom investeren wij in het aantrekken, behouden en ontwikkelen van talent, het verminderen van kwetsbaarheden op sleutelposities en het versterken van de continuïteit van de dienstverlening. Daarnaast blijven wij aandacht besteden aan een gezonde en veilige werkomgeving, vitaliteit, opleidingsmogelijkheden en modern werkgeverschap.

In 2027 ligt de focus op het verder versterken van de bestuurskracht en de kwaliteit van de ondersteuning van raad, college en griffie. Daarbij wordt ingezet op een professionele, wendbare en toekomstbestendige organisatie die in staat is de ambities uit het coalitieakkoord effectief te realiseren. Het versterken van de samenwerking tussen bestuur, griffie en ambtelijke organisatie blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt.

De gemeentesecretaris en het management richten zich op een professionele organisatie die samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners uitvoering geeft aan de opgaven uit het coalitieakkoord 2026 - 2030. Daarbij staan betrouwbaarheid, uitvoeringskracht, samenwerking en een solide bedrijfsvoering centraal. Extra aandacht gaat uit naar de kwaliteit van besluitvorming, participatie van inwoners en het versterken van de verbinding tussen gemeenteraad, samenleving en bestuur.

In 2027 werken wij verder aan strategische personeelsplanning, talentontwikkeling en kennisborging, zodat de organisatie ook op langere termijn in staat blijft om de groeiende maatschappelijke en bestuurlijke opgaven effectief uit te voeren. Onze invloed wat betreft de inhoud van Cao Gemeenten - 2027 en verder – oefenen we uit via de geëigende kanalen.

Verantwoording Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) is in mei 2022 in werking getreden. De actieve openbaarmakingsplicht vanuit de Woo treedt echter gefaseerd in werking. Begin dit jaar is aangegeven vanuit het Rijk dat de gefaseerde inwerkingtreding opnieuw wordt uitgesteld. Op dit moment is er daarom geen sprake van een nieuwe ontwikkeling. Met oog op de eerdere vertragingen, is de verwachting dat geheel 2027 in het teken zal staan van de actieve openbaarmaking, met mogelijk een uitloop naar 2028. Dit houdt in dat wij in 2027 op dezelfde wijze om zullen gaan met de implementatie van de Woo als in de afgelopen jaren. Hierbij speelt de informatiehuishouding binnen de organisatie een grote rol. Vandaar dat de implementatie van de Woo verweven is met het project ‘Grip op informatie’.

Verbonden partijen

In deze paragraaf komen aan de orde onze visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting en de plannen betreffende de verbonden partijen. Daarbij gaan wij in op de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en mogelijke risico's bij de verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen
Onze relatie met verbonden partijen heeft de volgende belangrijke kenmerken:

- Wij participeren uitsluitend in verbonden partijen indien daarmee een publieke taak wordt gediend;
- Waar de uitvoering van gemeentelijke taken als een vorm van 'verlengd lokaal bestuur' is overgedragen aan derde partijen, hechten wij hieraan op dezelfde wijze als bij uitvoering in eigen beheer belang aan bevordering van effectiviteit, efficiency en transparantie.

Waar het gaat om kaderstelling, toezicht houden en controle ten aanzien van verbonden partijen, vullen wij de gemeentelijke rol in door aanwijzing van vertegenwoordigers in de besturen van de verbonden partijen en doordat begrotingen aan de Raad voor zienswijze worden voorgelegd.

Daar waar in de paragraaf sprake is van financieel risico, wordt bij onderdeel gemeenschappelijke regelingen het (totale) risico van de verbonden partij bedoeld, dus niet het risico voor de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen

Stadsgewest 's-Hertogenbosch

Algemene gegevens

Stadsgewest

Adres
Postbus 103, 5480 AC Schijndel

Website
https://www.s-hertogenbosch.nl/

Bestuurlijke gegevens

Stadsgewest

Doelstelling
De verwachting is dat de exploitanten voorlopig geen stortplaatsen voor eeuwigdurende nazorg aan de provincie overdragen. Dit biedt exploitanten de gelegenheid om samen met de provincie te onderzoeken of er op de verschillende stortplaatsen nieuwe inkomsten gegenereerd kunnen worden. Daarnaast kijken de gezamenlijke exploitanten naar mogelijkheden om het benodigde doelvermogen te verlagen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een verlenging van de levensduur van de afdichting naar 100 jaar.

In verband met het hiervoor beschreven proces, is het overleg met de provincie over de sluitingsverklaring stil komen te liggen. Met de sluitingsverklaring gaat de verantwoordelijkheid voor de nazorg over van exploitant naar provincie. Met de provincie zijn er op dit moment nog geen harde afspraken over wanneer de overdracht zal plaatsvinden.

Dit betekent dat de exploitant de komende jaren verantwoordelijk blijft voor de gesloten stortlocatie. De kosten voor beheer, monitoring en eventuele stabilisatiemaatregelen blijven daarmee onderdeel van de exploitatiekosten.

Op het moment dat de overdracht plaatsvindt, wordt de provincie verantwoordelijk voor de stortplaats. Daarbij dient het Stadsgewest echter een bruidsschat mee te geven om de toekomstige nazorg financieel te waarborgen

Activiteiten

Beheer voormalige stortplaats de Vlagheide.

Zeggenschap gemeente
Wethouder R. de los Hoyos is lid van het algemeen bestuur

Financiële gegevens

Stadsgewest

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Meewerkend bestuur	Gemeenschappelijke regeling	9,30%	41	-1.587	-1.587	2.500	2.500	De weerstandscapaciteit ligt deels in de exploitatie en deels in de reserves en voorzieningen. Beiden zijn negatief.	0

GGD Hart voor Brabant

Algemene gegevens

GGD Hart voor Brabant

Adres
Postbus 3024, 5003 DA Tilburg

Website
https://www.ggdhvb.nl/

Bestuurlijke gegevens

GGD Hart voor Brabant

Doelstelling
Door samenwerking in de vorm van een openbaar lichaam de publieke gezondheidszorg van alle inwoners behartigen.

Activiteiten

Een bijdrage leveren aan de publieke gezondheidszorg.

Zeggenschap gemeente
Burgemeester R. van Meygaarden is lid van het algemeen bestuur.

Financiële gegevens

GGD Hart voor Brabant

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Sociale kracht	Gemeenschappelijke regeling	3,10%	1.645	6.677	5.282	12.171	11.624	De algemene reserve ter hoogte van € 1,7 miljoen valt per eind 2025 binnen de bandbreedte van haar normen. De benodigde weerstandscapaciteit is echter € 2,5 miljoen voor de dekking van de risico's en andere onverwachte ontwikkelingen. In de jaarrekening van 2025 wordt derhalve een voorstel gedaan om het positieve exploitatieresultaat van 2025 grotendeels aan te wenden om de algemene reserve in 2026 aan te vullen tot de benodigde weerstandcapaciteit van € 2,5 miljoen.	0

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Algemene gegevens

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Adres
Postbus 218, 5201 AE 's-Hertogenbosch

Website
https://www.vrbn.nl/

Bestuurlijke gegevens

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Doelstelling
Samenwerking versterkt de mogelijkheden van gecoördineerde en georganiseerde hulpverlening. Om de beoogde vernieuwingen en veranderingen in de komende jaren tot stand te brengen, heeft de Veiligheidsregio samen met haar partners een nieuw beleidsplan opgesteld voor de periode 2024-2027: Samenwerken aan veerkracht en veiligheid. Daarin geeft de Veiligheidsregio vorm aan haar ambities, focus en prioriteiten.

Activiteiten
Doelmatige integrale voorbereiding en uitvoering van georganiseerde en gecoördineerde hulpverlening door brandweer, geneeskundige hulpverlening en gemeenschappelijk meldcentrum.

Zeggenschap gemeente
Burgemeester, R. van Meygaarden is lid van het algemeen bestuur.

Financiële gegevens

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Meewerkend Bestuur	Gemeenschappelijke regeling	5%	2.746	22.027	21.885	95.373	92.749	Het totale bedrag is 3,85 miljoen, dit is lager dan de algemene reserve en het weerstandsratio is lager dan het bestuurlijk vastgestelde minimum. De algemene reserve wordt op het niveau van de benodigde weerstandscapaciteit gehouden met een ratio van 0,97	0

Regionale Ambulance Voorziening Brabant-Noord(RAV)

Algemene gegevens

Regionale Ambulance Voorziening Brabant-Noord (RAV)

Adres
Postbus 3024, 5003 DA Tilburg

Website
https://www.ravbrabantmwn.nl/nl-NL/Home

Bestuurlijke gegevens

Regionale Ambulance Voorziening Brabant-Noord (RAV)

Doelstelling
Door samenwerking kunnen professionele en betaalbare ambulancediensten worden verzorgd.

Activiteiten

Het verzorgen van ziekenvervoer en noodhulp ambulancevervoer.

Zeggenschap gemeente
Burgemeester R. van Meygaarden is lid van het algemeen bestuur.

Financiële gegevens

Regionale Ambulance Voorziening Brabant-Noord (RAV)

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Sociale kracht	Gemeenschappelijke regeling	n.v.t.	0	15.887		30.833			0

BHIC

Algemene gegevens

BHIC Brabants Historisch Informatie Centrum

Adres
Postbus 81, 5201 AB 's-Hertogenbosch

Website
https://www.bhic.nl/

Bestuurlijke gegevens

BHIC Brabants Historisch Informatie Centrum

Doelstelling
Door samenwerking kan deskundigheid worden geboden tegen de minst mogelijke kosten.

Activiteiten

Beheer van de archiefbescheiden en collecties. Vanuit de Archiefwet 1995 zijn overheidsorganen verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. Het BHIC beheert de overgebrachte statische archiefbescheiden welke blijvend te bewaren zijn. Het archief bevat informatie die belangrijk is voor de bedrijfsvoering van de gemeente, maar ook voor publieke verantwoording, rechtsvinding en vanuit cultuur-historisch oogpunt. De inzage door publiek van de openbare archiefbescheiden wordt door het BHIC verzorgd.

Het BHIC houdt toezicht op de niet overgebrachte semi-statische archiefbescheiden voor Sint-Michielsgestel, Boxtel en MijnGemeenteDichtbij. Dit wordt uitgevoerd middels jaarlijkse inspecties.

Daarnaast heeft het BHIC een adviserende rol zowel gevraagd als ongevraagd.

Zeggenschap gemeente
Portefeuillehouder is burgemeester R. van Meygaarden.

Financiële gegevens

BHIC Brabants Historisch Informatie Centrum

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Vitaal Ondernemen	Gemeenschappelijke regeling	6.30%	183	1.436	1.372	5.600	5.914	De totale risicowaarde is € 494.700. Het weerstandsvermogen bedraagt € 522.500.	0

WSD-Groep

Algemene gegevens

WSD

Adres
Postbus 173, 5280 AD Boxtel

Website

https://www.wsd-groep.nl/

Bestuurlijke gegevens

WSD

Doelstelling
De visie van WSD is helder: WSD maakt het verschil voor mensen. "Wij geloven in een maatschappij waarin iedereen volwaardig en naar vermogen kan meedoen. Daarom kunnen en willen wij niet accepteren dat er mensen zijn die niet volwaardig kunnen participeren enkel omdat zij een afstand tot de arbeidsmarkt hebben".
Het is dan ook de missie van WSD om zoveel mogelijk mensen die onder de Participatiewet vallen te matchen, in te zetten en te ontwikkelen. WSD maakt dit gemakkelijk en aantrekkelijk voor gemeenten en werkgevers. Samen creëren zij duurzame kansen en werk.

De samenwerking tussen de WSD en de gemeente Boxtel krijgt vorm in het Lokaal Plan. Dit plan is vastgesteld voor de periode 2021-2025. In het Lokaal Plan zijn de basisdienstverlening en de plusdiensten verder uitgewerkt.

Activiteiten

WSD ondersteunt, begeleidt en ontwikkelt mensen met een verminderde loonwaarde naar werk en/of naar vormen van participatie. Het betreft dan mensen die tot de doelgroep van de sociale werkvoorziening horen en mensen met beperkingen, die tot de doelgroep van de Participatiewet horen, die met behulp van inzet van re-integratieactiviteiten weer kunnen participeren. Verder is de expertise van WSD integraal inzetbaar binnen het gehele sociale domein.

Zeggenschap gemeente
Portefeuillehouder Werkgelegenheid, arbeidsmarkt en arbeidsmarkttoeleiding, de heer M. Ninaber van Eijben is lid van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur van de WSD.

Financiële gegevens

WSD

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2025 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2025 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2025 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2025 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Sociale Kracht	Gemeenschappelijke regeling	24,60 %	59	36.403	39.911	9.995	9.459	Het financieel risico heeft niet alleen betrekking op de bestuurs- en indicatiekosten, maar moet organisatiebreed worden gezien. Jaarlijks wordt het weerstandsvermogen (algemene reserve) herijkt op basis van de verschillende bedrijfs- en	0

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2025 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2025 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2025 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2025 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
								subsidierisico's. Het minimaal vereist weerstandsvermogen blijft ongewijzigd in omvang: € 10,7 miljoen en is daarmee voldoende om de risico's te dragen.	

Bij de WSD wordt er niet geprognotiseerd in de begroting, hierdoor zijn deze cijfers uit de jaarstukken van 2025 genomen, dus per 1-1-2025 en 31-12-2025.

Omgevingsdienst Brabant-Noord

Algemene gegevens

Omgevingsdienst Brabant Noord

Adres
Victorialaan 1, 5213 JG ‘s-Hertogenbosch

Website
https://www.odbn.nl/home

Bestuurlijke gegevens

Omgevingsdienst Brabant Noord

Doelstelling
Met samenwerking kan deskundigheid worden gebundeld en eenduidige uitvoering worden gegeven aan toezicht en handhavingstaken.

Activiteiten

Het verzorgen van adequate advisering op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven.

Zeggenschap gemeente
Portefeuillehouder Ruimtelijke ontwikkeling, mevrouw D. van Laarhoven - van Abeelen is lid van het Algemeen Bestuur.

Financiële gegevens

Omgevingsdienst Brabant Noord

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Duurzame Transformatie	Gemeenschappelijke regeling	2.75%	1.134	9.689	9.571	11.087	11.173	Het weerstandsvermogen is gelijkgesteld aan de begroting 2025, maar het risicoprofiel is toegenomen. Hierdoor is de weerstandsratio afgenomen naar 0,99	-118

Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij

Algemene gegevens

Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij

Adres
Markt 1, 5281 DA Boxtel

Website
https://www.werkenbijmgd.nl

Bestuurlijke gegevens

Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij

Doelstelling
De organisatie wil hoogwaardig en efficiënte diensten verlenen aan burgers, ondernemers en het bestuur van de deelnemende gemeenten.

Activiteiten

De Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij levert de ambtelijke ondersteuning voor de gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel.

Zeggenschap gemeente
Het Algemeen bestuur wordt gevormd door beide colleges.
Het Dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter van het college en één wethouder. Voor Boxtel zijn burgemeester R. van Meygaarden en wethouder R. De Los Hoyos aangewezen als lid van het DB.

Financiële gegevens

Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Meewerkend bestuur	Gemeenschappelijke regeling	55,90%	35.588	0	0	18.120	17.899	n.v.t.	0

Deelnemingen in Naamloze Vennootschappen

BNG bank N.V.

Algemene gegevens

BNG bank

Adres
Postbus 30305, 2500 GH Den Haag

Website
https://www.bngbank.nl/

Bestuurlijke gegevens

BNG bank

Doelstelling
De gemeente neemt deel aan en bankiert bij voorkeur bij een financiële instelling die bekend is met het lokaal openbaar bestuur en die als zodanig van financiële soliditeit getuigt in de vorm van een triple-A rating.
Gelet op de wijze waarop BNG het openbaar belang behartigt, laten wij het aandelenbezit BNG zijn duurzame karakter behouden. Er is geen aanleiding om van huisbankier te veranderen.

Activiteiten

Verleent bancaire diensten.

Zeggenschap gemeente
De gemeente wordt bij de Algemene vergadering voor Aandeelhouders vertegenwoordigd door de burgemeester.

Financiële gegevens

BNG bank

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2025 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2025 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2025 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2025 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Meewerkend bestuur	Naamloos vennootschap	€ 53.385	0	4.863.000	4.863.000	115.571.000	115.571.000	Laag	172.000.000

De gepresenteerde cijfers zijn de jaarrekeningcijfers van 2024 en 2025. Vanwege de onvoorspelbaarheid van de financiële markten/rente doet de BNG al jaren geen voorspelling omtrent het te verwachten resultaat en presenteert daarom ook geen begrotingen.

Brabant Water N.V.

Algemene gegevens

Brabant Water NV

Adres
Postbus 1068, 5200 BC 's-Hertogenbosch

Website
https://www.brabantwater.nl/

Bestuurlijke gegevens

Brabant Water NV

Doelstelling
Brabant Water produceert, transporteert en levert water voor huishoudelijk en industrieel gebruik. Zodoende heeft Brabant Water een belangrijke functie in de openbare drinkwatervoorziening
De gemeente neemt als aandeelhouder deel in de N.V. Brabant Water.

Activiteiten

Het produceren, transporteren en leveren van water voor huishoudelijk en industrieel gebruik.

Zeggenschap gemeente
De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente bij de AvA. Deze bevoegdheid kan worden gemandateerd. De burgemeester is lid van de Commissie van Aandeelhouders.

Financiële gegevens

Brabant Water NV

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2027 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2027 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Meewerkend bestuur	Naamloos vennootschap	2.800 €	0	716.350		694.860		Laag	0

Deelnemingen in stichtingen
Regio Noordoost Brabant (RNOB)

Algemene gegevens

RNOB Regio Noordoost Brabant

Adres
Onderwijsboulevard 225, 5223 DE ‘s-Hertogenbosch

Website
http://www.rnob.nl/

Bestuurlijke gegevens

RNOB Regio Noordoost Brabant

Doelstelling
Deelname aan RNOB (Regio Noordoost Brabant) betekent een platform voor regionale afstemming. Hierdoor kunnen we samen optrekken richting Rijk, provincie, andere regio’s en ook met onderwijs- en maatschappelijke instellingen en ondernemers. Ook kunnen we gezamenlijk een sterke impuls geven aan de economische, ruimtelijke en ecologische ontwikkeling van de regio. Samen werken we aan goed leven, wonen en werken in Noordoost Brabant.

Deelname aan NOB Werkt betekent een goed functionerende arbeidsmarkt met:

- Structurele verbetering van processen en dienstverlening voor werkgevers, werkenden, werkzoekenden en jongeren gericht op het voorkomen van werkloosheid en een duurzame plek op de arbeidsmarkt;
- Opgaven, om als arbeidsmarktregio strategisch, flexibel en effectief in te spelen op snelle ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken;
- Leven Lang Ontwikkelen als de centrale opgave voor de komende jaren.

Activiteiten

- De RNOB is een overheidssamenwerking van 10 gemeenten en twee waterschappen in Noordoost-Brabant met gezamenlijke opgaven die over de gemeentegrenzen heen gaan en waarvan de aanpak om een lange adem vraagt. De samenwerking richt zich op de vitale leefomgeving, duurzame bereikbaarheid, aantrekkelijk vestigen en behoud van talent in onze regio.
- De Stichting AgriFood Capital fungeert als platform voor de regionale ambitie om koploper te zijn in slimme en duurzame voedselketens. De stichting bepaalt de strategie van AgriFood Capital en bestaat uit vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen en overheden.
- AgriFood Capital B.V. is de uitvoeringsorganisatie van de stichting. De B.V. helpt vernieuwers die werken aan de voedselsystemen van de toekomst. Hun rollen variëren van netwerkbouwer en matchmaker tot programmamaker en projectontwikkelaar.
- Arbeidssamenwerking NOB Werkt zet zich in voor een veerkrachtige arbeidsmarkt waar plaats is voor alle talenten en werk voor iedereen die wil werken. Binnen deze samenwerking worden programma’s, tools en diensten voor bedrijven en inwoners ontwikkeld.

Zeggenschap gemeente
Burgemeester R. van Meygaarden is lid van de Algemene Vergadering. Wethouders nemen deel aan de portefeuillehouders-overleggen Duurzame Leefomgeving, Economie en Ruimte, Mobiliteit & Wonen en Arbeidsmarkt. Het overleg tussen de gemeentesecretarissen in het Secretarissenteam zorgt voor de afstemming tussen ambitie en menskracht.
Raadsleden worden betrokken bij de samenwerking door:
- Verenigde Voorbereidende Bijeenkomsten
- Klankbordgroep Raadsleden
- Lokale Regiotafel
Bestuurlijk belang

Financiële gegevens

RNOB Regio Noordoost Brabant

Programma	Vorm van belang	Omvang	Financiële bijdrage (x € 1.000)	Eigen vermogen 1/1 2025 (x € 1.000)	Eigen vermogen 31/12 2025 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 1/1 2025 (x € 1.000)	Vreemd vermogen 31/12 2025 (x € 1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Vitaal Ondernemen	Stichting	Geen	201,1	550	508	3.777	3.385	Bedrag van inbreng	0

Omdat er in de begroting van RNOB geen geprognosticeerde balans is opgenomen, zijn de cijfers uit de jaarrekening 2025 opgenomen, dus per 1-1-2025 en 31-12-2025

Grondbeleid

In de paragraaf Grondbeleid komen de volgende punten aan de orde:

- een visie op het grondbeleid;
- de uitvoering van het grondbeleid;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Visie

Het grondbeleid is een middel om bestuurlijke ambities waar te maken. Denk hierbij aan ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw, economie, de gebiedsgerichte aanpak van het buitengebied en infrastructuur. In september 2023 stelde de raad de nota Grondbeleid vast. Deze nota bevat een afwegingskader om per situatie de gemeentelijke rol en inzet van de instrumenten te bepalen. De gemeente voert zowel actief grondbeleid (zelf gronden ontwikkelen) als facilitair grondbeleid (ontwikkelingen op gronden van derden).

Uitvoering van het grondbeleid

Faciliterend grondbeleid

Als marktpartijen of particulieren (derden) het initiatief nemen tot een ruimtelijke ontwikkeling waar een planologische wijziging voor nodig is, dan zal de gemeente in beginsel het privaatrechtelijke spoor volgen. Dit leidt dan tot het sluiten van een anterieure overeenkomst met initiatiefnemer. In deze overeenkomst worden financiële afspraken vastgelegd naast afspraken over onder andere het woningbouwprogramma en het verdere proces. In oktober 2024 is het Programma kostenverhaal en financiële bijdragen vastgesteld. Dit programma geeft de beleidskaders voor de te maken financiële afspraken bij een initiatief van derden. Medio 2026 is, naar aanleiding van de eerste ervaringen van het werken met dit Programma, het Programma kostenverhaal en financiële bijdragen 2026 vastgesteld.

Actief grondbeleid

De gemeente heeft op dit moment 5 actieve grondexploitaties. Dit zijn Vorst B, Reigerskant, Albinonistraat en de medio 2026 vastgestelde nieuwe grondexploitaties Maastrichtsestraat – Hobbendonkseweg en Erf Selissen Noord. De totale boekwaarde (geïnvesteerd vermogen) van deze grondexploitaties bedraagt per 1-1-2026 € 9,1 miljoen. Het verwachte (restant) resultaat op eindwaarde bedraagt afgerond € 391.000 negatief. Voor het verwachte verlies van de grondexploitaties Vorst B en Albinonistraat is een verliesvoorziening getroffen. De andere grondexploitaties hebben een winstpotentie. Bij de grondexploitatie Reigerskant is tot en met 2025 een bedrag van € 247.000 aan winst genomen, in lijn met regelgeving hierover.

Voortgang van de gemeentelijke grondexploitaties

De grondexploitaties en de risicoanalyse zijn op hoofdlijnen geactualiseerd. De rente voor vanaf 2027 is berekend op 0,57%. Ten tijde van jaarrekening 2025 was deze berekend op 0,64%.

Hierna volgt een overzicht van de huidige stand van zaken en de te verwachten financiële resultaten op de grondexploitaties.

Project	Begroting 2027-2030 Eindwaarde (EW)		Begroting 2027-2030 EW met winst			Jaarrekening 2025 EW met winst			Verschil EW met winst	
Vorst B	€ 1.028.292	*negatief*	€ 1.028.292	*negatief*	per 31-12-2033	€ 1.063.553	negatief	per 31-12-2033	€ 35.261	(voordelig)
Reigerskant	€ 276.780	positief	€ 524.158	positief	per 31-12-2030	€ 523.196	positief	per 31-12-2030	€ 962	(voordelig)
Albinonistraat	€ 144.693	*negatief*	€ 144.693	negatief	per 31-12-2026	€ 144.693	negatief	per 31-12-2026	€ -	gelijk
Maastrichtsestraat - Hobbendonkseweg*	€ 196.828	*positief*	€ 196.828	positief	per 31-12-2030	€ -	€ -	€ -		n.v.t.
Erf Selissen Noord*	€ 308.053	*positief*	€ 308.053	positief	per 31-12-2031	€ -	€ -	€ -		n.v.t.

EW met winst = eindwaarde vermeerderd met reeds genomen tussentijdse winstnemingen.

* Deze grondexploitatie is in 2026 vastgesteld, daarom is er geen waarde bij jaarrekening 2025

De boekwaarde en de te verwachten (tussentijdse) winstneming staan in de volgende tabel.

Project	Boekwaarde 1-1-2026	(Verwachte) tussentijdse winstneming realisatie t/m 2025	prognose* 2026	prognose* 2027	prognose* 2028	prognose* 2029	prognose* 2030	prognose* 2031	project specifieke risico's	Totaal potentiële winst
Vorst B	€ -8.102.160								€ 2.023.869	
Reigerskant	€ -894.214	€ 247.378	€ 8.590	€ 65.412	€ 17.789	€ 79.976	€ 22.512		€ 82.500	€ 524.158
Albinonistraat	€ -69.320								€ -	
Maastrichtsestraat - Hobbendonkseweg	€ -				€ 63.144	€ 32.430	€ 25.005		€ 76.250	€ 196.828
Erf Selissen Noord	€ -				€ 144.978	€ 44.931	€ 22.931	€ 23.237	€ 71.976	€ 308.053
Totaal	**€ -9.065.694**	**€ 247.378**	**€ 8.590**	**€ 65.412**	**€ 225.911**	**€ 157.337**	**€ 70.448**	**€ 23.237**	**€ 2.254.595**	**€ 1.029.039**

Boekwaarde; bij een negatief bedrag zijn de gerealiseerde kosten hoger dan de gerealiseerde opbrengsten, bij een positief bedrag zijn de gerealiseerde opbrengsten hoger dan de gerealiseerde kosten.

** Bij de prognose van de winst is rekening gehouden met de projectspecifieke risico's conform de POC-methode en de rentetoerekening over de gerealiseerde winstneming.*

Hierna wordt per grondexploitatie de voortgang en het verschil met de laatst vastgestelde grondexploitatie (jaarrekening 2025) toegelicht.

Vorst B

In het eerste kwartaal van 2023 lag het ontwerpbestemmingsplan ter inzage. Naast de ingediende zienswijzen kreeg dit project te maken met uitdagingen die voor vertraging zorgden, zoals de invoering van de Omgevingswet en de stikstofproblematiek. De zienswijzen zijn inmiddels beoordeeld en sommige onderzoeken zijn opnieuw uitgevoerd. Het bestemmingsplan wordt op enkele punten aangepast en naar verwachting in het derde kwartaal van 2026 ter vaststelling aan de raad voorgelegd. In 2023 zijn stikstofrechten aangekocht, maar de regelgeving over stikstof is blijvend in ontwikkeling en daardoor bestaat het risico dat deze onvoldoende zijn of mogelijk niet ingezet kunnen worden.

De eindwaarde van de grondexploitatie is ten opzichte van jaarrekening 2025 nauwelijks gewijzigd, enkel de rekenrente is naar beneden bijgesteld. Als gevolg van deze wijziging is het saldo circa € 35.000 verbeterd ten opzichte van de verwachting bij de jaarrekening 2025.

Het risicoprofiel blijft € 2,0 miljoen. Dit betreft met name planologische risico's, de risico's over gronduitgifte en kosten voor bouw- en woonrijp maken, omdat Vorst B in de voorbereidende fase zit.

Reigerskant

Fase 1 en 2 zijn afgerond. De voormalige gemeente Haaren heeft een verkavelingsopzet gemaakt met een gedifferentieerd programma. Dit plan is aangepast zowel in aantal woningen als in typen woningen om meer ruimte te bieden voor sociale woningen voor starters en senioren. Het resterende deel wordt in twee fasen opgepakt: fase 3 en fase 4. Hier komen indicatief 28 sociale huurwoningen, 27 middeldure woningen en 2 dure koopwoningen.

Fase 3 past binnen het Omgevingsplan en omvat 20 woningen, waarvan 8 sociale huurwoningen. De tender voor de verkoop van de grond van deze locatie heeft plaatsgevonden en gaat nu de gunningsfase in. De uitkomsten van de tender zullen verwerkt worden bij de jaarrekening 2026. De

voorbereidingen voor fase 4 zijn opgestart. Voor dit deel is een wijziging van het Omgevingsplan nodig.

De eindwaarde van de grondexploitatie is op dit moment circa € 277.000, in lijn met het verwachte resultaat bij de jaarrekening van 2025. Binnen deze grondexploitatie is tot en met 2025 al zo'n € 247.000 aan winst genomen.

Albinonistraat
De gronden zijn in 2023 geleverd aan woningcorporatie JOOST. JOOST heeft vervolgens de woningen gerealiseerd en opgeleverd. In 2025 zijn de ondergrondse afvalcontainers geplaatst. Het woonrijp maken van het gebied wordt naar verwachting in 2026 afgerond. Na afronding van de laatste werkzaamheden aan de openbare ruimte kan de grondexploitatie per 31 december 2026 worden afgesloten. Voor 2027 worden geen kosten, opbrengsten of risico's meer binnen deze grondexploitatie verwacht.

Ten opzichte van de jaarrekening 2025 blijft de verwachte eindwaarde van de grondexploitatie ongewijzigd. De grondexploitatie wordt naar verwachting per 31 december 2026 afgesloten met een negatieve eindwaarde van afgerond € 145.000.

Maastrichtsestraat-Hobbendonkseweg
Tussen de Maastrichtsestraat, Oosterpoort, Hobbendonkseweg en Doctor de Brouwerlaan ligt een groenvoorziening waar de gemeente eigenaar van is. In november 2024 is, na een raadsbesluit, een haalbaarheidsonderzoek gestart voor woningbouw op deze locatie.

Op 19 mei 2026 is de grondexploitatie Maastrichtsestraat-Hobbendonkseweg vastgesteld. In samenwerking met woningcorporatie JOOST worden sociale huurwoningen op deze locatie voorzien. De omliggende openbare ruimte wordt ook aangepakt om op die manier zo weinig mogelijk parkeerplaatsen in het park te realiseren.

Ten opzichte van de vastgestelde grondexploitatie zijn voor de begroting geen wijzigingen, anders dan de rekenrente, doorgevoerd. De verwachte eindwaarde is afgerond € 197.000 positief per einde 2030.

Erf Selissen Noord
De grondexploitatie Erf Selissen Noord is op 16 juni 2026 vastgesteld. Binnen deze grondexploitatie worden 49 tijdelijke sociale huurwoningen, 6 permanente betaalbare woningen en 8 permanente woningen in het duurdere segment voorzien. Deze ontwikkeling pakt de gemeente samen op met een ontwikkelaar en met woningcorporatie JOOST.

Op deze beoogde woningbouwlocatie zijn dassen gesignaleerd. Deze dassen worden verplaatst naar een nabijgelegen locatie waarvoor extra grond binnen deze grondexploitatie wordt aangekocht.

Voor de realisatie van de tijdelijke woningen (flexwoningen) heeft de gemeente een subsidie binnen kunnen halen van € 14.000 per gerealiseerde tijdelijke woning. Dit bedrag komt ten gunste van het resultaat.

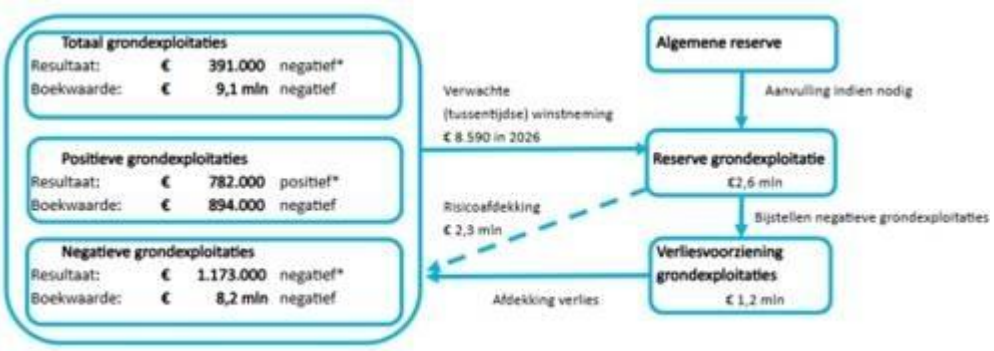
Ten opzichte van de vastgestelde grondexploitatie zijn voor de begroting geen wijzigingen, anders dan de rekenrente, doorgevoerd. De verwachte eindwaarde is afgerond € 308.000 positief per einde 2031.

Risico's
Jaarlijks voert de gemeente een risicoanalyse uit. Hierbij brengt ze risico's in kaart, wat is de oorzaak en impact van het risico en wat zijn mogelijke beheersmaatregelen. De risico's dekt de gemeente af

met de winstpotentie als deze voldoende is. Anders wordt het risico afgedekt met de reserve grondexploitatie en wanneer deze reserve niet toereikend is vanuit de Algemene reserve.

De risicoanalyse geeft een benodigde risicoafdekking (impact x kans) van € 2,3 miljoen. Hiervan is € 2,0 miljoen voor de verlieslatende grondexploitatie Vorst B. Dit wordt afgedekt vanuit de Reserve grondexploitatie. De overige risico's, voor Reigerskant (€ 82.500), Maastrichtsestraat – Hobbendonkseweg (€ 76.250) en Erf Selissen Noord (€ 72.000) worden afgedekt met de verwachte winstpotentie van deze grondexploitaties.

Samenvatting financiële stand van zaken:

Boekwaarden en stand Reserve grondexploitatie per 1 januari 2026
** Eindwaarde*

Financiën

Uitgangspunten en grondslagen begroting 2027 en meerjarenramingen 2028-2030

Bij de vaststelling van de Eerste Bestuursrapportage 2026 zijn, ter voorbereiding op het begrotingsproces, diverse financieel-technische uitgangspunten vastgesteld. In samenhang met overige kengetallen en uitgangspunten leidt dit tot het volgende financiële beeld.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal inwoners (per 1 januari)	34.302	34.426	34.526	34.626	34.726
Aantal nieuw te bouwen woningen	159	156	335		
Aantal hectaren (per 1 januari)	6.898	6.898	6.898	6.898	6.898
Aantal bijstandsontvangers (per 1 januari)	414	414	414	414	414
College van burgemeester en wethouders in fte	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Ambtelijke organisatie in fte (secretaris + griffie)	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Ontwikkeling loonkosten	3,43%	3,15%	2,75%	2,75%	2,75%
Ontwikkeling materiële kosten (inflatie)	2,50%	2,50%	2,00%	2,00%	2,00%
Inflatiecorrectie heffingen en tarieven	2,90%	2,90%	2,50%	2,50%	2,50%
Renteniveau korte financiering	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Renteniveau lange financiering	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
Omslagrente geactiveerde investeringen	0,64%	0,57%	0,57%	0,57%	0,57%
Disconteringsvoet grondexploitatie	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente grondexploitatie/exploitatieplannen	0,64%	0,57%	0,57%	0,57%	0,57%
Disconteringsvoet exploitatieplannen	0,64%	0,57%	0,57%	0,57%	0,57%
Uurtarief:					
- t/m schaal 5	100,26	103,42	106,26	109,18	112,18
- schaal 6 t/m 9	105,98	109,32	112,33	115,42	118,59
- vanaf schaal 10	134,64	138,88	142,70	146,62	150,65
aandeel loonkosten t/m schaal 5	54,34	56,05	57,59	59,17	60,80
aandeel loonkosten schaal 6 t/m 9	57,44	59,25	60,88	62,55	64,27
aandeel loonkosten vanaf schaal 10	72,97	75,27	77,34	79,47	81,66
aandeel overhead t/m schaal 5	45,92	47,37	48,67	50,01	51,39
aandeel overhead schaal 6 t/m 9	48,54	50,07	51,45	52,86	54,31
aandeel overhead vanaf schaal 10	61,67	63,61	65,36	67,16	69,01

Kostendekkende producten

Voor de kostendekkende producten afval en riolering geldt als uitgangspunt een 100% kostendekking. De daadwerkelijke stijging van deze tarieven kan daarom afwijken van de voorgenomen indexering.

Samenvattend overzicht ontwikkeling begrotingssaldo

Op 7 juli 2026 heeft de gemeenteraad de Eerste bestuursrapportage 2026 vastgesteld. De hierin opgenomen mutaties zijn verwerkt in de begroting 2026 en in deze begroting 2027-2030. Het begrotingssaldo heeft zich na de vorige begroting 2026-2029 tot en met deze begroting als volgt ontwikkeld.

Ontwikkeling begrotingssaldo (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Begrotingssaldo begroting 2026-2029	1.321	1.066	721	457	937
Mutaties na vaststelling begroting 2026:					
• Tweede bestuursrapportage 2025	229	405	207	111	42
• Beheerplan civiele kunstwerken	-202	-226	-186	-191	-199
• Eerste bestuursrapportage 2026	-1.009	-1.352	-1.249	-1.337	-1.113
• Overige begrotingswijzigingen	-339	-349	-349	-118	-118
Begrotingssaldo voor samenstellen begroting 2027		**-456**	**-854**	**-1.078**	**-450**
Mutaties verwerkt in deze begroting:					
• Doorrekening Coalitieakkoord 2026-2030		-1.974	-2.386	-2.403	-2.525
• Overige dekkingsmaatregelen		1.393	1.055	975	981
• Inzet surplus Algemene reserve		1.980	1.782	811	723
• Netto-effect meicirculaire 2026	186	799	1.434	1.672	2.081
• Financieel-technische mutaties begroting 2027-2030		-29	34	386	226
Begrotingssaldo begroting 2027-2030	**186**	**1.713**	**1.066**	**363**	**1.035**
Saldo incidentele baten en lasten	-10	-463	43	-239	148
Structureel en reëel begrotingsbeeld	**177**	**1.251**	**1.109**	**124**	**1.183**

Ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De meicirculaire 2026 als basis voor de doorrekening van de algemene uitkering uit het

Gemeentefonds, is verwerkt in deze begroting. Per saldo heeft deze circulaire het begrotingsbeeld verbeterd. Samenvattend gaat het om de volgende ontwikkelingen:

- Ter compensatie van gestegen kosten is extra budget beschikbaar gesteld
- De ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds daalt, wat leidt tot een structureel nadeel.
- Vanaf 2029 is huishoudelijke hulp geen algemene Wmo-voorziening meer.
- De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo is uitgesteld tot 2028.
- Voor diverse bestaande en nieuwe taakmutaties/integratie- en decentralisatie-uitkeringen worden aanvullende middelen beschikbaar gesteld.

Ontwikkelingen in de Jeugdzorg
De uitgaven binnen de jeugdzorg blijven een punt van zorg. Net als veel andere gemeenten constateren wij een aanhoudende stijging van de kosten. Het Rijk heeft hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld en maatregelen aangekondigd, waaronder de Hervormingsagenda Jeugd en de invoering van een eigen bijdrage. Deze maatregelen zijn bedoeld om de gemeentelijke kosten te beheersen door het takenpakket te beperken en een deel van de uitgaven via eigen bijdragen te dekken. Het blijft echter onzeker of deze maatregelen daadwerkelijk het beoogde effect zullen hebben.

Risico's Gemeentefonds
Daarnaast bestaat er onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Er is een reëel risico dat mogelijke bezuinigingen op de Rijksbegroting negatieve gevolgen zullen hebben voor de omvang van het Gemeentefonds.

Meerjarig overzicht van baten en lasten en de resultaatbestemming per programma

Het volgende overzicht is als volgt samengesteld:

Resultaat voor bestemming
Per programma, de baten en lasten voor mutaties met reserves; dit leidt dan tot het resultaat voor bestemming per programma.

Resultaatbestemming
Per programma, de onttrekkingen aan en de stortingen in de reserves; dit leidt dan tot de resultaatbestemming

Resultaat na bestemming / totaal resultaat
Per programma, het verschil tussen het resultaat voor bestemming en de resultaatbestemming; dit leidt dan tot het resultaat na bestemming (totaal resultaat):

- voor het jaar 2025 is dit het jaarrekeningresultaat en,
- voor de jaren vanaf 2026 is dit het vrij inzetbare begrotingssaldo.

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten voor resultaatbestemming						
Duurzame Transformatie	10.413	11.242	10.270	11.056	11.369	11.629
Sociale Kracht	22.835	19.329	13.676	14.082	14.684	14.686
Leefbare Ruimte	5.651	6.805	7.379	10.478	10.976	8.017
Vitaal Ondernemen	154	729	141	144	124	124
Meewerkend Bestuur	98.692	97.892	104.075	99.289	99.793	103.200
Totaal baten	**137.744**	**135.996**	**135.541**	**135.049**	**136.946**	**137.655**
Lasten voor resultaatbestemming						
Duurzame Transformatie	18.510	22.417	20.175	19.734	20.181	20.653
Sociale Kracht	70.134	71.403	64.670	65.165	65.030	64.835
Leefbare Ruimte	23.011	27.502	26.939	31.464	30.581	30.153
Vitaal Ondernemen	2.954	3.412	3.219	3.229	3.264	3.311
Meewerkend Bestuur	15.222	14.740	19.643	16.648	16.480	18.151
Totaal lasten	**129.831**	**139.475**	**134.646**	**136.240**	**135.535**	**137.104**
Saldo voor resultaatbestemming						
Duurzame Transformatie	-8.098	-11.176	-9.905	-8.677	-8.812	-9.024
Sociale Kracht	-47.299	-52.074	-50.993	-51.084	-50.346	-50.150
Leefbare Ruimte	-17.360	-20.698	-19.560	-20.987	-19.604	-22.136
Vitaal Ondernemen	-2.800	-2.684	-3.078	-3.084	-3.140	-3.187
Meewerkend Bestuur	83.470	83.152	84.431	82.641	83.314	85.048
Totaal saldo voor resultaatbestemming	**7.913**	**-3.479**	**895**	**-1.191**	**1.411**	**551**

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Onttrekkingen aan reserves						
Duurzame Transformatie	508	849	268			
Sociale Kracht	1.027	1.429	648	92	184	
Leefbare Ruimte	798	649	1.090	1.357	1.307	1.308
Vitaal Ondernemen						
Meewerkend Bestuur	7.177	6.382	3.033	2.870	1.614	1.446
Totaal onttrekkingen aan reserves	**9.510**	**9.309**	**5.039**	**4.319**	**3.104**	**2.754**
Stortingen in reserves						
Duurzame Transformatie	34					
Sociale Kracht	1.274	47	47	47	47	47
Leefbare Ruimte	1.516	2.532	4.173	1.866	4.106	2.222
Vitaal Ondernemen						
Meewerkend Bestuur	12.215	3.065		150		
Totaal stortingen in reserves	**15.039**	**5.643**	**4.220**	**2.063**	**4.153**	**2.269**
Totaal resultaatbestemming						
Duurzame Transformatie	474	849	268			
Sociale Kracht	-247	1.382	601	45	137	-47
Leefbare Ruimte	-718	-1.883	-3.083	-509	-2.800	-914
Vitaal Ondernemen						
Meewerkend Bestuur	-5.038	3.317	3.033	2.720	1.614	1.446
Totaal resultaatbestemming	**-5.529**	**3.665**	**819**	**2.256**	**-1.049**	**485**
Saldo na resultaatbestemming						
Duurzame Transformatie	-7.624	-10.326	-9.637	-8.677	-8.812	-9.024
Sociale Kracht	-47.546	-50.692	-50.392	-51.039	-50.209	-50.197
Leefbare Ruimte	-18.078	-22.580	-22.643	-21.495	-22.404	-23.050
Vitaal Ondernemen	-2.800	-2.684	-3.078	-3.084	-3.140	-3.187
Meewerkend Bestuur	78.432	86.469	87.464	85.361	84.927	86.494
Totaal resultaat (begrotingssaldo)	**2.384**	**186**	**1.713**	**1.066**	**363**	**1.035**
Totaal inclusief begrotingssaldo en reservemutaties						
Totaal baten voor reservemutaties	137.744	135.996	135.541	135.049	136.946	137.655
Totaal onttrekkingen aan reserves	9.510	9.309	5.039	4.319	3.104	2.754
Totaal baten	**147.254**	**145.305**	**140.580**	**139.368**	**140.050**	**140.409**

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal lasten voor reservemutaties	129.831	139.475	134.646	136.240	135.535	137.104
Totaal stortingen in reserves	15.039	5.643	4.220	2.063	4.153	2.269
Begrotingssaldo	**2.384**	**186**	**1.713**	**1.066**	**363**	**1.035**

Alle begrotingsjaren vanaf 2026 zijn sluitend.

Incidentele baten en lasten op programmaniveau

Incidentele baten en lasten zijn posten die het begrotingssaldo eenmalig beïnvloeden. Het betreft onder meer tijdelijke projecten, eenmalige subsidies en andere niet-structurele financiële gebeurtenissen. Dergelijke posten kunnen voorkomen in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt een overzicht opgenomen van de geraamde incidentele baten en lasten per programma. Daarnaast bevat de toelichting een specificatie van de belangrijkste incidentele posten.

Toezichtkader: materieel begrotingsevenwicht
De provinciale toezichthouder gebruikt het overzicht van incidentele baten en lasten bij de beoordeling of de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Daarbij wordt het begrotingssaldo gecorrigeerd voor het saldo van de incidentele baten en lasten, zodat kan worden vastgesteld of de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Mutaties in reserves
Volgens het BBV worden mutaties in reserves in beginsel als incidenteel aangemerkt. Daarom zijn de incidentele reservemutaties opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten. Daarnaast is in deze begroting een afzonderlijk overzicht opgenomen waarin zowel de structurele als incidentele reservemutaties zijn gespecificeerd.

Overzicht incidentele baten en lasten
In onderstaand overzicht is per programma aangegeven welke incidentele baten en lasten in de begroting zijn opgenomen. Conform de financiële verordening zijn posten kleiner dan € 25.000 niet afzonderlijk in dit overzicht opgenomen.

Incidentele baten en lasten (x € 1.000)	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030
Incidentele baten:				
Programma Leefbare Ruimte				
Realisatiestimulans, bijdrage van € 7.000 voor start betaalbare woning.	805	126	2.226	
Incidentele onttrekkingen aan reserves	**2.429**	**1.570**	**504**	**326**
Totaal incidentele baten	**3.234**	**1.696**	**2.730**	**326**
Incidentele lasten:				
Programma Duurzame Transformatie				
Uitvoering klimaatadaptatie Projectbudget Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie	137			
Vitaal landelijk gebied Incidenteel budget voor realisatie projecten Vitaal landelijk gebied.	131			
EVZ Smalwater Aanleg ecologische verbindingszone Smalwater	90			
SOK Nationaal Park van Gogh Aangegane samenwerkingsovereenkomst voor	13	13		

Incidentele baten en lasten (x € 1.000)	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030
2025 tot 2029 voor het nationaal park Van Gogh				
Programma Sociale Kracht				
Inclusieprogramma	255	92	184	
Invoeren inkomensafhankelijke bijdrage Wmo HH		798		
Programma Leefbare Ruimte				
Verhuiskosten Willibrordus	16			
Sloopkosten Willibrordus	106			
Tijdelijke huisvesting Willibrordus	28			
Uitvoeringsprogramma woonzorgvisie Het budget is bedoeld voor het uitvoeringsprogramma woonzorgvisie	88			
Project Omgevingswet Het projectbudget is bestemd voor de verplichte invoering van de Omgevingswet (Ow), inclusief middelen voor de diverse instrumenten zoals het Omgevingsplan, programma's, visie en vergunningen,	81	81	81	
Project budget in gebruik genomen gronden	230	230		
Verwijderingskosten voor noodopvanggebouwen		35		
Omgevingsvisie - programma Gezondheid	50			
Programma Vitaal Ondernemen				
Actualisatie onderhoudsplan sportvelden	12			
Overige accommodaties en voorzieningen: We onderschrijven de 'Koers Gemeenschapshuizen Boxtel' en gaan voortvarend aan de slag met de uitvoeringsagenda gemeenschapshuizen 2026-2028.	35	35		
Binnen de bestuursperiode geven we opdracht tot het opstellen van een Programma Economie. We kijken of het mogelijk is om dit eerder te doen dan nu gepland. In de tussenliggende periode stellen we beleidsregels op die moeten voorkomen dat er op het industrieterrein Ladonk ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden of ontwikkelingen die niet passen in het profiel van Boxtel.		50		
Programma Meewerkend Bestuur				
Implementatie nieuw financieel systeem	695	129		
Incidentele stortingen in reserves	805	276	2.226	474
Totaal incidentele lasten	2.771	1.739	2.491	474
Saldo incidentele baten min incidentele lasten	**463**	**-43**	**239**	**-148**

Presentatie structureel begrotingssaldo
Conform artikel 189 van de Gemeentewet dient de begroting structureel en reëel in evenwicht te zijn.

- Onder structureel evenwicht wordt verstaan dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
- Onder reëel evenwicht wordt verstaan dat de geraamde baten en lasten in de (meerjaren)begroting volledig, realistisch en voldoende onderbouwd zijn.

In onderstaande tabel wordt het structureel begrotingssaldo toegelicht.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Baten exclusief mutaties reserves	135.996	135.541	135.049	136.946	137.655
Lasten exclusief mutaties reserves	139.475	134.646	136.240	135.535	137.104
Geraamd saldo van baten en lasten	**-3.479**	**895**	**-1.191**	**1.411**	**551**
Onttrekkingen reserves	9.309	5.039	4.319	3.104	2.754
Toevoegen reserves	5.643	4.220	2.063	4.153	2.269
Geraamd resultaat (begrotingssaldo)	**186**	**1.713**	**1.066**	**363**	**1.035**
Incidentele baten (exclusief reservemutaties)	7.773	805	126	2.226	
Incidentele lasten (exclusief reservemutaties)	13.464	1.966	1.463	265	
Incidentele onttrekkingen reserves	16.862	2.429	1.570	504	326
Incidentele toevoegingen reserves	11.161	805	276	2.226	474
Saldo van incidentele baten en lasten (inclusief incidentele reservemutaties)	**-10**	**-463**	**43**	**-239**	**148**
Structureel begrotingssaldo	**177**	**1.251**	**1.109**	**124**	**1.183**
	overschot	overschot	overschot	overschot	overschot

De Provincie Noord-Brabant beoordeelt bij de vaststelling van de vorm van financieel toezicht allereerst of de begroting voor 2027 structureel en reëel in evenwicht is. Indien hiervan geen sprake is, wordt beoordeeld of het laatste jaar van de meerjarenraming (2030) structureel en reëel in evenwicht is.

Uit de analyse blijkt dat de begroting voor 2027 en het meerjarige perspectief tot en met 2030 structureel en reëel in evenwicht zijn.

Stand van zaken te realiseren taakstellingen en restant stelposten

Taakstellingen
In de vorige begroting is voor een oplopend bedrag van € 3,4 miljoen aan besparingen opgenomen (maatregelenpakket). Een groot deel van de maatregelen is concreet ingevuld, maar er zijn ook maatregelen waarbij op basis van aannames en preventieve maatregelen besparingen in de begroting zijn meegenomen. De ontwikkelingen op de daadwerkelijke realisatie gaan we monitoren en hier zal verantwoording over worden afgelegd.

Stelposten/Begrotingssaldo
In deze begroting resteert een saldo tussen de begrote baten en de begrote lasten. Dit resultaat is het begrotingssaldo en kan op enig moment na begrotingsmutatie worden ingezet ten gunste van specifieke budgetten.

Overzicht vrij aanwendbare stelposten (x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Begrotingssaldo	**186**	**1.713**	**1.066**	**363**	**1.035**

Een positief begrotingssaldo is als exploitatieresultaat vrij inzetbaar en na afloop van het jaar maakt het werkelijke gerealiseerde saldo deel uit van het jaarresultaat.

Bestemde stelposten
Afgezien van het nog in te zetten begrotingssaldo zijn er ook bestemde stelposten in deze begroting opgenomen. In principe is dit beschikbare begrotingsruimte en deze wordt op enig moment nog definitief aan reguliere budgetten toegevoegd.

- Voor de voorgenomen investeringen is de begrotingsruimte beschikbaar voor de bijkomende kapitaallasten. Een overzicht van de in deze begroting opgenomen voorgenomen investeringen is opgenomen in het hoofdstuk Investeringen.
- En verder zijn er stelposten beschikbaar voor ontwikkeling van areaal en prijsindexering. Het gaat hierbij om het restant dat nog niet concreet is toegerekend aan budgetten.

Overzicht bestemde stelposten (x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Voorgenomen investeringen	338	272	793	948	1.317
Areaaluitbreiding	362	407	448	648	707
Prijsindexering	334	1.325	2.165	3.283	4.590
Coalitieakkoord	436	888	1.107	1.650	1.697
Overige stelposten	697	730	397	-1.532	-1.569
Totaal bestemde stelposten	**2.167**	**3.622**	**4.911**	**4.997**	**6.742**

Reserves

Onderbouwing beoogd doel reserves

In de raadsvergadering van 7 november 2023 heeft de gemeenteraad de nota Reserves en Voorzieningen 2023 vastgesteld. Het beschreven nut en doel van de reserves, inclusief navolgende actualisaties zijn samenvattend als volgt:

OmschrijvingDoor de raad vastgesteld nut/doel	
Algemene reserve:	
Algemene (risico)reserve	Opvangen van alle niet afgedekte financiële risico's.
Bestemmingsreserves:	
Op basis van een bufferfunctie op een specifiek benoemd terrein	
Grondexploitatie	Buffer voor de risico's in de grondexploitatie die niet afgedekt zijn via verliesvoorzieningen.
Op basis van een bestedingsfunctie	
Parkeervoorzieningen	Aanvragers van een bouwvergunning die niet kunnen voldoen aan de parkeernorm van het gebied laten meebetalen in de aanleg van parkeerplaatsen elders.
Toekomstige investeringen onderwijshuisvesting	Bekostigen van nog uit te voeren investeringen onderwijshuisvesting waarvoor (deels) gereserveerd wordt.
Bovennormatieve onderwijsvoorzieningen	Investeringen aan bovennormatieve onderwijskundige kwaliteit van de schoolgebouwen en lokaalinrichtingen van scholen in het primair onderwijs in de gemeente Boxtel zoals vastgelegd in initiatief raadsvoorstel van 20 december 2022.
Onderwijskundige projecten	Onderwijskundige projecten in de gemeente Boxtel die door het primair onderwijs zelf, en in consensus tussen de PO-besturen, geïnitieerd kunnen worden.
Inzet woningbouw	Deze reserve wordt ingezet om de voortgang van woningbouwplannen te versnellen (reserve nog in te stellen bij besluit raad 12 november 2026).
Toekomstige investeringen openbare ruimte	Bekostigen van nog uit te voeren investeringen waarvoor (deels) gereserveerd wordt.
Op basis van een egalisatiefunctie	
Egalisatie MGD-budgetten voor IV/ICT	Het voor IV, ICT en specifieke programma's (Omgevingswet) behouden van door MGD hiervoor begrote budgetten die aan het eind van het jaar niet besteed zijn door MGD.
Egalisatie loonkostenontwikkeling MGD	De resultaten die ontstaan op de personele budgetten van MGD na afloop van een jaar verrekenen met deze gemeentelijke egalisatiereserve. Op deze wijze is het mogelijk deze begrote budgetten beschikbaar te houden voor MGD.
Groenbeheer	Het behouden van niet bestede budgetten van het product groenbeheer. Of het afdekken van te veel bestede budgetten van het product groenbeheer.

OmschrijvingDoor de raad vastgesteld nut/doel	
Egalisatie degeneratievergoedingen	In het kader van beheer openbare ruimte ontvangen wij degeneratievergoedingen. Deze vergoedingen zijn nodig om toekomstig extra onderhoud te kunnen dekken. Aangezien deze vergoedingen niet in hetzelfde jaar kunnen worden besteed reserveren we het netto resultaat op de ontvangen degeneratievergoedingen zodat deze in latere jaren alsnog kunnen worden besteed.
Verbetering kwaliteit fysieke leefomgeving	Gedeeltelijke dekking van investeringen voor verbeteringen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
Volkshuisvestingsfonds	Deze reserve zetten we in om in iedere kern een evenwichtige samenstelling van de woningvoorraad te bereiken.
Opvang vluchtelingen Oekraïne	Deze reserve zetten we in om toekomstige opvangkosten en indirecte bijkomende kosten te kunnen dekken die het gevolg zijn van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.
Sociaal domein	Het behouden van niet bestede budgetten in het sociaal domein voor toekomstige aanwendingen in het sociaal domein. Of het afdekken van te veel bestede budgetten in het sociaal domein (reserve opgeheven bij besluit raad 3 juli 2025 en voorstel is opnieuw instellen bij besluit raad 12 november 2026).
Duurzame Ontwikkeling	Het behouden van niet bestede budgetten duurzaamheid voor toekomstige aanwendingen duurzaamheid. Of het afdekken van te veel bestede budgetten duurzaamheid (reserve opgeheven bij besluit raad 3 juli 2025).
Dekkingsreserve afschrijvingslasten (afgeronde) investeringen	
Afdekking afschrijvingslast lopende investeringen	Dekking van afschrijvingslasten van begrote en lopende investeringen.
Afdekking afschrijvingslasten afgeronde investeringen	Dekking van afschrijvingslasten van gedane investeringen.
Investeringsbudget PHS	Dekking van incidentele lasten en/of afschrijvingslasten van aanvullend te begroten investeringen PHS.

Algemene (risico)reserve

De gemeenteraad heeft in de nota Reserves en Voorzieningen een minimale norm van de Algemene (risico)reserve vastgelegd (5% van de begrotingsomvang + 5% van de vaste activa minus de totale reserves per 1 januari). Toegepast op de cijfers van de nieuwe meerjarenbegroting geeft de doorrekening van de minimale norm van deze reserve het volgende beeld:

Berekening minimale norm Algemene reserve (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
5% van de begrotingsomvang (lasten voor bestemming)	6.974	6.732	6.812	6.777	6.855
5% van de vaste activa minus totale reserves per 1 januari	454	1.858	2.085	2.134	1.993
Totaal minimale norm volgens nota R+V	**7.427**	**8.590**	**8.897**	**8.910**	**8.848**
Saldo algemene reserve (begin jaar)	**22.083**	**24.193**	**21.665**	**19.085**	**17.481**

De stijging van de reserve van 2026 naar 2027 is het directe gevolg van het beschikbaar stellen van ruimte voor de inzet van het surplus van de Algemene reserve. In dit kader wordt met de tweede bestuursrapportage 2026 voorgesteld om totaal € 5,6 miljoen af te romen van de reserve Grondexploitatie (€ 2 miljoen) en reserve Opvang vluchtelingen Oekraïne (€ 3,6 miljoen).

Conclusie is dat de begrote omvang van de Algemene (risico)reserve voor alle begrotingsjaren voldoende is ten opzichte van de door de raad gestelde minimale norm.

Daarnaast wordt de omvang van de Algemene (risico)reserve beoordeeld ten opzichte van de risico's zoals beschreven in paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Inzet surplus Algemene reserve
Vanaf 1 januari 2024 kan jaarlijks maximaal 10% van het surplus van de Algemene reserve worden ingezet voor structurele lasten, mits de solvabiliteit minimaal 20% blijft. Het gebruik van de Algemene reserve is alleen toegestaan als er voldoende eigen vermogen is en de risico's tenminste zijn afgedekt vanuit de Algemene reserve op basis van de benodigde weerstandscapaciteit. In het maatregelenpakket (vastgesteld gemeenteraad 3 juli 2025) is besloten om gebruik te maken van deze mogelijkheid. Voor de komende begrotingsperiode is met de volgende inzet gerekend:

Berekening inzet surplus Algemene reserve (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo algemene reserve (begin jaar)	22.083	24.193	21.665	19.085	17.481
af: bedrag dat nodig is voor het afdekken van risico's (benodigde weerstandscapaciteit)	2.962	2.962	2.962	2.962	2.962
Resteert vrij besteedbaar deel	19.121	21.231	18.703	16.123	14.519
Hiervan is maximaal 10% inzetbaar voor structurele lasten	**1.912**	**2.123**	**1.870**	**1.612**	**1.452**
Daadwerkelijk begrote inzet	**0**	**1.980**	**1.782**	**1.604**	**1.436**

Conclusie is dat de daadwerkelijk begrote inzet minimaal lager is dan de inzet die maximaal toegestaan is.

Overige bestemmingsreserves

De totale omvang van de overige bestemmingsreserves bedraagt bij aanvang van het begrotingsjaar 2027 € 37,5 miljoen en stijgt vervolgens naar € 43,2 miljoen aan het eind van 2030.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves lopen via de resultaatbestemming en worden cijfermatig per programma gepresenteerd. De bestemmingsreserves kunnen per 1 januari 2027 worden verdeeld in reserves:

- met een bufferfunctie voor risico's op een specifiek benoemd terrein (€ 0,7 miljoen);
- met een bestedingsfunctie waarbij gespaard wordt voor iets dat specifiek benoemd is (€ 12,4 miljoen);
- met een egalisatiefunctie om baten en lasten gelijkmatig te verdelen over de jaren (€ 2,9 miljoen);
- ter dekking afschrijvingen investeringen (€ 21,6 miljoen).

Aan de reserves wordt geen rente toegevoegd.

In het navolgende overzicht is het meerjarige verloop van de reserves weergegeven.

Reserves, saldo per 1 januari (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Algemene reserve:						
Algemene (risico)reserve	22.083	24.193	21.665	19.085	17.481	16.045
Totaal algemene reserve	**22.083**	**24.193**	**21.665**	**19.085**	**17.481**	**16.045**
Bestemmingsreserves voor:						
a. een bufferfunctie voor risico's op een specifiek benoemd terrein						
Grondexploitatie	2.619	654	654	654	654	1.128
b. een bestedingsfunctie waarbij gespaard wordt voor iets dat specifiek benoemd is						
Parkeervoorzieningen	94	21	21	21	21	21
Toekomstige investeringen onderwijshuisvesting	7.807	9.060	11.314	12.067	13.091	14.114
Boven normatieve onderwijsvoorzieningen (LvC)	1.025	1.047	1.069	1.091	1.113	1.135
Inzet woningbouw	0	0	335	61	1.967	1.641
Onderwijskundige projecten (LvC)	176	201	226	251	276	301
Toekomstige investeringen openbare ruimte	833	2.076	3.176	4.148	4.990	5.700
c. een egalisatiefunctie om baten en lasten gelijkmatig te verdelen over de jaren						
Egalisatie MGD budgetten IV/ICT	729	651	269	269	269	269
Egalisatie Loonkostenontwikkeling MGD	784	725	412	283	283	283
Groenbeheer	304	0	0	0	0	0
Egalisatie degeneratievergoedingen	247	247	247	247	247	247
Verbetering kwaliteit fysieke leefomgeving	0	0	0	0	0	0
Volkshuisvestingsfonds	6	6	6	6	6	6
Opvang vluchtelingen Oekraïne	3.785	69	0	0	0	0
Sociaal domein	1.998	898	519	427	243	243
Duurzame ontwikkeling	807	262	-6	-6	-6	-6
d. dekking afschrijvingen investeringen						
Afdekking afschrijvingslast lopende investeringen	10.754	12.990	12.699	12.069	11.377	10.685
Afdekking afschrijvingslast afgeronde investeringen	2.998	2.670	2.345	2.022	1.732	1.446
Investeringsbudget PHS	5.950	5.950	5.950	5.950	5.950	5.950
Totaal bestemmingsreserve	**40.916**	**37.525**	**39.234**	**39.559**	**42.211**	**43.163**
Totaal reserves	**63.000**	**61.718**	**60.900**	**58.644**	**59.693**	**59.208**

In totaal daalt de omvang van de reserves van € 61,7 miljoen bij aanvang van het begrotingsjaar 2027 tot € 59,2 miljoen per 1 januari 2031.

De solvabiliteit (aandeel eigen vermogen op het totaal vermogen) blijft in deze periode nagenoeg stabiel op ongeveer 46,3%. Een voldoende omvang van reserves is nodig om tegenvallers op te vangen en toekomstige ontwikkelingen te realiseren.

Begrote reservemutaties en resultaatbestemming

De begrote reservemutaties (resultaatbestemming) zijn samenvattend:

Specificatie mutaties reserves (x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
stortingen in reserves:					
inflatiecompensatie en dividend (LvC)	47	47	47	47	47
jaarresultaat voorgaand jaar	2.384				
overhevelingen en resultaatbestemmingen	681		150		
realisatiestimulans		805	126	2.226	
resultaat grondexploitatie	35				474
toekomstige investeringen wegbeheer	1.243	1.115	987	857	725
toekomstige investeringen onderwijs	1.254	2.254	754	1.024	1.024
verrekening tussen reserves	8.061				
Totaal stortingen	**13.704**	**4.220**	**2.063**	**4.153**	**2.269**
onttrekkingen aan reserves:					
afschrijvingslasten	507	630	967	997	992
dekking incidentele bestedingen	2.751	2.231	621	504	326
inzet surplus AR 10%		1.980	1.782	1.604	1.436
jaarresultaat voorgaand jaar	2.384				
overhevelingen en resultaatbestemmingen	3.666	198	948		
verrekening tussen reserves	8.061				
Totaal onttrekkingen	**17.370**	**5.039**	**4.319**	**3.104**	**2.754**
Resultaatbestemming	**3.665**	**819**	**2.256**	**-1.049**	**485**

Toelichting mutaties reserves

Het BBV schrijft voor om in de begroting een overzicht op te nemen van de reservemutaties met een structureel en met een incidenteel karakter. Hiervoor verwijzen we naar het volgende overzicht:

Structurele en incidentele mutaties reserves (x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
structurele stortingen in reserves:					
inflatiecompensatie en dividend (LvC)	47	47	47	47	47
toekomstige investeringen wegbeheer	1.243	1.115	987	857	725
toekomstige investeringen onderwijs	1.254	2.254	754	1.024	1.024
Totaal structurele stortingen	**2.543**	**3.415**	**1.787**	**1.927**	**1.795**
incidentele stortingen in reserves:					
overige stortingen	11.161	805	276	2.226	474
Totaal incidentele stortingen	**11.161**	**805**	**276**	**2.226**	**474**
TOTAAL STORTINGEN	**13.704**	**4.220**	**2.063**	**4.153**	**2.269**
structurele onttrekkingen aan reserves:					
afschrijvingslasten	507	630	967	997	992
inzet surplus AR 10%		1.980	1.782	1.604	1.436
Totaal structurele onttrekkingen	**507**	**2.610**	**2.749**	**2.601**	**2.428**
incidentele onttrekkingen aan reserves:					
overige onttrekkingen	16.862	2.429	1.570	504	326
Totaal incidentele onttrekkingen	**16.862**	**2.429**	**1.570**	**504**	**326**
TOTAAL ONTTREKKINGEN	**17.370**	**5.039**	**4.319**	**3.104**	**2.754**
SALDO RESERVEMUTATIES	**-3.665**	**-819**	**-2.256**	**1.049**	**-485**

Voorzieningen

Onderbouwing beoogd doel voorzieningen

De basis van de nota Reserves en Voorzieningen is samenvattend per voorziening bepaald welk doel beoogd wordt.

Omschrijving	Door de raad vastgesteld nut/doel
Voorzieningen:	
Voor verplichtingen en verliezen	
Pensioenverplichtingen bestuurders (APPA)	Afdekken van mogelijke pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders (vervalt per 1 januari 2028 vanwege overdracht verplichtingen aan het ABP).
Wachtgelden voormalige wethouders	Afdekken van mogelijke wachtgeldverplichtingen.
Nog te maken kosten afgesloten grexen	Tijdig afsluiten van grondexploitaties.
Voor kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt	
Onderhoud wegen	Egalisatie van de kosten voor groot onderhoud van wegen (incl. degeneratievergoedingen).
Onderhoud civieltechnische kunstwerken	Egalisatie van de kosten voor groot onderhoud van civieltechnische kunstwerken.
Onderhoud gemeentelijk vastgoed	Egalisatie van de kosten voor groot onderhoud van gemeentelijk vastgoed.
Onderhoud sportvelden	Egalisatie van de kosten voor groot onderhoud van gemeentelijke sportvelden.
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	
Bereikbaarheid centrumgebied Boxtel	Realisatie van collectieve parkeervoorzieningen in het centrum van Boxtel.
St. Jan's Baptistfonds	Ondersteuning van jeugdinitiatieven uit Liempde.
Schenking dr. Hoekstichting	De schenking uit 2005 moet worden ingezet ten behoeve van de basisgezondheidszorg in Boxtel.
Afval	Opvangen van ongewenste schommelingen in de tarieven voor afvalstoffenheffing en matching baten en lasten van het kostendekkende product afval.
Riolering	Opvangen van ongewenste schommelingen in de tarieven voor rioolheffing en matching baten en lasten van het kostendekkende product riolering.

Meerjarige ontwikkeling voorzieningen

Samenvattend naar soort voorziening zien we het volgende beeld:

Voorzieningen, saldo per 1 januari (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Voorzieningen voor:					
verplichtingen en verwachte verliezen (art. 44 lid 1a)					
APPA bestuurders	3.440	3.471			
Wachtgeld voormalige bestuurders					
Afwikkeling afgesloten GREX	70	11	11	11	11
egalisatie van (onderhouds)kosten (art. 44 lid 1c)					
Onderhoud wegen	2.374	2.279	2.171	2.048	1.909
Onderhoud civieltechnische kunstwerken	406	89	256	380	183
Onderhoud gemeentelijk vastgoed	3.364	2.813	1.906	1.493	1.521
Onderhoud sportvelden	232	288	207	190	260
middelen van derden waarvan de besteding gebonden is (art. 44 lid 2)					
Bereikbaarheid centrumgebied Boxtel	0	73	73	73	73
St. Jan Baptistfonds	10	10	10	11	11
Schenking Dr. Hoekstichting	31	31	31	31	31
Afval	906	811	614	427	271
Riolering	14.628	13.409	12.277	11.123	9.883
Totaal voorzieningen	**25.460**	**23.286**	**17.555**	**15.785**	**14.152**

Nieuw beleid

Deze begroting bevat, op basis van het Coalitieakkoord, voorstellen voor nieuw beleid en de daarbij behorende dekkingsvoorstellen. Per saldo resulteert dit in het volgende effect op het begrotingssaldo:

Nieuw beleid Begroting 2027 (Coalitieakkoord) (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Duurzame Transformatie	-461	-665	-693	-772
Sociale Kracht	-536	-647	-656	-664
Leefbare Ruimte	-728	-693	-674	-707
Vitaal Ondernemen	-67	-68	-70	-71
Meewerkend Bestuur	-182	-312	-311	-311
Dekkingsmaatregelen:				
- inzet surplus Algemene reserve (aanvulling)	1.980	1.782	811	723
- overige dekkingsmaatregelen	1.393	1.055	975	981
Totaal nieuw beleid Begroting 2027-2030	**1.399**	**451**	**-618**	**-821**

Voor een inhoudelijke toelichting verwijzen we u naar de toelichting op de programma's in deze begroting.

Investeringen

Investeringen met economisch en maatschappelijk nut

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden investeringen onderverdeeld in twee categorieën: investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

- **Economisch nut** betreft investeringen die bijdragen aan het verwerven van middelen en/of verhandelbaar zijn.
- **Maatschappelijk nut** betreft investeringen die primair gericht zijn op publieke voorzieningen. Deze brengen doorgaans structureel onderhoud met zich mee, worden zelden vervangen en kennen geen verhandelbare marktwaarde.

Voor beide typen investeringen geldt dezelfde systematiek voor activering en afschrijving: ze worden geactiveerd en afgeschreven over de verwachte levensduur. Daarnaast wordt de netto methode toegepast, waarbij investeringsbijdragen van derden direct in mindering worden gebracht op het investeringsbedrag.

De investeringen worden verder onderverdeeld in:

- **Lopende investeringen**: reeds gestart en deels gerealiseerd;
- **Voorgenomen en gehonoreerde investeringen**: gepland en goedgekeurd.

Binnen de lopende investeringen wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Het verschil tussen het totaal beschikbaar gestelde krediet en de begrote bedragen vanaf 2026 betreft de reeds gerealiseerde investeringen tot en met 2025.

Het overzicht toont per investering het totaal beschikbaar gestelde krediet, inclusief de verdeling naar economisch en maatschappelijk nut.

Overzicht investeringen (x € 1.000)	Krediet totaal	Realisatie t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
investeringen met economisch nut:							
Zijlader huisvuil	330	0	0	330	0	0	0
Vervangen reserve vuilniswagen	310	0	0	310	0	0	0
Ondergrondse containers	80	57	23	0	0	0	0
Aanschaf perscontainers en losse containers ms	93	82	11	0	0	0	0
Vervanging huisvuilwagen achterlader	475	0	0	475	0	0	0
Aanschaf ondergrondse containers 2025	2.286	11	2.275	0	0	0	0
Aanschaf ondergrondse containers betonputten 25+26	1.368	18	1.350	0	0	0	0
Rioolbeheer	21.350	4.803	5.850	2.482	2.541	2.935	2.739
Vrachtwagenstrooier	57	0	0	0	57	0	0
Parkeerplaatsen Hoogheem	344	44	300	0	0	0	0

Overzicht investeringen (x € 1.000)	Krediet totaal	Realisatie t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Investeringen 2026 begraafplaats Munsel	140	0	140	0	0	0	0
Nieuwbouw Willibrordusschool	7.861	947	6.914	0	0	0	0
Invest. OG MJOP Onderwijshuisvesting-gymzalen	246	0	143	103	0	0	0
Investeringen gemeentelijk vastgoed	583	0	38	215	88	135	107
Invest. OG MJOP Vastgoed niet- openbare dienst	482	0	51	107	265	59	0
Verbouwing Gemeentehuis	5.500	14	184	5.285	18	0	0
Investeringen OG MJOP Binnensport	852	0	240	225	51	97	240
Renovatie natuurgrasveld DVG	495	409	86	0	0	0	0
Investeringen OG MJOP Buitensportaccommodaties	339	0	0	69	149	51	70
Investeringen OG MJOP Zwemvoorziening	786	0	743	43	0	0	0
Renovatie / verduurzaming bibliotheek	210	5	205	0	0	0	0
Investeringen OG MJOP Bibliotheek	67	0	67	0	0	0	0
Investeringen OG MJOP Recreatie	51	0	0	30	21	0	0
Discussieposten gemeenteraad	90	40	5	0	45	0	0
Vervanging Ipads Raad en Griffie	60	1	30	0	0	0	30
totaal economisch nut	**44.454**	**6.429**	**18.654**	**9.673**	**3.235**	**3.276**	**3.186**
investeringen met maatschappelijk nut:							
ZelfServiceStalling station	0	-124	124	0	0	0	0
Verbindingsweg Ladonk-Kapelweg	14.707	8.558	3.477	2.100	572	0	0
Herinrichting Molenwijkseweg	613	3	609	0	0	0	0
Aanpassing Bosscheweg-Dukaat-De Ketting	2.346	2.298	48	0	0	0	0
Herinrichting Kalksheuvel	898	290	608	0	0	0	0
Herinrichting Lennisheuvel-Boxtel	170	0	170	0	0	0	0
Kruising Boseind-Keulsebaan	3.629	1.650	1.979	0	0	0	0
Beeldkwaliteit Parkweg	50	0	50	0	0	0	0
Investeringen wegbeheer 2026-2030 10 jaar	5.106	0	981	1.001	1.021	1.041	1.062

Overzicht investeringen (x € 1.000)	Krediet totaal	Realisatie t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Investeringen wegbeheer 2026-2030 15 jaar	935	0	180	183	187	191	194
Investeringen wegbeheer 2026-2030 30 jaar	167	0	32	33	33	34	35
Civieltechnische investeringen	400	0	119	0	0	18	263
Houten vlonder Kikkertuin	46	0	46	0	0	0	0
Openbare ruimte Winkelcentrum Oosterhof	606	627	-21	0	0	0	0
Nieuwbouw Willibrordusschool Esch-Openbare ruimte	455	25	430	0	0	0	0
Vervanging armaturen openbare verlichting	224	0	200	24	0	0	0
Vervanging masten openbare verlichting	408	0	276	131	0	0	0
Verkeersregelinstallaties	1.064	0	1.000	0	64	0	0
Herinrichting Stationsstraat	1.240	638	602	0	0	0	0
Herinrichting Clarissenstraat	342	30	313	0	0	0	0
Aansluiting Jorishof - Eindhovenseweg	381	326	55	0	0	0	0
Aansluiting verkeersplan Ladonk	618	0	0	618	0	0	0
Verkeersmaatregelen Molenstraat	20	0	20	0	0	0	0
Toegankelijkheid bushaltes en routebegeleiding	165	125	40	0	0	0	0
Aanleg voetpad Barrierweg	125	46	79	0	0	0	0
Verkeersprojecten centrum Boxtel	250	0	250	0	0	0	0
Fietsvoorzieningen centrum	70	0	70	0	0	0	0
Verkeersk. aanp. bij invest. wegbeheer	323	0	323	0	0	0	0
Vervanging speelvoorzieningen 2023-2025	264	59	205	0	0	0	0
Vervanging speelvoorzieningen 2026-2028	610	0	610	0	0	0	0
Totaal maatschappelijk nut	**36.231**	**14.549**	**12.876**	**4.091**	**1.877**	**1.284**	**1.554**
Investeringen	**80.685**	**20.979**	**31.531**	**13.764**	**5.112**	**4.560**	**4.739**

Overzicht desinvesteringen (x € 1.000)	Krediet totaal	Realisatie t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
investeringen met economisch nut:							
Rioolbeheer	0	117	-117	0	0	0	0
Verbouwing Gemeentehuis	369	0	0	369	0	0	0
investeringen met maatschappelijk nut:							
Verbindingsweg Ladonk-Kapelweg	13.262	6.702	2.300	4.000	260	0	0
Aanpassing Bosscheweg-Dukaat-De Ketting	-132	0	-132	0	0	0	0
Herinrichting Kalksheuvel	223	0	223	0	0	0	0
Aansluiting Jorishof - Eindhovenseweg	128	0	128	0	0	0	0
Desinvesteringen	**13.850**	**6.819**	**2.402**	**4.369**	**260**	**0**	**0**

Voorgenomen investeringen

Naast de reeds begrote investeringen zijn in deze begroting ook voorgenomen investeringen opgenomen. De kapitaallasten van deze voorgenomen investeringen zijn als stelpost verwerkt in de begroting. Het college is bevoegd deze investeringen, vooruitlopend op de formele begrotingswijziging, al in een eerder jaar tot uitvoering te brengen.

Overzicht voorgenomen investeringen (x € 1.000)	Begrote investeringen					Begrote (kapitaal)lasten				
	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
Verduurzaming vastgoed	1.800	1.800	1.800	1.800	0	-25	70	165	260	380
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	0	0	0	0	500	0	0	0	0	25
Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte	0	825	825	0	0	0	29	62	62	62
Gebiedsplan Onder de Rechter	0	0	0	0	100	0	0	0	0	6
Herinrichting Kalkheuvel 2e fase	0	0	0	0	1.350	0	0	0	0	54
Reconstructie Bosscheweg	0	0	0	0	1.000	0	0	0	0	69
Verkeer en mobiliteit	0	Pm	Pm			0	70	170	170	170
Groeninvesteringen	Pm					25	33	50	68	137
Nieuwbouw HUB school Boxtel	Pm					70	70	70	70	70
Meerjarenonderhoud sportvelden	0	0	25	333	0	0	0	8	50	50
Vervanging strooiers en sneeuwschuivers	0	0	0	0	221	0	0	0	0	25
Renovatie bibliotheek	0	0	5.290	0	0	268	0	268	268	268
Totaal voorgenomen investeringen	**1.800**	**2.625**	**7.940**	**2.133**	**3.171**	**338**	**272**	**793**	**948**	**1.317**

In 2027 komen we met een concreet plan om alle (voorgenomen) investeringen realistischer te begroten. Hierbij houden we rekening met de verschillende factoren die van invloed zijn op de snelheid waarmee investeringen kunnen worden uitgevoerd.

Meerjarig overzicht balans

Door het opnemen van een geprognosticeerde balans krijgt de raad beter inzicht in de ontwikkeling van investeringen, reserves, voorzieningen en de financieringsbehoefte. Deze prognose sluit aan op de balans uit de jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te bevatten.

Het EMU-saldo kan worden afgeleid uit de mutaties op de balans. Dit saldo is het verschil tussen de mutaties in de financiële activa (vaste en vlottende vorderingen) en de mutaties in de schulden (vaste en vlottende verplichtingen). Een berekening van het EMU-saldo is opgenomen in het bijlageboek.

Voor het opstellen van de meerjarige balansprognose zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- **2025**: definitieve cijfers conform de vastgestelde jaarrekening;
- **2026–2030**: prognose op basis van de meerjarenbegroting;
- Liquide middelen, overlopende activa en passiva zijn gesaldeerd: het resulterende saldo geeft de kortlopende financieringsbehoefte of het tijdelijke overschot weer;
- Het onderdeel Eigen vermogen – resultaat is verwerkt onder het onderdeel Reserves in de prognose.

Meerjarig overzicht balans (x € 1.000)

ACTIVA per 31 december	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Immateriële vaste activa	160	277	249	228	208	188
Materiële vaste activa	70.040	94.537	98.692	97.853	96.515	95.067
Financiële vaste activa	4.255	4.060	3.650	3.235	2.823	2.408
Voorraden	7.857	12.316	11.957	10.649	7.229	6.850
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	58.994	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Liquide middelen	426					
Overlopende activa	3.614					
TOTAAL ACTIVA	**145.346**	**131.190**	**134.548**	**131.965**	**126.775**	**124.512**

PASSIVA per 31 december	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Eigen vermogen	65.384	61.718	60.900	58.644	59.693	59.208
Voorzieningen	25.460	23.286	17.555	15.785	14.152	12.334
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	25.451	21.896	19.092	16.430	14.059	12.029
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	17.904	24.290	37.000	41.106	38.872	40.941
Overlopende passiva	11.147					
TOTAAL PASSIVA	**145.346**	**131.190**	**134.548**	**131.965**	**126.775**	**124.512**

Overzicht van baten en lasten en presentatie structureel begrotingssaldo

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak om een begroting vast te stellen die zowel structureel als reëel in evenwicht is. Dit betekent dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten, en dat de geraamde bedragen realistisch en volledig onderbouwd zijn.

Het onderstaande overzicht voor het begrotingsjaar is gesteld conform de richtlijnen uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De provincie beoordeelt onze begroting mede aan de hand van dit overzicht, zoals opgenomen onder het onderdeel *Incidentele baten en lasten* (presentatie structureel begrotingssaldo).

Overzicht van baten en lasten begroting 2027 (x € 1.000)	**baten**	**lasten**	**saldo**
Resultaat voor bestemming:			
Duurzame Transformatie	10.270	20.175	-9.905
Sociale Kracht	13.676	64.670	-50.993
Leefbare Ruimte	7.160	26.920	-19.760
Vitaal Ondernemen	141	3.219	-3.078
Meewerkend Bestuur	4.358	13.100	-8.743
Totaal van de programma's: resultaat voor bestemming	**35.605**	**128.084**	**-92.480**
Algemene dekkingsmiddelen, taakvelden:			
0.5 Treasury	1.151	309	842
0.61 OZB woningen	6.865	261	6.604
0.62 OZB niet-woningen	4.188		4.188
0.63 Parkeerbelasting	200		200
0.64 Belastingen overig	70	277	-207
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	86.444		86.444
Overhead (taakveld 0.4)	17	3.195	-3.177
Heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9)			0
Bedrag onvoorzien (deel taakveld 0.8), exclusief begrotingssaldo	1.001	2.521	-1.521
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	**135.541**	**134.646**	**895**
Toevoeging en onttrekking aan de reserves:			
Duurzame Transformatie	268		268
Sociale Kracht	648	47	601
Leefbare Ruimte	1.090	4.173	-3.083
Vitaal Ondernemen			
Meewerkend Bestuur	3.033		3.033
Totaal van de programma's: resultaatbestemming	**5.039**	**4.220**	**819**
RESULTAAT	**140.580**	**138.866**	**1.713**
Incidentele baten en lasten	3.234	2.771	463
STRUCTUREEL BEGROTINGSSALDO	**137.346**	**136.095**	**1.251**

Op basis van dit overzicht kan worden geconcludeerd dat na aftrek van het saldo incidentele baten en lasten, de begroting voor het jaar 2027 structureel en reëel in evenwicht is. Dit geldt ook voor de meerjarenraming 2028-2030 zoals blijkt uit de presentatie van het structureel begrotingssaldo vanuit het overzicht 'Incidentele baten en lasten op programmaniveau'.

Bijlagen

Bijlage 1 Bijlagenboek

Bijlagenboek

Deze bijlagen kunt u vinden op de website.

Bestandsnaam
Bijlagenboek begroting 2027 Boxtel.pdf

Bijlage 2 Beleidsindicatoren

In onderstaande tabel zijn de voorgeschreven BBV beleidsindicatoren per programma opgenomen.

Beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Nederland	Boxtel
Indicatoren programma Duurzame Transformatie				
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2024	148	72
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2024	42,5	22,1
Indicatoren programma Sociale Kracht				
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2024	6,7	6,2
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2024	6	4
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2024	2	2
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	2025	720	730
Jongeren met jeugdbescherming	%	2025	1,0	0,9
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	13,7	14,9
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2025	217,8	220,3
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2025	281,2	172,3
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2024	28	30
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2024	2,3	2,1
Indicatoren programma Leefbare Ruimte				
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2024	8,4	13,4
Indicatoren programma Vitaal Ondernemen				
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2024	850,2	809,8
Functiemenging	%	2024	54,5	53,7
Netto arbeidsparticipatie	%	2025	73,2	74,6
Niet-sporters	%	2024	42,5	44,6
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2024	191,4	174,2
Indicatoren programma Meewerkend Bestuur				

Beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Nederland	Boxtel
Apparaatskosten	Bijdrage MGD per inwoner	2027	*	1.033,8
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2027	*	8,6
Demografische druk	%	2026	71,3	77,9
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2026	993	955
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2026	1.091	1.038
Gemiddelde WOZ-waarde	x € 1.000	2022	317	324
Gemiddelde WOZ-waarde	x € 1.000	2023	368	373
Gemiddelde WOZ-waarde	x € 1.000	2024	378	378
Gemiddelde WOZ-waarde	x € 1.000	2025	398	399
Gemiddelde WOZ-waarde	x € 1.000	2026	439	450
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2023	1	1
Jongeren met jeugdreclassering	%	2025	0,4	0,3
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2025	1,2	1,0
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2025	4,6	3,4
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2025	5,7	4,2
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2025	2,1	0,7
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	8	8
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2023	9	5
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2024	9	5
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2025	10	11
* gegevens niet beschikbaar				

Bijlage 3 Lijst met afkortingen

	Lijst van afkortingen
AB	Algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling, stichting of vereniging
ALV	Algemene ledenvergadering
APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
ARR	Algemene risicoreserve
AvA	Algemene vergadering van aandeelhouders
AVOI	Algemene verordening ondergrondse infrastructuren
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
BBdB	Boxtel Binnen de Bruggen
BBV	Besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten
BCF	BTW compensatiefonds
BERAP	Bestuursrapportage
BHIC	Brabant historisch informatiecentrum
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIZ	Bedrijf Investeringszone
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
BRP	Basisregistratie persoonsgegevens
BSB	Brede Scholen Boxtel
BTW	Belasting toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling uitkering inkomensvoorziening
Burap	Bestuursrapportage
CAK	Centraal administratiekantoor
CAR	Construction allrisk verzekering
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
Ciso	Chief information security officer
CmK	Cultuureducatie met kwaliteit
DB	Dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling, stichting of vereniging
DP	Dekkingsplan
DUO	Dienst uitvoering onderwijs
E-Laden	Elektrisch laden
EMU	Economisch Monetaire Unie
EPR	Eikenprocessierups
EVZ	Ecologische verbindingszones
FG	Functionaris gegevensbeveiliging
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
GFT	Groente fruit tuinafval
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GMA	Gemiddeld Maatschappelijk Actief
GR	Gemeenschappelijke regeling
GREX	Gronden in exploitatie
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
HHA	Huishoudelijk Afval
HMA	Hoog Maatschappelijk Actief

	Lijst van afkortingen
HNG	Hypotheekfonds Nederlandse gemeenten
HOF	Wet houdbaarheid overheidsfinanciën
ICT	Informatie en communicatie techniek
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en arbeidsongeschikte werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en arbeidsongeschikte zelfstandigen
IV	Informatievoorziening
KDN	Kadernota
LEA	Lokaal educatieve agenda
LED	Light emitting diode (elektronische halfgeleidercomponent)
Leningen O/G	Leningen opgenomen gelden
Leningen U/G	Leningen uitgeleende gelden
LKS	Loonkostensubsidie
LMA	Laag Maatschappelijk Actief
LTA	Landelijk transitie arrangement
MD	Mozaïek Dommelvallei
MEO	Maatschappelijke en economische ontwikkeling
MER	Milieu Effect Rapportage
MGD	MijnGemeenteDichtbij
MOP	Meerjaren onderhoudsplan
MPG	Meerjarenplan grondexploitatie
NNB	Natuurnetwerk Noord-Brabant
NOB	Noord Oost Brabant
NO-way	Noordelijke Ontsluitingsweg
OAB	Onderwijs achterstandenbeleid
OAD	Ontwikkelgerichte Arbeidsmatige Dagbesteding
ODBN	Omgevingsdienst Brabant-Noord
OZB	Onroerende zaakbelastingen
P&C	Planning en control
P&O	Personeel en organisatie
PAS	Programma aanpak stikstof
PEP	Platform Esch Perspectief
PGB	Persoons gebonden budget
PHS	Programma hoogfrequent spoor
PMD	Plastic-, Metalen- en Drankverpakkingen
PW	Participatiewet
Q1-Q2….	Quarter (kwartaal)
RAV	Regionaal ambulance vervoer
RES	Regionale Energie Strategie
RIVM	Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu
RMC	Regionaal meld- en coördinatiepunt
RVO	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
RvST	Raad van State
SD	Sociaal domein
SNV	Sociale Netwerk Versterking
SPUK	Specifieke uitkering stimulering sport
Stg.	Stichting
T&T	Project van transitie naar transformatie
TALK	Tracé A2-Ladonk-Kapelweg

	Lijst van afkortingen
TOM	Traject op maat
TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers
TRAP	Toeristisch recreatief actieplan
TURAP	Tussentijdse rapportage
VAB	Vrijkomende Agrarische Bedrijfsbebouwing
VANG	Van Afval Naar Grondstof
VANG	Verbindingsweg A2-N618
VANG-HHA	Van afval naar grondstof-huishoudelijk afval
vGRP	verbreed gemeentelijk rioleringsplan
VLK	Verbindingsweg-Ladonk-Kapelweg
VNG	Vereniging Nederlandse gemeenten
VOG	Verklaring omtrent gedrag
VRI	Verkeersregelinstallatie
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
VWS	Volksgezondheid wetenschap en sport
Wet RMC	Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
WLZ	Wet Langdurige Zorg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WSD	Werkvoorzieningsschap de Dommel
WSOB	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
WSW	Wet sociale werkvoorziening

Bijlage 4 Begrippenlijst

Begrippenlijst

Algemene dekkingsmiddelen
Inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. In tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen kan een gemeente algemene dekkingsmiddelen dus vrij besteden.

Algemene uitkering
Een van de uitkeringen die gemeenten van het Rijk ontvangen. Dat gebeurt via het Gemeentefonds. Gemeenten kunnen, met inachtneming van wet- en regelgeving, zelf bepalen of zij de algemene uitkering uitgeven aan medebewindstaken of aan eigen beleid.

Algemene reserve
Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers. Het BBV kent behalve de algemene reserve ook bestemmingsreserves. Dat zijn reserves waaraan de gemeenteraad al een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Baten
Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Bij een kasstelsel, wat de Rijksoverheid bijvoorbeeld hanteert, dienen inkomsten en uitgaven te worden toegerekend aan het jaar waarin de betalingen zijn gedaan.

BBV
Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) beschrijft de regels waaraan onder andere de begroting van een gemeente aan moet voldoen. Kijk voor meer informatie op wetten.nl.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit maakt duidelijk hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Door de manier waarop dit financiële kengetal wordt berekend is dit cijfer in het jaarverslag altijd hetzelfde als in de begroting.

Bestuurlijk belang
Zeggenschap. Een gemeente kan een bestuurlijk belang hebben in een verbonden partij doordat zij in het bestuur is vertegenwoordigd. De gemeente kan het ook hebben doordat zij stemrecht heeft in de verbonden partij.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)
Gronden in eigendom van een gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Deelneming
Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.

Dividend
Een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders

Economische categorie
De eenheid waarin de baten en lasten van activiteiten binnen een taakveld worden uitgedrukt.

EMU-saldo
Het geraamde of het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven van een gemeente. Dit bedrag wordt berekend op transactiebasis en volgens Europese voorschriften.

Exploitatielasten
Alle jaarlijkse kosten van kapitaalgoederen die terug te vinden zijn op de begroting. Daarbij gaat het om afschrijvingen, rentekosten, onderhoudskosten, kosten om risico's te dekken en overheadkosten.

Financieel belang
Een bedrag dat aan een verbonden partij ter beschikking is gesteld en niet verhaald kan worden als de verbonden partij failliet gaat. Het kan ook het bedrag zijn waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Financiële kengetallen

Getallen waarmee inzicht verkregen kan worden in de financiële positie van de gemeente. Zie ook de informatie over de kengetallen bij de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financieringsfunctie
Alle activiteiten die te maken hebben met het verwerven en beheren van financiële middelen door de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen
Een samenwerkingsverband tussen overheidslichamen (zoals bijvoorbeeld gemeenten) dat op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht.

Grondexploitatie
Dit financiële kengetal geeft in een percentage weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Grondexploitatiebegroting
De financiële vertaling van een grondexploitatiecomplex, waarbij de kosten en opbrengsten gefaseerd zijn in de tijd, met een richttermijn van 10 jaar (voortschrijdend).

Grondexploitatiecomplex
Een ruimtelijk plan, voorzien van een financiële onderbouwing. In de praktijk wordt dit ook wel aangeduid als 'grondexploitatie' of 'grex'.

Investeringen met economisch nut
Investeringen die verhandelbaar zijn en kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

Investeringen met maatschappelijk nut
Investeringen die niet verhandelbaar zijn, vaak onderhoud met zich meebrengen en veelal niet vervangen worden.

Kapitaalgoederen
Spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij levert aan inwoners te kunnen produceren. Daarbij gaat het om grotere zaken zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Kwijtschelding
Inwoners die gemeentelijke belastingen niet kunnen betalen, kunnen de gemeente om kwijtschelding vragen. Het is afhankelijk van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid wie daarvoor wel of niet in aanmerking komt.

Lasten
Zie: stelsel van baten en lasten.

Lastendruk
Lastendruk is de mate waarin heffingen drukken op de te besteden inkomsten. De collectieve lastendruk wordt vaak uitgedrukt als het totaal aan belasting- en premieopbrengsten als percentage van het bruto binnenlands product (bbp).

Lokale heffingen
Een type gemeentelijke belasting. Voorbeelden van heffingen zijn de rioolheffing of de afvalstoffenheffing. In tegenstelling tot algemene belastingen (zoals parkeerbelasting of onroerendezaakbelasting) moet het geld dat gemeenten met heffingen ophalen, gebruikt worden om de kosten te dekken van datgene waarvoor ze in rekening worden gebracht. Heffingen worden ook wel rechten, tarieven of leges genoemd.

Netto schuldquote
Een financieel kengetal dat ook wel bekend staat als netto schuld als aandeel van de inkomsten. Het geeft informatie over de investeringsruimte die de gemeente heeft.

Overheadkosten
Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Paragrafen
Naast de programma's moeten gemeenten minimaal zeven programma-overstijgende paragrafen in

de begroting opnemen (BBV-verplichting). In de paragrafen staat belangrijke informatie voor raadsleden waarmee zij inzicht krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. Deze 7 verplichte paragrafen gaan over:

Lokale heffingen

Lokale heffingen zijn de opbrengsten uit retributies en de eigen belastingen. Met de informatie uit de paragraaf lokale heffingen kan de gemeenteraad een afweging maken tussen de belastingdruk en het gewenste voorzieningenniveau in de gemeente. In de paragraaf ‘Lokale heffingen’ staat namelijk informatie over:

·de geraamde inkomsten

·het beleid dat de gemeente voert ten aanzien van lokale heffingen

·een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

·een aanduiding van de lastendruk

·een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Weerstandsvermogen en risicomanagement

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt de financiële positie van de gemeente beschreven. Ook moeten gemeenten hier een geprognosticeerde balans opnemen en enkele verplichte financiële kengetallen.

Kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn de spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren; grote zaken die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' van de gemeentelijke begroting moeten ten minste de volgende kapitaalgoederen staan:

·wegen

·riolering

·water

·groen

·gebouwen

Van deze kapitaalgoederen moeten het beleidskader, de financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien en een vertaling van de financiële consequenties in de begroting zijn opgenomen.

Financiering

In de financieringsparagraaf legt de gemeente de verwachtingen en het beleid voor de financieringsrisico's vast. De paragraaf geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma’s te realiseren. Daarbij kan gedacht worden aan processen zoals investeringen in ICT om datalekken te voorkomen, het uitvoeren van de Digitale Agenda, regelingen voor oudere werknemers in de gemeente, of opleidingsbudgetten. Het betreft

beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan.

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Als er alleen sprake is van een financieel belang gaat het dus niet om een verbonden partij.

De lijst met verbonden partijen wordt onderverdeeld in:

·gemeenschappelijke regelingen

·vennootschappen en coöperaties

·stichtingen en verenigingen

·overige verbonden partijen

De gemeente moet niet alleen duidelijk maken wat het belang is dat de gemeente heeft, maar ook welk openbaar belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij moet de gemeente ook vermelden welke risico's de verbonden partij oplevert voor de financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. De paragraaf grondbeleid moet in ieder geval bestaan uit:

·een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

·een omschrijving van hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert

·een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

·een onderbouwing van de geraamde winstneming

·de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

Producten (beleid)

Een samenhangend geheel van activiteiten op beleidsniveau.

Producten (beheer)

Een samenhangend geheel van activiteiten op uitvoeringsniveau.

Programma

Een samenhangend geheel van activiteiten in de gemeentebegroting.

Risico

De kans dat een positieve of een negatieve gebeurtenis van materieel belang die voorzien is in de begroting optreedt.

Solvabiliteitsratio

Dit financiële kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.

Specifieke dekkingsmiddelen

Specifieke dekkingsmiddelen zijn inkomsten voor de gemeente die met een bepaald programma samenhangen. Daaronder vallen bijvoorbeeld inkomsten van het Rijk met een bepaald bestedingsdoel, de riool- en afvalstoffenheffing en opbrengsten voor het verstrekken van paspoorten.

Stelsel van baten en lasten

Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Bij een kasstelsel, wat de Rijksoverheid bijvoorbeeld hanteert, dienen inkomsten en uitgaven te worden toegerekend aan het jaar waarin de betalingen zijn gedaan.

Structurele exploitatieruimte

Een percentage waarmee beoordeeld kan worden welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

Taakveld

Eenheid waarin de programma's, of waarin de eenheden in overzichten en bedragen in het programmaplan, zijn onderverdeeld.

Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel geld en mogelijkheden een gemeente heeft om niet-begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Daarbij kan gedacht worden aan stille reserves, onbenutte belastingcapaciteit en post onvoorzien. Zie ook de paragraaf over weerstandsvermogen en risicobeheersing.